AKATEEMISEN KARJALA-SEURAN VUOSIKERTOMUS 1922

Akateemisen Karjala-Seuran VUOSIKERTOMUS.

1922

I.

SEURAN PERUSTAMINEN JA KEVÄTKAUDEN TOIMINTA.

Akateemisen Karjala-Seuran synty juontaa alkunsa Karjalassa 1921—1922 vuosien vaihteessa käydystä vapaustaistelusta. Jo marraskuussa 1921 alkoi Karjalasta saapua sodan viestejä, jotka herättivät suurta innostusta ja myötätuntoa ylioppilaspiireissä. Vaikka ylioppilaiden aktiivinen osanotto Karjalan vapaustaisteluun olikin mitättömän pieni, oli kuitenkin muutamia yksityisiä, etupäässä karjalaisia ja pohjalaisia ylioppilaita, rientänyt ase kädessä taistelemaan Karjalan puolesta. Karjalaissuomalaiset sotajoukot ehtivätkin valloittaa suurimman osan Vienan valtapitäjistä kunnes sotaonni vuoden vaihteessa muuttui. Itsepintaisesta uhrautuvaisesta puolustuksesta huolimatta oli Karjalan armeijan helmikuun puolivälissä 1922 vihdoin kokonaan vetäydyttävä Suomen rajojen sisäpuolelle. Sydäntä särkevä oli se näky, jonka mukana ollut ylioppilas sai peräännyttäessä kaikkialla nähdä. Sen kansan, jonka kanssa hän oli

yhdessä taistelun käynyt ja yhdessä saavutetuista voitoista riemuinnut, sen kansan kanssa hän nyt tunsi tuskaa ja pistosta rinnassaan. Yhtä vaikealta kuin tuntuu perheen isästä ja äidistä jättää rakas kotinsa vihamiehen raiskattavaksi, yhtä vaikealta tuntui ylioppilaasta luovuttaa koko tämä pyhä maa julmille vainomiehille. Yhdessä koettu kärsimys lujitti heimositeitä, ja taistelun päätyttyä jatkui taistelu kaksinkertaisella innolla — kynä kädessä.

Niitten ylioppilaitten joukossa, jotka riensivät Karjalaan ase kädessä taistelemaan, olivat pohjoispohjalaiset Elias Simelius, K. Määttä ja S. Koro sekä karjalaiset Reino Vähäkallio ja Erkki Räikkönen sekä teknillikan ylioppilas E. Jussila.

Kun Tiirovaaran viestit helmikuun puolivälissä kertoivat Karjalan kohtalokkaan kamppailun päättyneen, ja kun Suomen valtio näytti alussa suhtautuvan välinpitämättömästi karjalaisiin pakolaisiin, oli kärsimyksen ja odotuksen mitta täysi.

Karjalan sodan päätyttyä, helmikuun 22 p:nä 1922 kokoontui Karjalan viime retkellä mukanaolleista ylioppilaista E. Simelius, R. Vähäkallio ja E. Räikkönen Karjalaiseen osakuntaan neuvottelemaan niistä toimenpiteistä, joihin olisi ryhdyttävä. Täällä, Karjalaisessa osakunnassa, lausuttiin Akateemisen Karjala-Seuran syntysanat. Ensimäisenä toimenpiteenä päätettiin kysyä pohjois-pohjalaisten inspehtorilta, prof. I. Leiviskältä, neuvoa ja ohjeita. Samoin päätettiin kääntyä maisteri E. E. Kailan puoleen, jonka uskottiin varmasti antavan toiminnalle tukea. Simelius lu-

pautui hankkimaan rehtejä pohjalaisia tovereitaan työhön mukaan, ja Räikkönen Vähäkallion kanssa ryhtyi toimimaan samaan suuntaan karjalaisten keskuudessa. Innostuksen aikaansaamiseksi ja tovereitten kiinnittämiseksi tähän työhön päätettiin toiminta verhota salaperäisyyden peittoon, sillä uskottiin salaisen toiminnan ainakin alussa vetävän enemmän puoleensa. Tämä ajatus osoittautuikin myöhemmin aivan oikeaksi.

Toinen neuvottelu tapahtui maisteri E. E. Kailan luona paria päivää myöhemmin ja oli Kaila, jolle asiasta kerrottiin, erittäin innostunut siihen. Täällä virisi myöskin kysymys karjalaisten sotilaiden sijoittamisesta maaseudulle töihin ja opetuksen järjestämisestä sen yhteyteen. Myöskin Helsinkiin päätettiin sijoittaa entisiä karjalaisia metsäsissejä ja ryhtyä heitä opettamaan osakunnissa. Tämän johdosta ryhdyttiin hankkimaan jo työpaikkojakin.

Kolmas alustava neuvottelu tapahtui vielä samalla viikolla prof. I. Leiviskän luona. Aloite sai niin voimakasta ja lämmintä myötätuntoa osakseen hänen puoleltaan, että se pieni epäilys, joka vielä oli seuran perustajissa piillyt, hävisi kokonaan.

Innostunein mielin ryhdyttiin heti kokoamaan muutamia tovereita lisää tähän työhön. Karjalaiseen osakuntaan kokoontuikin muutamia päiviä myöhemmin noin kymmenkunta ylioppilasta, joiden joukossa olivat Engelberg, Göös, Hallikorpi, Jussila, Nissinen, Pakaslahti ja Rossander uusina jäseninä. Tämä kokous pidettiin maaliskuun 1 p:nä 1922. Siinä käsitellyt

asiat koskettelivat karjalaisten sijoittamista ja heidän kouluuttamistaan, jonka jälkimäisen olimme jo alunperin ottaneet ohjelmaamme. Vielä on mainittava edellisenä, Kalevalan päivänä, Karjalaisen osakunnan vuosijuhlan jälkeen yöllä kello 3 tienoissa osakunnan huoneistossa pidetty tilapäinen neuvottelukokous, jossa olivat läsnä m. m. majuri P. Talvela ja myöhemmin kokouksen lopulla maisteri K. Hallikorpi, jotka molemmat innostuksella suhtautuivat asiaan.

Näin oli välittömästi Karjalan vapaustaistelun jälkeen syntynyt kaikessa hiljaisuudessa toimintaa Karjalan hyväksi, joka heti alusta alkaen oli erittäin aktiivista, peittyen samalla salaisuuden verhoon. Ennenkuin Ostrobotnian varsinainen perustava kokous pidettiin, toimittiin välipäivinä innokkaasti. E. Räikkönen oli pankinjohtaja Vikstenin kautta saanut sijoitetuksi n. 10 miestä Helsingin ympäristöön töihin. Samoin oli Helsingin kaupungin töihin saatu sijoitetuksi 20 miestä.

Maisteri T. Kaukorannalta saatiin useiden maaseudulla asuvien aktivistien nimet ja osoitteet ja laadittiin luonnos näille lähetettävään kiertokirjelmän, jossa kehoitettiin maaseudun aktivisteja ryhtymään toimenpiteisiin karjalaisten sijoittamiseksi maaseudulle.

Näissä merkeissä kokoonnuttiin sitten sunnuntaina maaliskuun 5 p:nä Ostrobotnialle. Tässä perustavassa kokouksessa olivat entisten lisäksi läsnä Jounela, Matinolli, Merenheimo, Wegelius, Roschier y. m. Samoin oli prof. Leiviskä saa-

punut kokoukseen. Jos helmik. 22 päivän „kolmen miehen neuvottelua" pidämme A.K.-S:n ensimäisenä perustavana kokouksena, on Ostrobotnian maaliskuun 5 päivän kokousta pidettävä A.K.-S:n toisena perustavana kokouksena. Ostrobotnialla toimitettiin myös tärkeimpien virkailijain vaalit. Puheenjohtajaksi valittiin maisteri K. Hallikorpi, sihteeriksi E. Räikkönen ja rahastonhoitajaksi S. Göös. Samalla toimitettiin myös työnjako, jolloin sivistyspuolesta huolehtimaan valittiin E. Simelius, sotilaskasvatuksesta R. Vähäkallio, majotuksesta V. Engelberg ja E. Rossander, propagandasta U. Matinolli ja L. Kyander. Kunniajäseniksi valittiin prof. I. Leiviskä. Seuran nimestä keskusteltiin myöskin, mutta päätettiin tämä kysymys sopivan nimen puutteessa siirtää seuraavaan kokoukseen. Ostrobotnian kokouksessa käsiteltiin vielä miesten sijoituskysymystä ja kokouksessa ilmeni, että 34 karjalaista sotilasta olikin jo saatu sijoitetuksi Helsinkiin ja sen lähimpään ympäristöön. Nämä miehet päätettiin heti tilata pohjoisesta alas Helsinkiin. Samoin päätettiin ryhtyä tarmokkaisiin toimenpiteisiin miesten sijoittamiseksi maaseudulle.

Seuraavassa kokouksessa maaliskuun 9 p:nä päätettiin seuran nimeksi valita Akateeminen Karjala-Seura. Ensimäisen toimintansa suuntasi A.K.-S. tästä lähtien kokonaan karjalaisten pakolaisten sijoitukseen. Innostuttavaan muotoon laadittu salainen kiertokirjelmä herätti voimakasta vastakaikua maaseudulla. Kevätlukukauden kuluessa saatiin yhteensä n.

700:lle karjalaiselle miehelle hankituksi työpaikat. Asianomaiset isännät lupautuivat myöskin pitämään huolta karjalaisten opetuksesta.

Ensin oli aikomuksena sijoittaa näihin työpaikkoihin n. s. „Hyrynsalmen koulun" 400 oppilasta, mutta kun näitä miehiä ei sattuneesta syystä voitukaan käyttää oli turvauduttava muille tahoille. Tällöin käännyttiin Maatalousseurojen Työvälitystoimiston ja suoraan myöskin valtion Pakolaisavustuskeskuksien puoleen. Näiden järjestöjen kautta saatiinkin huomattava määrä miehiä sijoitetuksi, mutta paljon jäi myöskin tilauksia täyttämättä. Mitään tarkempia tietoja ei ole olemassa kuinka suuri osa näistä 700 miehen tilauksesta tuli todella täytetyksi, sillä tilaukset eivät käyneet suoraan A.K.-S. kautta, joka vain oli välittäjänä.

Se voimakas vastakaiku, jota A.K.-S:n toiminta herätti maaseudulla, varsinkin Pohjanmaalla, oli kuitenkin omiaan kannustamaan sen jäseniä yhä uusiin uhrauksiin ja yhä uutterampaan työhön. Erittäin tärkeänä on pidettävä A.K.-S:n Helsinkiin sijoittamien karjalaisten metsäsissien opetusta ja huoltoa. Ensimäiset metsäsissit saapuivat jo maaliskuun puolivälissä Helsinkiin. E. Jussila oli seuran edustajana henkilökohtaisesti käynyt Suomussalmella ja tuonut sieltä 25 karjalaista valiomiestä mukanaan. Vaikka aikomuksena olikin ensin sijoittaa kaikki miehet Helsinkiin töihin ja ryhtyä heitä iltaisin osakunnissa opettamaan, ei yritystä asuntojen puutteen ja monenlaisten käytännöllisten vaikeuksien takia voitu toteuttaa

kuin osittain. Ainoastaan viidelle miehelle onnistuttiin järjestämään asunnot ja opetusta, muut lähetettiin Tuusulaan, jossa Y. Vegelius lupasi järjestää heille työtä ja opetusta. Päivisin olivat Helsinkiin sijoitetut 5 miestä töissä ja iltaisin opetettiin heitä lukemaan ja kirjoittamaan. Karjalaisten opetustyössä osoittivat erikoista uutteruutta neidit A. Schröder ja A. Kariniemi.

Oli erittäin ilahduttavaa nähdä miesten suuri opinhalu ja heidän lahjakkuutensa. Entisten karjalaisten metsäsissien oleskelu H:gissä ja heidän liikustelussa ylioppilastalolla herätti yleistä huomiota ylioppilaspiireissä. Jotakin oli karjalaisten hyväksi tekeillä, mutta mitä, se oli useille ylioppilaille tuntematonta.

Myöhemmin tilattiin uudelleen 20 karjalaista valiomiestä Helsinkiin, mutta näittenkin opetussuunnitelmat epäonnistuivat. Asunnot tosin saatiin miehille hankituiksi, mutta nyt tuli uusi este. Helsingin kaupunki, joka oli luvannut sijoittaa miehet töihin, olikin pakoitettu kommunistilehtien painostuksesta peruuttamaan lupauksensa. Miesten oleskeltua jonkun aikaa Helsingissä lähetettiin heidät R. Vähäkallion saattamina Lapualle, jossa heille oli järjestetty työpaikat ja opetusta.

Karjalaisten oleskelu Helsingissä oli saattanut A.K.-S:n jäsenet läheiseen kosketukseen heidän kanssaan ja täten lujittanut heimoustunnetta. Karjalaisille oli taasen merkityksellistä nähdä Suomen pääkaupunki ja tutustua sen ylioppilasnuorison lämpimään myötätuntoon heitä ja heidän maataan kohtaan.

Vaikka A.K.-S:n kevättoiminta 1922 suuntautuikin etupäässä pakolaisten sijoitukseen maaseudulle, ryhdyttiin jo lukukauden aikana valmistamaan kesätoimintaa. Suunnitelman mukaan aiottiin lähettää 5 kiertävää luennoitsijaa maaseudulle pakolaisten keskuuteen. Luennoitsijain päätehtävänä oli kuitenkin varsinaisen opetustyön järjestäminen pakolaisille. Kun kouluhallitukselta keväällä saatiin 13.000 mk. käytettäväksi tarkoitusta varten voitiin suunnitelma toteuttaa.

Seuran sihteerille E. Räikköselle myönnettiin keväällä huhtikuun alusta toukokuun loppuun vapautta virastaan kiireellisten lukujen takia. Tänä aikana hoiti sihteerin tehtäviä pientä väliaikaa lukuunottamatta R. Vähäkallio.

Kevätkauden huomattavimpana tapahtumana mainittakoon osakuntain välisen Karjala-delegationin sulautuminen A.K.-S:ään. Karjalainen osakunta oli nim. maaliskuun aikana kutsunut osakuntain väliset edustajat koolle saadakseen täten aikaan toimintaa Karjalan hyväksi. Osakuntien edustajat valitsivat 5 miehisen toimikunnan, jolle annettiin täysi toimintavapaus ja johon kuuluivat enemmistönä A.K.-S:n jäsenet. Kun A.K.-S:n ja tämän keskustoimikunnan työ uhkasi käydä ristiin, päätti keskustoimikunta, jonka puheenjohtajana oli maisteri A. Sipilä, kokonaan sulautua A.K.-S:ään. A.K.-S:lle oli tämä toimenpide erittäin merkityksellinen, sillä tällä tavoin tuli se tavallaan virallisestikin edustamaan koko ylioppilasnuorisoa, kaikkia osakuntia, Teknillistä korkeakoulua ja Kauppakorkeakoulua.

A.K.-S:n taloudellinen tila oli ensimäisenä kevätkautena hyvin vaikea. Lahjoituksena oli tosin saatu prof. I. Leiviskältä, Stockmanilta, S. O. K:lta, tohtorinna Hainarilta ja keräyslistojen avulla yhteensä n. 5,000 mk., mutta nämä varat hupenivat melkein kokonaan Helsingissä olevien karjalaisten ylläpitoon, opetukseen ja matkoihin.

Useissa osakunnissa järjestettiin A.K.-S:n kehoituksesta Karjalailtoja. Mitään suurempaa juhlaa ei kuitenkaan toimeenpantu. Seuran jäsenet pitivät kyllä omassa keskuudessaan illanvieton Alppilassa.

II.

KESÄN TOIMINTA.

Innokkaan kevättoiminnan jälkeen hiljeni A.K.-S:n toiminta ulkonaisesti kesän ajaksi. Todellisuudessa toimittiin kuitenkin uutterasti. Kouluhallituksesta saatujen varojen myötävaikutuksella ryhdyttiin kesän alussa toteuttamaan keväällä tehtyä suunnitelmaa. Maa jaettiin viiteen eri piiriin, johon kuhunkin lähetettiin yksi seuran jäsenistä luennoimaan ja järjestämään opetusta karjalaisille. Kun Sisäasiainministeriöstä saatiin kiertäville vapaat rautatiematkat, eivät varsinaiset menot nousseetkaan korkeiksi, joten 13,000 mk. riitti hyvin kirjallisuudenkin hankkimiseen.

Pohjanmaalla toimivat seuran luennoitsijoina ja opetustyön järjestäjinä A. Pakaslahti ja K. Merenheimo, onnistuen mo-

lemmat erittäin hyvin työssään. Y. Wegelius kierteli Hämeessä ja Savossa onnistuen hänkin erinomaisesti. Suurimman työn suoritti kuitenkin neiti V. Pantsar, joka kiersi ensin pari kuukautta Länsi-Suomessa ja myöhemmin R. Vähäkallion ollessa estettynä myöskin Pohjois-Suomessa noin kuukauden ajan. Seuran kiertävät luennoitsijat jakoivat matkallaan runsaasti kirjallisuutta onnistuen matkansa päätehtävässä, opetuksen järjestämisessä, erittäin hyvin. Kaikkiaan tulivat he käyneeksi 87 pitäjässä ja kaupungissa, joutuen näillä matkoillaan kosketuksiin noin 1400 karjalaisen pakolaisen kanssa. Karjalaisille itselleen oli erittäin mieluista, että ylioppilaat muistivat heitä ja kävivät heitä tervehtimässä.

III.

SYYSTOIMINNAN VOIMAKAS NOUSUKAUSI.

Varhainen syyskausi 1922 elettiin Karjalajuhlien merkeissä. Elokuun 27 p:nä järjesti A.K.-S. suuret heimojuhlat Lohjalle, jossa tuhatlukuisen karjalaisen yleisön joukossa nähtiin vieraita aina Kuusamosta saakka. Varsinaisen runsassisältöisen ohjelman puitteisiin, johon sisältyi m. m. karjalaisten esittämät häät, oli ohjelmaan sovitettu urheilukilpailuja y. m. Illalla olivat yhteiset illalliset karjalaisine piiraineen Lohjan kirkonkylässä.

Tuusulassa järjestettiin niinikään A.K.-S:n toimesta Karjalajuhla lokakuun 1

p:nä. Tämä juhla, joka järjestäjänsä Y. Wegeliuksen myötävaikutuksesta onnistui samoin erittäin hyvin, tuotti rahallista voittoa yli 2000 mk.

Varsinkin on huomattava A.K.-S:n toiminta syksyllä karjalaisten sijoittamisessa kansanopistoihin ja Lapuan kouluun. A.K.-S:n kesäkiertäjät olivat tässä suhteessa suorittaneet arvokkaan työn valikoidessaan matkansa varrella sopivimmat karjalaiset opin teille. Kansanopistoihin tuli täten A.K.-S:n toimesta ja Kouluhallituksen kustannuksella sijoitetuksi noin 50 ja Lapuan kouluun 14 karjalaista.

Jo edellisenä keväänä syntynyt ajatus Karjala-aiheisten postikorttien painattamisesta, jota ei silloin varojen puutteen takia voitu toteuttaa, otettiin syksyllä uudelleen esille. Syyskuun alussa tilattiin 50,000 Karjala-aiheista postikorttia, joiden kappalehinta määrättiin 2 mk:si. Korttien vaatimattomasta asusta huolimatta saatiin ne syksyn kuluessa etupäässä koulujen myötävaikutuksella myydyiksi. Huomattava määrä näitä kortteja jaettiin kuitenkin lahjaksi karjalaisille. Paitsi rahallista tulosta on tietenkin näiden korttien propagandamerkitys sangen huomattava.

Seuran sisäistä toimintaa ryhdyttiin syksyllä myöskin järjestämään. E. Simelius valittiin A.K.-S:n varapuheenjohtajaksi. Samaan aikaan ryhdyttiin seuralle laatimaan sääntöjä, jotka syksyn kuluessa valmistuivatkin. Näin ollen voitiin A.K.-S. joulukuussa rekisteröidä virallisesti. Työtä oli edellisen kevään ja kesän jälkeen kerääntynyt niin runsaasti, että sihteerille

kävi mahdottomaksi yksin hoitaa seuran asioita. Tämän takia palkattiin seuralle vakituinen kanslisti. Seuran toiminnan laajentamisen takia kävi myöskin välttämättömäksi oman huoneuston hankkiminen. Ensin vuokrattiin syyskuussa pienempi huone Erottaja 4:ssä ja myöhemmin lisäksi toinenkin hiukan suurempi huone. Konttorikaluston hankkimiseksi ryhdyttiin samoin ripeään toimintaan. Syksyn kuluessa saatiinkin lahjoituksina tarvittavat pöydät, kaapit, lamput, kirjoituskone, monistuskone y. m. helsinkiläisiltä suurliikkeiltä. Näitten suurten sisäisten järjestelytoimenpiteiden avulla pääsi seuran toiminta vankalle ja lujalle pohjalle.

Niitten monien suurten ja huomattavien alotteiden joukossa, joihin täten saatettiin ryhtyä, mainittakoon vain muutamia tärkeimpiä: Oppikoulujen edustajat kutsuttiin joulukuun alussa Helsinkiin ja saatiin tämän toimenpiteen myötävaikutuksesta perustetuksi oppikouluihin erikoisia Karjala-Seuroja, jotka toimivat A.K.-S:n alaosastoina. Kun laskee helmikuun alussa 1923 pidetyn tyttöoppilaiden kokouksen seurauksesta perustetut Karjala-Seurat mukaan, nousee A.K.-S:n alaosastojen lukumäärä oppikouluissa noin 75:een. Mikä huomattava tekijä tämä on A. K.-S:n toiminnassa ja Karjalan asian palveluksessa, on luonnostaan selvä.

Kirjaston hankkimiseksi käännyttiin syksyllä eri kustannusyhtiöiden puoleen, joilta lahjoituksina saatiin runsaasti heimo- ja vapaussotakirjallisuutta, kohoten kirjojen lukumäärä nykyään jo satoihin. Tämä pienempi kirjasto on hyvänä pohja-

na suuremman ja täydellisemmän kirjaston järjestämiselle. Kirjaston päätarkoituksena tulee olemaan seuran jäsenten tutustuttaminen Karjalaan ja Inkeriin.

Historialliselta kannalta erittäin huomattavana on pidettävä Karjalan ja Inkerin retkillä otettujen valokuvien kokoamista ja järjestämistä, johon A.K.-S. syksyllä ryhtyi. Kun Karjalan ja Inkerin vapaustaistelun historiaa tulevaisuudessa ryhdytään kirjoittamaan, on tällaisella laajalla valokuvakokoelmalla huomattava merkitys.

Osakunnissa järjestettiin A.K.-S:n kehoituksesta syksyn kuluessa Karjalailtoja, ollen tämä todistuksena A.K.-S:n saavuttamasta auktoriteetista ja ylioppilasnuorison heräävästä harrastuksesta Karjalan kysymystä kohtaan.

Juhlien järjestelyssä muodostui kuitenkin huippukohdaksi itsenäisyyspäivänä Kansallisteatterissa pidetty suuri Heimojuhla. Kansallisteatterin arvokas ohjelma oli houkutellut salin täyteen yleisöä. Lähtemättä lähemmin selostamaan tätä juhlaa, mainittakoon vain, että sen valmistelut veivät runsaasti A.K.-S:n aikaa ja vaativat kärsivällisyyttä ja huolellista järjestelyä. Puhdas tulo Kansallisteatterin juhlasta nousi yli 5,000 mk:n, mutta oli tästä summasta 2,000 mk luovutettava juhlan järjestelyssä mukana olleelle Inkerin Liitolle. Kansallisteatterin juhlasta välittömästi johtui, että A.K.-S:lle saatiin hankituksi arvokas heimotaisteluja esittävä varjokuvakokoelma, jota Kansallisteatterin juhlan jälkeen on ahkerasti käytetty monenlaisissa tilaisuuksissa.

Kansallisteatteriin järjestämänsä erittäin arvokkaan juhlan johdosta sai A.K.-S. lopullisesti vakiinnutettua nimensä laajemmissa kansalaispiireissä. Tämän juhlan jälkikaikuina mainittakoon, että samalla kuin porvarilliset lehdet lausuivat mitä parhaimpia arvosteluja siitä, hyökkäsivät vasemmistolehdet ankarasti sen kimppuun, mainiten m.m. muutamia ohjelman suorittajia „huimapäisiksi vapaussankareiksi" ja kirjoitellen pitkiä purevia arvosteluja juhlassa pidetyistä puheista, varsinkin erikoisesti hyökäten E. Simeliuksen pitämän puheen kimppuun.

Naisosaston perustaminen kuului syksyn huomattavimpiin tapahtumiin. Neiti V. Pantsarin erikoisen innokkaan ja kiitosta ansaitsevan toiminnan johdosta on A.K.-S:n naisosasto saanut suuria aikaan järjestäen pakolaisille ompelutyötä Pohjois-Suomessa, jakaen pakolaisille joululahjoja ja järjestäen suuret myyjäiset Ylioppilastalolle viime joulukuussa. Naisosasto, johon kuuluu noin 30 jäsentä ja joka on toiminut aivan itsenäisesti, on todellakin osoittanut suurenmoista intoa ja uhrautuvaisuutta. Viimeisenä toimenpiteenä on naisosasto ryhtynyt järjestämään suuria arpajaisia Helsinkiin.

Kaikkein tärkeimmäksi muodostui kuitenkin syksyn toiminnassa puolen miljoonan Karjala- ja Inkeriaiheisen postikortin tilaus Saksasta. E. Räikkönen kävi seuran edustajana tilaamassa kortit Leipzigissä. Kortit ovat ulkoasultaan ja paperinsa puolesta ensiluokkaisia. Korttien levittämiseen suhteen on ryhdytty tarmokkaisiin toimenpitesiin. Yhteensä tulee

noin 6,000 kiertokirjelmää lähetettäväksi eri järjestöille ja oppilaitoksille, joten korttien leviämistä on pidettävä taattuna.

Sihteerin oleskellessa joulun aikaan Saksassa hoiti hänen tehtäviään A. Pakaslahti.

Helmikuun alussa kävivät A.K.-S:n edustajat A. Pakaslahti ja L. Raunio Eestissä, toimeenpannen Karjala-juhlia sekä Tallinnassa että Tartossa ja esittäen niissä varjokuvia heimotaisteluista. Tartossa joutuivat Pakaslahti ja Raunio kosketuksiin „24:nda veebruaariklubin" kanssa, joka toimii A. K.- S:n hengessä ja periaatteiden mukaan Eestissä. Samoin keskustelivat Pakaslahti ja Raunio alustavasti kustannusliikkeiden kanssa postikorttien ja Karjala-Inkeri- kirjallisuuden kääntämisestä eestiksi. Vastaanotto Eestissä oli kaikkialla ollut erittäin sydämellinen.

Kun A.K.-S:n säännöt olivat marraskuussa 1922 valmistuneet, toimitettiin marraskuun 12 p:nä asianomaiset vaalit ja seura perustettiin virallisesti. Puheenjohtajaksi valittiin edelleenkin K. Hallikorpi, varapuheenjohtajaksi E. Simelius, sihteeriksi E. Räikkönen ja johtokuntaan R. Vähäkallio, L. Nissinen, A. Pakaslahti ja L. Raunio, sekä varalle U. Matinolli ja Y. Wegelius. Tilintarkastajiksi valittiin E. Jounela ja Y. Roschier, sekä varalle T. Kittelä.

Taloudellisesta puolesta mainittakoon konttorikalustolahjoitusten lisäksi Itä-Karjalan Avustuskeskuksen lahjoittama 5,000:— mk ja erään tuntemattoman A. K.- S:n jäsenen tekemä inkeriläisten postimerkkien lahjoitus, joiden rahallinen arvo nousee noin 10,000 mk:aan, sekä

Erkki Räikkösen kirjastaan „Metsäsissien parissa" tulevan voiton luovuttaminen A.K.-S:lle, jonka viimemainitun lahjoituksen arvo nousee 3,750 mk:aan.

Akateemisen Karjala-Seuran jäsenluku on vuoden kuluessa kasvanut hiukan yli 60:n. Naisosasto mukaan luettuna kohoaa seuran jäsenluku noin 100:aan henkeen.

Se voima, joka on niin lujasti liittänyt A.K.-S:n jäsenet toisiinsa ja saanut heidät harvinaisella innokkuudella toimimaan Karjalan ja Inkerin hyväksi, on syvä Isänmaanrakkaus, taisteluissa veljesheimojen kanssa solmitut verisiteet ja vannoutunut viha Isänmaan ja Karjala-Inkerin ikuista vihollista, ryssää vastaan.

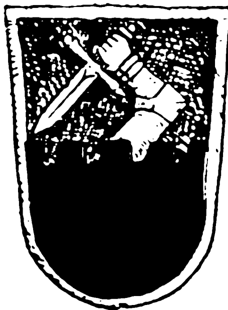
Jokaista A.K.-S:n jäsentä elähdyttää luja usko Suomen tulevaan suuruuteen ja tämä usko on niin luja ja voimakas, että se kerran tulee varmasti murtamaan kaikki kahleet ja luomaan Suur-Suomen.

Helsingissä helmikuun 22 p:nä 1923.

Erkki Räikkönen.

HELSINKI 1923
JUUSELA & LEVÄNEN O. Y.
KIRJAPAINO JA
KIRJANSITOMO

AKATEEMISEN KARJALA-SEURAN VUOSIKERTOMUS 1923

Akateemisen Karjala-Seuran VUOSIKERTOMUS.

1923.

Akateeminen Karjala-Seura, joka jo perustamisvuotenaan kohosi vähäisestä alusta huomattavaksi ylioppilasjärjestöksi, on nyt viimeksikuluneen vuoden aikana tehnyt uuden edistysaskeleen, paisunut ylioppilasjärjestöstä koko maata käsittäväksi tärkeäksi isänmaalliskansalliseksi heimojärjestöksi. Voimakas kansallistunto ja aktiivinen isänmaanrakkaus ovat olleet A.K.-S:n tienviittoina. Ne ovat johtaneet tuloksiin, joihin jokainen Seuran jäsen voi olla tyytyväinen.

Akateemisen Karjala-Seuran viime vuoden toiminnan voimme jakaa kolmeen erilliseen vaiheeseen:

1. Kevätkauden toiminta.
2. Kesän valistustyö.
3. Syksyn toimintakausi.

Nämä kolme aikakautta muodostavat kukin oman tärkeän renkaansa A.K.-S:n voimaperäisessä isänmaallisessa työssä. Niitten puitteisiin sisältyvä toiminta on niin moninainen ja laaja, että sen selostaminen edes pääpiirteittäinkään ei tässä yhteydessä ole mahdollista.

KEVÄTKAUDEN TOIMINTA.

Kevätkauden alussa, Akateemisen Karjala-Seuran perustamispäivänä, 22 p. helmikuuta 1923, täsmälleen vuosi sitten, pidettiin A.K.-S:n ensimäinen vuosikokous. Niiden monien kysymysten joukossa, joita vuosikokouksessa käsiteltiin, oli tärkein A.K.-S:n uuden johdon valitseminen. Tulos oli seuraava:

Puheenjohtaja: E. E. Kaila.
Varapuheenjohtaja: U. Matinolli.
Sihteeri: E. Räikkönen.
Johtokuntaan: 1. E. Simelius,
2. A. Pakaslahti,
3. L. Raunio,
4. L. Nissinen.

Puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, sihteeri ja 4-miehinen johtokunnan jäsenistö muodostavat yhdessä sääntöjen edellyttämän A.K.-S:n johtokunnan. Pienempiä muutoksia lukuunottamatta onkin A.K.-S:n johto ollut keskittynyt yllämainitun 7-henkisen johtokunnan käsiin.

Johtokunnan varajäseniksi valittiin K. Hallikorpi ja Y. Lähteenkorva.

Tilintarkastajiksi valitsi vuosikokous N. Kärjen ja M. Francken.

Ensimmäisessä kokouksessaan valitsi johtokunta seuran taloudenhoitajaksi L. Raunion.

Osoittaakseen kunnioitustaan Seuran ensimmäistä puheenjohtajaa K. Hallikorpea kohtaan, joka oli kieltäytynyt seuraavan vuoden puheenjohtajaehdokkuudesta, valitsi vuosikokous maisteri K. Hallikorven Akateemisen Karjala-Seuran kunniajäseneksi.

Vuosikokouksen jälkeen samana iltana vietti A.K.-S. ensimmäistä vuosijuhlaansa. Se oli lukuisine puheineen voimakas isänmaallinen juhlatilaisuus, jonka jälkeenjättämä vaikutus jäi pysyväisesti läsnäolleiden mieliin.

Kun Saksasta tilatut 500,000 postikorttia olivat saapuneet Helsinkiin ryhdyttiin niitä levittämään maaseudulle. Tuhansia kirjelmiä lähetettiin eri tahoille Suomea. Maaseutu suhtautuikin suopeasti tehtyyn aloitteeseen. Jo kevätkauden kuluessa saatiin yli 100,000 postikorttia myydyksi.

Postikorttien levityksellä oli kahtalainen merkitys. Ensiksikin ne onnistuneiden aiheidensa ja huolellisen teknillisen asunsa takia olivat omiaan herättämään voimakasta myötätuntoa Karjalaa ja Inkeriä kohtaan. Toiseksi tuottivat ne suurta rahallista tulosta A.K.-S:lle.

Postikortteja jaettiin myös suuret määrät lahjoituksina heimopakolaisille.

Kevätkauden alussa perustettiin kerran kuukaudessa ilmestyvä lehti, „Suomen Heimo", jonka ensimmäinen numero ilmestyi huhtikuun alussa. „Suomen Heimon" päätoimittajaksi valittiin maisteri Herman Stenberg. Hänen avukseen asetettiin lehdelle toimitussihteeri ja 6-miehinen toimituskunta. Vuoden lopulla kohosi lehden tilaajamäärä jo yli 2,000. Useimmat heimojärjestöt hyväksyivät lehden äänenkannattajakseen, samoin useat ylioppilaskorporatiot heimoasiassa.

Pää-ansio lehden perustamisesta tulee sen ensimmäisen taloudenhoitajan, Y. Lähteenkorvan osalle, joka aikaansa säästämättä uhrasi kaikkensa sen hyväksi.

Kun Seuran jäsenluku oli kevään kuluessa kasvanut lähes 100 henkeen, jaettiin A.K.-S. viiteen eri osastoon:

1. Yleinen osasto,
2. Taloudellinen osasto,
3. Propagandaosasto,
4. Valistusosasto,
5. Naisosasto.

Jokaiselle osastolle määrättiin omat päällikkönsä, jotka taasen toimivat välittömästi sihteerin ja johtokunnan valvonnan alaisina. Näin saatiin seuran toiminta keskitetymmäksi ja sen työteho suuremmaksi. Mainittakoon vielä, että osastot jakautuivat pienempiin jaostoihin.

Naisosasto toimi täysin itsenäisesti.

Voidakseen osaltaan vaikuttaa yhtenäisen heimotoiminnan syntymiseen maassa, oli A.K.-S. keväällä mukana heimojärjestöjen yhteisessä edustajistossa, heimokeskuksessa. Eräiden syiden takia lakkasi heimokeskuksen toiminta kuitenkin kevään lopulla.

Raha-asioittensa parantamiseksi ryhtyi A.K.-S. kevään kuluessa laajoihin toimenpiteisiin. Kiertokirjelmällä käännyttiin maan huomattavimpien liikkeiden puoleen ja pyydettiin niiltä avustusta. Lähetettiinpä avustuskirjelmiä Ameriikkaankin. Rahallinen tulos oli kuitenkin varsin niukka. Ameriikasta ei saatu avustusta ollenkaan. Päinvastoin ryhtyivät Ameriikan suomalaiset kommunistit julkaisemaan ja levittämään erikoista A.K.-S:n toimintaa vastaan tähtäävää lentolehtistä.

Monien kymmenien oppikouluihin Seuran toimesta perustettujen Karjala-

Seurojen kanssa asettui A.K.-S. kevään kuluessa läheiseen yhteistoimintaan. Niille lähetettiin lukuisia toimintaohjeita, joiden myötävaikutuksella onnistuttiin oppikouluissa herättämään innokasta toimintaa heimotyön hyväksi. Oppikouluihin perustettujen haaraosastojen merkitys A.K.-S:lle on ollut varsin suuri. Yksin postikorttien levittämistyössä ovat ne hankkineet A.K.-S:n käytettäväksi yli 100,000 mk. Samoin ovat ne „Suomen Heimon" levittäjinä toimineet uutterasti. Oppikoulujen Karjala-Seurat ansaitsevat täyden tunnustuksen toiminnastaan. Kevätkauden kuluessa järjestivät ne lukuisia heimojuhlia maaseudulla.

Uusia aloitteita teki A.K.-S. kevään kuluessa runsaasti. Propagandatarkoituksessa julkaistiin lentolehtinen „Suur-Suomi on yhtä kuin Isänmaa", jota monin tuhansin kappalein levitettiin maaseudulle. Lentolehtisen menekki oli niin runsas, että siitä täytyi pian ottaa toinen ja hieman myöhemmin vielä kolmaskin painos. Sen sisällys oli etupäässä A.K.-S:n vuosijuhlapuheiden jälkisatoa. Oppikoulut osoittivat sen levittämisessä suurta intoa.

Samoihin aikoihin heräsi kysymys, että A.K.-S. ottaisi jakaakseen Karjalan retkiin osaaottaneille suomalaisille muistomitalin. Tehtävän suoritti kuitenkin „Karjalan Ystävät". Ainoastaan mitalin jälkijako jäi A.K.-S:n tehtäväksi.

A.K.-S:n kansliatöistä huolehti palkattu konttoristi ja konekirjoittajatar sihteerin johdolla. Tämä palkattu työvoima ei kuitenkaan riittänyt suorittamaan kaikkia töitä. Seuran jäsenet velvoitettiin sen takia

ottamaan osaa kansliatöihinkin. Monesti tapahtui, että useita kymmeniä Seuran jäseniä oli yhtäaikaa postitustöissä.

A.K.-S. kääntyi kevään kuluessa maan sanomalehdistön puoleen kehoittaen niitä lähettämään lehtensä Seuralle. Sanomalehdet noudattivatkin pyyntöä. Muutamat A.K.-S:n jäsenet saivat tehtäväkseen viedä A.K.-S:ää koskevat sanomalehtiuutiset erikoiseen sanomalehtileikkelekirjaan.

Kevätkauden tärkeimmäksi uudeksi aloitteeksi muodostui kuitenkin kesätoiminnan suunnittelu ja järjestely. Suunnitelmien laatimiseksi ja varojen keräämiseksi ryhdyttiin jo varhain keväällä toimenpiteisiin. Kesätyötä varten tarvittavat polkupyörät sekä kirjallisuus hankittiin jo niinikään keväällä.

Sisäisessä elämässä muodostui kevätkauden huomattavimmaksi tapahtumaksi A.-K.-S:n oman lipun vihkiminen ja siihen liittyvän valan vannominen Snellmanin päivänä. Mustan miekkalippunsa alla vannoivat A.K.-S:n jäsenet seuraavan valan: „Lippumme alla ja lipullemme minä vannon kaiken sen nimessä, mikä minulle on pyhää ja kallista, uhraavani työni ja elämäni Isänmaalleni, Suomen kansallisen herättämisen, Karjalan ja Inkerin, Suuren Suomen puolesta. Sillä niinkuin minä uskon yhteen suureen Jumalaan, niin minä uskon yhteen suureen Suomeen ja sen suureen tulevaisuuteen."

Valan vannomisen jälkeen jaettiin Seuran jäsenille A.K.-S:n merkit. Tässä tilaisuudessa laulettiin ensimmäisen kerran A.-K.-S:lle omistettu A. V. Koskimiehen kirjoittama ja Heikki Klemetin säveltämä

„Heimovirsi", minkä jälkeen A.K.-S. lippuineen sotilaallisessa järjestyksessä marssi Snellmanin patsaalle. Näin oli A.K.-S:n kevätkauden toiminta päättynyt muistorikkaaseen ja arvokkaaseen isänmaalliseen juhlatilaisuuteen.

KESÄN VALISTUSTYÖ.

Tärkeän vaiheen A.K.-S:n toiminnassa muodostaa kesällä harjoitettu valistus- ja propagandatyö. Ne suunnitelmat, jotka A.K.-S. keväällä oli tehnyt, pantiin kesällä täytäntöön. Maa jaettiin suojeluskuntapiirien mukaan 18 osaan, joihin kuhunkin — Porin, Pohjois-Hämeen ja Pohjois-Uudenmaan piirejä lukuunottamatta — lähetettiin 2—6 lähettiä, riippuen piirin laajuudesta ja sen pakolaismäärästä. Matkat suoritettiin pääasiallisesti polkupyörillä. A.K.-S. osti jo keväällä tarkoitusta varten 20 polkupyörää, joita Seuran lähetit saivat käyttää hyväkseen. Lähettien kiertoaika vaihteli 1—2 kuukauden välillä. Kesätoiminta ulotettiin vain suomalaisille seuduille.

Kesätoiminnan tarkoituksena oli perustaa maaseudulle A.K.-S:n läheisessä yhteydessä toimivia Karjala-Seuroja, harjoittaa puhein ja esitelmin voimakasta propagandaa heimoaatteen hyväksi sekä käydä tervehtimässä pakolaisia ja ohjata heitä opinteille.

Lähettien tuli jo edeltäkäsin asettua yhteyteen piirinsä eri pitäjien kanssa, voidakseen siten parhaiten onnistua toimissaan. Propagandatoiminnan onnistumiseksi tuli A.K.-S:n lähettien levittää mat-

kansa varrella heimokirjallisuutta, lentolehtisiä, postikortteja ja „Suomen Heimoa". Kirjallisuutta ostettiin tarkoitusta varten noin 60,000 mk:n nimellisarvosta. Karjalaisille ja inkeriläisille saivat lähetit jakaa kirjoja, lentolehtiä ja postikortteja ilmaiseksi, kun taasen suomalaisille niitä myytiin.

Paitsi varsinaiseen tehtäväänsä nähden jakaantui A.K.-S:n kesätyö toimintatapaansakin nähden kolmeen osaan. Tärkeimpänä toiminta-alueena olivat Suomen sisäpitäjät, joissa päähuomio kiinnitettiin oman kansan valistamiseen. Itäisellä rajaseudulla, aina Karjalan kannakselta Kuusamon perukoille saakka kiinnitettiin taasen päähuomio siellä asuvaan runsaslukuiseen pakolaisväestöön. Itsenäisenä ja puhtaasti propagandatarkoituksia palvellen toimi A.K.-S:n Naisosaston järjestämä yli 20-henkinen hääkiertue, jonka osanottajista useimmat olivat itäkarjalaisia. Hääkiertue esiintyi parissakymmenessä paikassa, myös useissa maaseutukaupungeissa, toimeenpannen kaikkialla onnistuneita heimojuhlia. Kiertueen johtajana toimi neiti I. Ahlroth.

Varsinainen kesätoiminta ulotettiin maan rajojen ulkopuolellekin. Muun muassa kävi Seuran edustajia Eestin Inkerissäkin.

Kokonaisuuteen katsoen onnistui kesätyö erinomaisesti ja yli odotusten. A.K.-S:n lähetit kävivät yhteensä yli 200 pitäjässä. Matkansa varrella pitivät he kaikkialla esitelmiä ja puheita, toimeenpannen useilla paikkakunnilla heimojuhliakin. Kirjoja myivät ja lahjoittivat lähetit yhteensä

noin 1,000 kappaletta sekä lentolehtisiä ja postikortteja useampia tuhansia. Karjala-Seuroja ja -toimikuntia perustettiin yhteensä lähes puolitoista sataa. Tämän lisäksi asetettiin n. 50 pitäjässä erikoinen henkilö pitämään yhteyttä A.K.-S:n kanssa. Näin oli A.K.-S. kesän aikana onnistunut saamaan yhteyden yli 200 pitäjän kanssa.

Rajaseuduilla toimineet lähetit tapasivat matkansa varrella useita tuhansia pakolaisia. Kyvykkäimmille heimopakolaisille järjesti A.K.-S. Kouluhallituksen Pakolaistoimiston myötävaikutuksella tilaisuuden opiskella kansanopistoissa. Seura ehdotti 52 heimopakolaista kansanopistoihin.

Rajaseuduilla huolehdittiin myös heimopakolaisten sielunhoidosta. Tässä tarkoituksessa kierteli pakolaisten keskuudessa muutamia kreikkalaiskatolisen pappisseminaarin oppilaita, jotka matkansa varrella järjestivät hartaustilaisuuksia.

Huomattavaa on myös kesälähettien toiminta varojen keruussa. Lahjoituksina onnistuttiin kesäaikana keräämään toistakymmentätuhatta markkaa A.K.-S:lle.

„Suomen Heimoa" levitettiin kesällä varsin runsaasti.

Yhteensä oli A.K.-S:n lähettejä, jos Naisosaston hääkiertue otetaan mukaan, kesän aikana toiminnassa lyhyemmän tai pitemmän ajan 74 henkeä. Näistä olivat useimmat ylioppilaita. Kunniaksi ja tunnustukseksi heille mainittakoon, että he suorittivat matkansa ilman minkäänlaista palkkiota puhtaasta aatteellisesta harrastuksesta ja isänmaallisesta innostuksesta. A.K.-S. suoritti vain heidän matkakulunsa.

A.K.-S:n kesätoiminnan onnistumiseen vaikutti osaltaan sen huolellinen valmistelu. Jokaiselle lähetille annettiin painetut yksityiskohtaiset toimintaohjeet, jotka suuresti helpoittivat heidän työtään. Suuriarvoista ja huomattavaa apua antoivat kaikkialla myös suojeluskuntaviranomaiset, joille suojeluskuntain ylipäällikkö jo keväällä oli ilmoittanut A.K.-S:n lähettien saapumisesta.

A.K.-S:n kesätoimintaa on pidettävä onnistuneena. Seuran lähetit tekivät puhein, esitelmin ja juhlin voimakasta propagandaa heimoaatteen hyväksi A.K.-S:n aatteet ja toiminta tulivat lyhyessä ajassa tunnetuiksi kautta koko maaseudun. Toisenlainenkin merkitys oli A.K.-S:n kesätoiminnalla. Seuran lähetit, jotka henkilökohtaisesti joutuivat ottamaan osaa varsinaiseen heimotyöhön, kiintyivät yhä lujemmin sitein Seuraansa.

Pääasialliset varat kesätyöhön saatiin Sisäasiainministeriöltä, joka tarkoitusta varten luovutti A.K.-S:n käytettäväksi 50,000 mk. Kesätoiminnan kautta A.K.-S. kohosi ylioppilasjärjestöstä koko maata käsittäväksi heimojärjestöksi.

SYKSYN TOIMINTAKAUSI.

Viime syksy oli A.K.-S:ssä suurien uudistusten aikaa. A.K.-S., joka kesän aikana oli tavattomasti kasvanut, oli nyt laskettava kokonaan uusille, entistä kiinteämmille ja lujemmille perusteille. Jo syyskuun aikana ryhdyttiin uudistusten toimeenpanoon. Lukukauden alussa vuokrattiin seuralle 5-huoneen kansliahuoneusto.

Uudessa huoneustossa saatiin Seuran kansliatyö heti alunpitäen järjestetyksi ajanmukaiselle kannalle, samalla kun Seuran kansliahenkilökunta ja tärkeimmät virkailijat saivat omat työhuoneensa. Kun huoneusto osittain lahjoitusten, osittain ostojen kautta oli saatu kalustetuksi, saattoi toiminta päästä säännölliselle uralle.

Ensimmäisenä toimenpiteenä oli kesän toiminnan loppuselvittely ja uusien maaseutuosastojen järjestely. Kaikille maaseutuosastoille laadittiin erikoinen sääntöehdotus, jonka lopullinen suunnittelu jäi asianomaisen seuran omaksi huoleksi. Lukukauden kuluessa onkin haaraosastoille lähetetty lukuisia toimintaohjeita. Monet seurat ovat toimineet varsin vilkkaasti. Varsinkin juhlia on maaseudulla syyskauden kuluessa järjestetty erittäin runsaasti.

Paitsi maaseudun haaraosastoinin, kiinnitettiin syksyllä entistä tarkempaa huomiota oppikoulujen Karjala-Seuroihin. Lokakuun puolivälissä kutsuttiin oppikoulujen edustajat Helsinkiin yhteiseen neuvottelukokoukseen, jossa suunniteltiin tarkemmin kouluosastojen seuraavan vuoden toimintaa, sekä tehtiin niiden sääntöihin erinäisiä muutoksia. Näin laskettiin oppikouluissa jo edellisenä vuonna viritetty, A.K.-S:lle niin suuriarvoinen toiminta entistä lujemmalle perustalle. Oppikoulujen edustajille järjestettiin juhlaillanvietto kokouksen jälkeen.

Mainittakoon myös, että tämä oppikoulujen Karjala-Seurojen edustajakokous antoi sanomalehdistölle paljon puheen aihetta. Kiiruhtivatpa muutamat sosialistiset lehdet peloittelemaan lukijoitaan muka

ylioppilaiden ja koulunuorison yhteisistä fascistisista vallankaappausaikeista. Erehtyipä muutama porvarillinenkin lehti moittimaan kokouksen johdosta A.K.-S:n toimintaa.

Sisäisen toiminnan suhteen ryhdyttiin uusiin järjestelytoimenpiteisiin. Kun Seura oli kasvanut suureksi heimojärjestöksi, oli välttämätöntä hankkia arvovaltaisempia kansalaisia Seuran toiminnan taakse. Tämän takia perustettiin erikoinen „Seniores"-osasto, johon päätettiin kutsua jäseniksi yliopiston ja korkeakoulujen opettajia. Tähän mennessä ovatkin seuraavat 15 korkeakoulujemme opettajaa lupautuneet A.K.-S:n senioreiksi.

1. Auer, Väinö, dos.
2. Danielson-Kalmari, J. R., valtioneuvos.
3. Erich, Rafael, prof.
4. Hallakorpi, I. A. S., prof.
5. Kaitila, I. V., prof.
6. Kajava, Yrjö, prof.
7. Kalima, T., dos.
8. Linkola, K., prof.
9. Linnaniemi, Valter, prof.
10. Leiviskä, I., prof.
11. Puukko, A. F., tri.
12. Sauramo, Matti, tri.
13. Setälä, E. N., prof.
14. Streng, Osv., prof.
15. Väisälä, K., prof.

Kun kaikilta senioreiksi pyydetyiltä ei ole vielä saapunut vastausta, ei senioreja ole voitu pyytää koolle. Seniorien lähempi suhde A.K.-S:ään tulee tietenkin määriteltäväksi vasta sitten kun seniorit kokoontu-

vat. A.K.-S:lle on erittäin tärkeätä, että se tärkeimmissä asioissa voi näin ollen kääntyä vanhempien arvossa pidettyjen yliopiston opettajien puoleen heiltä neuvoa kysyen.

Aikaansaadakseen lujan sisäisen kurin Seuran jäsenten keskuudessa laadittiin syksyllä A.K.-S:lle yksityiskohtaiset ohjesäännöt. Ohjesäännöissä määritellään tarkasti seuran jäsenten velvollisuudet ja oikeudet. Ohjesääntöjen yleinen henki perustuu lujaan sotilaalliseen kuriin, joka onkin välttämätön sen tärkeän työn onnistumiselle, jota A.K.-S. tekee. Ohjesääntöjen mukaan ei jäsenillä ole oikeutta ilman pakottavaa syytä jäädä pois kokouksista. Tehtävien laiminlyömisestä seuraa eroittaminen. Uusien jäsenten on ennen seuraan tuloaan tutustuttava heimokirjallisuuteen sekä hankittava kahden jäsenen suosittelu. Mitään jäsenmaksuja ei kanneta. Jokainen suorittaa maksun aktiivisella työllä.

Lujan toverikurin ja yhteishengen luomiseksi sisältävät ohjesäännöt myös tarkkoja määräyksiä. Samoin tulee Seuran jäsenten ulkonaisen käyttäytymisen olla Seuran arvon mukaista.

Ohjesäännöissä määritellään myös Seuran uusi osastojako. Aikaisempi oli jo ehtinyt vanhentua. Uuden osastojaon mukaan jakautuu A.K.-S. 14 eri osastoon:

1. Rahoittamisosasto.
2. Pakolaisosasto.
3. Sanomalehtiosasto.
4. Puhujaosasto
5. Juhlaosasto.
6. Toimitusosasto.

7. Sihteerin osasto.
8. Postikorttiosasto.
9. Poliittinen osasto.
10. Karjala-Inkeriseurojen osasto.
11. Oppikoulujen Karjala-Seurojen os.
12. Kirjasto-osasto.
13. Kuva-osasto.
14. Reservit.

Myöhemmin perustettiin vielä seuraavat 3 osastoa:

1. Keskusosasto.
2. Teknillisen korkeakoulun osasto.
3. Turun osasto.

Osastoihin jako olikin välttämätöntä, sillä Seuran jäsenmäärä kasvoi syksyn kuluessa yli 200 henkeen.

A.K.-S:n ohjesäännöt olivat kaikissa suhteissa erittäin onnistuneet. Parempaa kuin sosialidemokraattisen edustajan Kedon eduskunnassa antamaa lausuntoa niistä ei voida toivoa. Lausunnossaan mainitsi puhuja:

„Jo tämän seuran säännöt ja varsinkin sen ohjesäännöt antavat aavistusta siitä, että tämän seuran tarkoitusperä ja toiminta ei voi olla luonteeltaan aivan viatonta laatua. Tämän seuran ohjesäännöt varsinkin ovat merkilliset. Ne muistuttavat luonteeltaan bolshevististen ja fascististen järjestöjen järjestysmuotoja. Niistä voi huomata, että tässäkin seurassa on samaan tapaan kuin mainitsemieni tapaisissa järjestöissä valta keskitetty johdon käsiin. Niissä on saatettu voimaan merkillinen sotilaallinen järjestys ja kuri, joka olisi san-

gen outoa, jos tämä järjestö olisi luonteeltaan epäpoliittinen, kuten eräät sen johtohenkilöt ovat julkisuudessa väittäneet."

Myös A.K.-S:n sääntöihin tehtiin useita muutoksia. Tärkein niistä oli Seuran toiminnan laajentamista kosketteleva pykälä. Mainittu sääntöjen kohta, joka samalla selvästi julkilausuu A.K.-S:n tarkoituksen, kuuluu seuraavasti:

„Seuran päämääränä on Karjalan ja Inkerin kysymysten tunnetuksi tekeminen, myötätunnon herättäminen heimoasiaa kohtaan, voimakkaan kansallistunnon ja aktiivisen isänmaanrakkauden virittäminen ja lujittaminen kansassamme.

Seura harjoittaa sivistys- ja herätystyötä karjalaisten ja inkeriläisten keskuudessa ohjaamalla ja kustantamalla heitä oppilaitoksiin, järjestämällä heille esitelmiä ja luentotilaisuuksia, levittämällä heimokirjallisuutta ja toimeenpanemalla heimojuhlia.

Mahdollisuuksien mukaan toimii Seura myös samalla tavalla muiden suomensukuisten kansojen hyväksi, pitäen erikoisena silmämääränään myötätunnon herättämistä Viroa ja Unkaria kohtaan."

A.K.-S. ei siis sääntöjensä mukaan ole yksinomaan Karjalan asiaa ajava järjestö, vaikka Karjala-kysymys muodostaa Seuran keskeisimmän työalan, vaan sen rinnalla toimii A.K.-S. ennen kaikkea myös Inkerin hyväksi. Eesti ja Unkari samoin kuin yleensä muutkin suomensukuiset kansat kuuluvat sen toimintaohjelmaan.

Näitten tehtäviensä rinnalla on A.K.-S.

yhä enemmän alkanut kiinittää huomiota omaan kansaan. Sen tehtävänä on aktiivisen isänmaanrakkauden ja voimakkaan kansallistunnon herättäminen kansassamme.

A.K.-S:n uusissa säännöissä määritellään myös nyt täysin selvästi, että Seuraan kuuluu ainoastaan miesjäseniä.

Tarkan luettelon aikaansaamiseksi Seuran jäsenistä valmistettiin syksyllä jäsenkortit, joihin kaikkien seuran jäsenten oli merkittävä nimensä ja henkilötietonsa.

Syyskauden alussa kävi virolaisia ylioppilaita Helsingissä vierailulla. Heidän kunniakseen järjesti A.K.-S. juhlaillanvieton.

M. Haavio kävi seuran edustajana Latviassa liiviläisten luona heidän lippunsa paljastamisjuhlassa 18. XI. -23.

Niistä monista uusista yrityksistä, joita syksyn aikana tehtiin, ansaitsevat ennenkaikkea mainitsemista O.Y. Fazerin liikkeellelaskemat Karjala-karamellit, joiden rahallisesta voitosta huomattava osa lankeaa A.K.-S:lle.

Myös Karjalasavukkeiden julkaisupuuhiin on ryhdytty, vaikka lopullista sopimusta ei vielä olekaan saatu aikaan.

Unkarin heimojärjestöjen kanssa on A.K.-S. asettunut yhteyteen aikaansaadakseen Suomen ja Unkarin välillä ylioppilaiden vaihtoa ensi kesän aikana. Toiminta on tähän asti edistynyt ripeästi.

A.K.-S:n johdossa tapahtui syksyllä muutos. Lokakuun alussa erosi Seuran sihteeri. Uudeksi sihteeriksi valittiin E. Simelius.

Syksyn kuluessa järjestettiin lukuisia juhlia maaseudulla. Suurimmaksi syyskauden juhlaksi muodostui kuitenkin Helsingissä itsenäisyyspäivänä järjestetty heimojuhla. Juhlassa nähtiin kutsuvieraina maan hallituksen jäseniä ja ulkovaltain lähettiläitä.

Itsenäisyyspäivänä oli A.K.-S:n uusille jäsenille järjestetty valan vannomistilaisuus ja merkkien jako.

Tärkein aloite, johon A.K.-S. syksyllä ryhtyi, oli varsinainen pakolaiskouluutus. Tähän saakka oli Seuran toiminta keskittynyt etupäässä propagandatoimintaan ja toiminnan laajentamiseen. Vain tilapäisiä opiskeluavustuksia oli aikaisemmin myönnetty heimopakolaisille. Nyt sen sijaan kun varoja oli jo jonkun verran saatu kokoon, voitiin ryhtyä itse heimotyön kaikkein tärkeimpään työalaan, pakolaisnuorison opiskelun kustantamiseen. Paitsi Kouluhallituksen välityksellä opinteille ohjattuja, otti A.K.-S. itse kustantaakseen suuren joukon pakolaisia. Suurimman menoerän pakolaisvalistuksessa vaati Tuusulan kansanopiston yhteyteen sijoitetut karjalaiset oppilaat. Yhteensä on Seuran kustannuksella tai osittaisella avustuksella opiskellut 41 pakolaista. Näistä on:

1. Kansanopistoissa 28
2. Maamiesopistoissa 3
3. Yhteiskoulussa 10

Näiden lisäksi on A.K.-S. antanut kymmenille opiskeleville pakolaisille tilapäisiä avustuksia.

On luonnostaan selvää, että tällainen pakolaisvalistus kysyy suuria varoja.

Syyslukukauden aikana järjestettiin myös lopullisesti A.K.-S:n ja Naisosaston väliset suhteet. Tähän saakka oli Naisosasto epävirallisesti kuulunut A.K.-S:ään, vaikka sen jäsenet eivät olleetkaan ottaneet osaa A.K.-S:n kokouksiin. Nyt muodosti Naisosasto itsenäisen seuran: Naisylioppilaiden Karjala-Seuran, jonka kanssa A.K.-S. toimii läheisessä yhteistyössä.

Mainittakoon tässä yhteydessä, että Naisosasto on paitsi kesän aikana toiminutta hääkiertuetta järjestänyt useita juhlia ja toimeenpannut arpajaisia ja myyjäisiä vuoden kuluessa. Useita heimopakolaisia on myös Naisosaston kustannuksella opiskellut kansanopistoissa. Naisosaston perustajana ja puheenjohtajana on toiminut neiti V. Pansar, sihteerinä neiti I. Ahlroth.

Vuoden kuluessa on A.K.-S. saanut runsaasti lahjoituksia. Suurimmat lahjoittajat ovat olleet:

1. O.Y. Konttoritarpeita A.B.
2. O.Y. Stockman A.B.
3. O.Y. Systema A.B.
4. Kansallis-Osake-Pankki
5. O.Y. Fazer A.B.

Näiden lisäksi ovat lukuisat muutkin liikkeet pienemmillä summilla avustaneet Seuran toimintaa. Lahjoituksina on A.K.-S. sanut yhteensä yli 50,000 mk.

Valtiolta on A.K.-S. Sisäministeriön ja osittain Kouluhallituksen välityksellä saanut käytettäväkseen viime vuoden aikana 81,000 mk.

Huomatuimman ja suurimman tulolähteen ovat kuitenkin muodostaneet postikortit, jotka viime vuoden aikana tuottivat puhdasta tuloa 169,000 mk. Muista tuloista mainittakoon juhlista ja kirjallisuuden myynnistä saadut varat.

Suurimman menoerän muodostaa kesätoiminta, johon A.K.-S. käytti kirjallisuudenosto mukaan luettuna, yli 100,000 mk.

Muista menoista mainittakoon postikorttimenot, pakolaiskouluutus ja konttorimenot.

Yhteensä kohosivat A.K.-S:n viime vuoden menot 430,833 mk. Kun tulot eivät vastanneet tätä summaa, täytyi A.K.-S:n vuoden kuluessa ottaa lainoja kaikkiaan n. 50.000 mk.

On mielestäni kunnioitusta ansaitsevaa, että vapaa ylioppilasjärjestö on voinut käyttää lähes ½ miljoonaa markkaa heimotyön hyväksi. Se, että näiden varojen hankkiminen on vaatinut tavatonta uhrautuvaisuutta ja ponnistelua on itsestään ymmärrettävää.

Seuran taloudellinen tila oli vuoden lopussa erittäin vaikea. A.K.-S:n irtain omaisuus oli tosin noin 105,000 mk. arvoinen, mutta varsinaisia käyttövaroja ei Seuralla ollut ollenkaan. Päinvastoin on A.K.-S. ollut pakotettu ottamaan, kuten jo mainitsimme, 50,000 mk. velan voidakseen suorittaa tärkeimmät maksunsa.

Mainittakoon vielä, että niistä ½ miljoonasta postikortista, jotka A.K.-S. tilasi Saksasta, oli vuoden lopulla jälellä 265,000 kappaletta. Vuoden kuluessa oli siis myyty tai lahjoitettu lahes ¼ miljoonaa korttia. Se, että postikorteista saadut

varat eivät kaikesta huolimatta kohoa yli 169,000 mk., johtuu siitä, että suuri osa myytyjä kortteja on vielä tilittämättä. Myyjille on myös maksettu huomattava myyntipalkkio. Kymmeniä tuhansia postikortteja on sitäpaitsi lahjoitettu.

Sanomalehdistö on vuoden kuluessa osoittanut harvinaista huomiota Seuran toimintaa kohtaan. Porvarilliset lehdet ovat suhtautuneet suopeasti A.K.-S:ään, kun taas sosialistiset lehdet ovat tuominneet Seuran toiminnan. Ovatpa eräät porvarillisetkin lehdet antaneet epäsuopeita lausuntoja A.K.-S:n toiminnasta.

Ne hyökkäykset, joita A.K.-S:ää vastaan on suunnattu vasemmiston taholta ja joita muutamat harvat oikeistolaisetkin ovat ryhtyneet kannattamaan, ovat kuitenkin olleet vain pisara meressä sen harvinaisen yksimielisen kannatuksen keskellä, jota Seura on saanut kaikkialla nauttia. Seuraa vastaan tähdätyt hyökkäykset ovat vain vahvistaneet ja lujittaneet sen asemaa, samalla kun ne ovat olleet mitä parhainta reklaamia A.K.-S:lle.

Järjestöä, jonka työhön sadat olioppilaat aktiivisesti ottavat osaa ja jonka aatteet nauttivat melkein koko Suomen ylioppilasnuorison yksimielistä kannatusta eivät sanomalehdet voi kaataa. A.K.-S. seisoo lujana niillä perustuksilla, joille se on rakennettu, ja sitä tukevat maaseudun sadat haaraosastot.

On syvästi valitettavaa, että sosialistiset lehdet niin ankarassa äänilajissa ovat ryhtyneet Seuran toimintaa arvostelemaan ja siten kaivamaan kuilua työväestön ja ylioppilasnuorison välillä, ylioppilasnuorison,

jonka historiallisena tehtävänä on sen kuilun umpeenkasvattaminen, minkä Vapaussotamme löi. A.K.-S:n toiminta ei pienimmälläkään tavalla ole tähdätty työväestöä vastaan.

A.K.-S. voi olla ylpeä sen suuren huomion johdosta, jota se on saanut osakseen. On laskettu, että maan sanomalehdistö on uhrannut useita satoja tuhansia palstasenttimetrejä Seuran toiminnalle. Tuskin lienee toista vapaata yhdistystä, jonka osaksi olisi tullut näin ensiluokkainen huomio.

Sanomalehdistön suhtautumisessa A.K.-S:ään on huomattavissa paljon hyvin huvittaviakin piirteitä. Tunnettuahan on, kuinka esimerkiksi eräät porvarillisetkin lehdet selittivät ylioppilastalolla venäläisessä konsertissa sattuneen välikohtauksen A.K.-S:n tiliin. Varsinkin sosialistisilla lehdillä näkyy olevan erikoinen taipumus vääristellä asioita. Kaikki mitä vain tapahtuu selitetään A.K.-S:n syyksi, samalla kun suurella melulla puhutaan Seuran fascistisista puuhista ja sota-aikeista.

Vuonna 1923 on A.K.-S:n johtokunta pitänyt 41 kokousta. Yleisiä kokouksia on pidetty 14.

Vuoden kuluessa on A.K.-S. yhdessä alaosastojensa kanssa järjestänyt lähes sata juhlaa. Useimmissa juhlissa on puhujana ollut Seuran jäseniä. Onpa A.K.-S:n jäseniä pyydetty usein suojeluskuntajuhliinkin puhumaan.

LOPPUSANAT.

Ylioppilaskunnan suhtautuminen A.K.-S:ään on ollut harvinaisen myötämielinen.

Osakunnat ovat järjestäneet vuoden kuluessa lukuisia Karjala-iltoja ja lahjoittaneet varoja Seuran käytettäväksi. A.K.-S:ään kuuluu jäseniä jokaisesta suomalaisesta osakunnasta.

Kuluneen vuoden aikana on ylioppilasnuorison elämässä tapahtunut valtavia muutoksia. Uusi kansallinen herätys on alkanut orastaa sen vainioilla.

Työ Isänmaan hyväksi on ollut tämän uuden kansallisen herätyksen korkeimpana johtotähtenä. Ja se tie, jota A.K.-S. Isänmaan hyväksi toimiessaan kulkee, on työ heimokansojen hyväksi. Jokaista sen jäsentä elähdyttää aktiivinen Isänmaanrakkaus ja voimakas kansallistunto.

Helsinki 22 p. helmik. 1924.

Erkki Räikkönen.

SISÄLTÖ:

HELSINKI 1924
O.Y. GUTENBERG A.B.
KIRJA- JA KIVIPAINO

Akateemisen Karjala-Seuran vuosikertomus

Akateeminen Karjala-Seura on viimeksi kuluneena eli 3. toimintavuotenaan vahvistunut ja voimistunut yhä merkittävämmäksi tekijäksi heimotyön vainiolla ja vapaista ylioppilasjärjestöistä ulottuvat sen vaikutukset laajimmalle. Tarkastellessamme niitä aatesuuntia, jotka viime vuosina ovat olleet huomattavissa ylioppilaspiireissä, huomaamme erikoisen voimakkaana esiintyneen suomalaiskansallisen aatteen. Akateeminen Karjala-Seura on ylioppilaiden yhdistyksenä joutunut hyvin läheltä seuraamaan tätä kansallista virtausta ja on, otettuaan sen johtosuunnakseen, vaikuttanut huomattavasti ylioppilaspiireissä aatteen hyväksi.

Isänmaanrakkaus, voimakas kansallistunto ja halu auttaa heimokansoja ovat edelleen johtaneet Seuran toimintaa ja kannustaneet sen jäseniä työhön seuransa hyväksi. — Mitään erikoisen suurenmoista ei Seura ole aikaansaanut kuluneen vuoden aikana, vanhoja alotteita on loppuun viety ja uusia tehtäviä alulle pantu.

Seuran sisäinen toiminta.

Seuran vuosikokouksessa 22. 2. 24 valittiin Seuralle uusi johtokunta, johon tulivat kuulumaan:

Puheenjoht[illegible]	n[illegible]	E. Kaila
Varapuheenj[illegible]		V. Kärki
		A. Pakaslahti.
	[illegible]	kand. M. L. Kantele.
	[illegible]tori	Y. W. Puhakka.
[illegible]	maisteri	V. Helanen.
	»	R. G. Kallia.

Tilintarkastajiksi valittiin tuomari H. Brotherus ja koment. kapt. V. Kinnunen.

Lokakuussa valittiin poismuuttaneen maisteri A. Pakaslahden tilalle johtokuntaan pastori E. Simelius.

Rahastonhoitajana on toiminut pankkivirkailija L. Raunio vuoden alusta syyskuun 1 p:ään, josta lähtien Seuran kanslisti rouva H. Rauramo on hoitanut rahaston.

Sihteerin tointa hoitivat vuoden kuluessa seuraavat henkilöt: pastori E. Simelius, vuoden alusta—10. 2. 24, maisteri A. Pakaslahti 10. 2.—22. 2. 24, yliopp. E. Räikkönen 22. 2.—29. 4. 24, maisteri A. Pakaslahti 29. 4.—27. 5. 24, josta vuoden loppuun ylioppp. R. Vähäkallio.

Seuran toimintaa häiritsivät paljon tiheät sihteerinvaihdokset sekä eräältä poliittiselta taholta tehdyt hyökkäykset, joiden tarkoituksena oli saada Seura puoluepolitiikan pyörteisiin. Mutta kun syyt hyökkäyksiin tulivat tunnetuiksi, huomattiinkin Seuran onnellisesti säilyttäneen itsenäisyytensä ja jäsenten keskinäisen luottamuksen yhä vahvistuneen.

Seuraan liittyi vuoden kuluessa 70 uutta jäsentä. Seurasta erosi tai erotettiin 13 jäsentä ja kuoli yksi, nimittäin ylioppp. M. Viljakainen, joten Seuran jäsenluku lisääntyi 56 jäsenellä, ollen vuoden lopussa 270 henkeä.

Edellisenä vuonna alulle pantu »Seniores»-osasto on ollut kuluneenakin vuotena toiminnassa ja liittyi siihen vuoden kuluessa seuraavat 19 Yliopiston ja Korkeakoulujen opettajaa:

Blomstedt, K. V.	Dosentti
Brotherus, H. V.	Professori
Grotenfelt, K.	»
Järvinen, K.	»
Katara, P.	Tohtori
Komppa, G.	Professori
Koskimies, J. R.	Piispa
Lindberg, C.	Tohtori
Manninen, O.	Lehtori
Niemi, A. R.	Professori
Nyström, U.	Arkkitehti
Piponius, E. A.	Professori
Pietilä, A. J.	
Rapola, M.	Dosentti
Salminen, V.	»
Salonius, A. H.	
Sirelius, U. T.	Professori
Tarjanne, O. A.	»
Vuolle, B.	»

»Senioreja» oli vuoden lopussa 34; heidän puheenjohtajanaan on toiminut prof. A. R. Niemi.

Vuoden kuluessa on pidetty 10 yleistä kokousta, joissa m. m. seuraavat henkilöt ovat pitäneet esitelmiä: everstiluutn. P. Zilliacus sotalaitoksesta ja puolustustahdosta, tri Hallakorpi asutuskysymyksestä, tri Y. O. Ruuth Ylioppilaskunnan kieliryhmien välisten suhteiden järjestämisestä, luutn. J. Tamminen skandinavisesta orienteerauksesta ja prof. A. J. Pietilä kansallisuuskysymyksestä. Esitelmien johdosta on keskusteltu.

Johtokunnalla on ollut 38 kokousta. Tärkeimmistä vielä loppuun viemättömistä päätöksistä mainittakoon: hautakiven pystyttäminen Repolassa, keskellä työtään, henkensä uhranneen ylioppilas Bobi Sivénin ja hänen

isänsä, tulisen isänmaanystävän tri O. V. Sivénin haudalle, stipendin järjestäminen Yliopiston karjalaisia ja inkeriläisiä varten sekä muistotaulun aikaansaaminen sille kohdalle, missä Eugen Schauman suoritti sankaritekonsa maansa ja kansansa puolesta. Viime mainitun päätöksen toteuttaminen on voittamattomien esteiden vuoksi täytynyt siirtää tulevaisuuteen.

Seuran sääntöihin on vuoden kuluessa tehty pienempiä muutoksia ja lisäyksiä. »Seniores»-osastolle on laadittu ohjesääntö.

Yleinen propagandatoiminta.

Kuten edellisinäkin vuosina, on viimeksikin kuluneena vuonna Seuran työsuunnitelmassa ollut kansallisuus- ja heimotunteen herättäminen kansassamme. Tässä työssä on ollut huomattavana tekijänä Seuran aikakauslehti »Suomen Heimo», joka on selvitellyt kansallisuus- ja heimokysymystämme eri puolilta ja seurannut heimokansojemme elämää ja sivistyspyrkimyksiä.

Lehden päätoimittajana on ollut lokakuuhun asti maisteri H. Stenberg ja lokakuusta vuoden loppuun tri V. Salminen. Lehden toimituskunnan ovat muodostaneet: maisteri E. E. Kaila, prof. I. Leiviskä, tohtorit V. W. Puhakka ja Y. O. Ruuth, majuri P. Talvela ja kirjailija A. Tilttanen.

Lehti ilmestyi kerran kuukaudessa 24-sivuisena numerona. Siinä on käsitelty useissa kirjoituksissa Karjalan, Inkerin, Viron, Unkarin, liiviläisten, Viron-inkeriläisten ja Länsipohjan suomalaisten elämää ja historiaa sekä esitetty ja selitetty kotimaisia päivän tärkeimpiä kysymyksiä.

Vuoden kuluessa onnistui A. K.-S:n saada itselleen sopiva näytelmä »Pakolaiset», joka osaltaan varmasti tekee valistustyötä Karjalan asian hyväksi. Kappaletta on vuoden kuluessa näytelty ympäri maata useita kymmeniä kertoja ja kaikkialla, missä sitä on esitetty saadut kiittävät arvostelut todistavat, että kappale on vaikuttava kuvaus Karjalan oloista.

Saattaakseen heimokysymyksen keskustelun alaiseksi ja levittääkseen heimoushenkeä järjesti Seura kesän ajaksi ympäri maata puhujia, jotka olivat valmiit saapumaan pyydettäessä puhumaan iltamissa ja illanvietoissa. Tämä toimintamuoto varmasti tuottaa huomattavia tuloksia, kunhan vain maaseudulla siihen totutaan ja se saadaan täydellisemmin järjestetyksi. Sillä esittämällä kumoamattomia tosiasioita saadaan kansamme vähitellen käsittämään Karjalan asian tärkeys, valmistetaan myötätuntoa heimolaisiamme kohtaan sekä voidaan pitää kansa heimokysymyksissä ajan tasolla, jotta se kerran, kun aika koittaa, on valmis tekoihin, joita siltä odottavat sorretut veljemme Inkerin laajoilla lakeuksilla ja Karjalan tummissa ikimetsissä.

Monet Seuran tai sen jäsenten järjestämät heimojuhlat ovat osaltaan vaikuttaneet heimohenkeä elähyttävästi.

Tapojensa mukaan järjesti Seura kuluneenakin vuonna Itsenäisyyspäivänä Suomen Kansallisteatterissa arvokkaan juhlan, joka teki Seuran toiminta-alat pääkaupungin yleisölle tunnetuksi. Juhlassa esitti tervehdyssanat maisteri M. Haavio ja juhlaesitelmän piti tri Y. O. Ruuth. Etelä-Pohjalaiset sekakuorot lauloivat ja Kansan Näyttämön näyttelijät esittivät »Pakolaiset», joka tällöin ensi kerran esitettiin Helsingissä.

Heimokirjallisuutta ja seuran postikortteja on verraten suuressa määrin myyty ympäri maata. Nämäkin jossain määrin saattavat suuren yleisön kiinnittämään huomiota heimokysymykseen.

Heimokansojen kanssa on suoranaista yhteyttä pidetty yllä lähettämällä Seuran edustajat heimokansojen suurimpiin juhliin ja ylioppilaskonferensseihin. Tallinnan kulttuurikokouksen yhteydessä pidetty Suomalais-ugrilainen ylioppilaskokous, jossa Seuraa edustivat maisteri M. Haavio ja V. Helanen, oli Seuran aloitteesta pantu toimeen. Unkarilaiselle »Turul»-yhdistykselle lahjoitti Seura Suomen lipun ja Turul lahjoitti 2. 10. 24 A. K.-S:lle Unkarin lipun. Seuran edustajina Unkarissa toimivat maisterit A. Pakaslahti ja R. Grönlund. Liiviläisiä on rahallisesti koetettu avustaa, ja on Liivin liitolle lähetetty Smk. 1,000:— kiireisimpiin menoihin.

Suomen tunnetuksi tekemisessä suuriarvoisen unkarilaisen retkeilyn järjestämisessä on Seura toiminut yhdessä Suomalaisuuden Liiton kanssa. Seura on vaihtanut unkarilaisten heimojärjestöjen kanssa sanomalehtiä ja järjestänyt kahdelle unkarilaiselle ylioppilaalle kesäasunnot. Naisylioppilaiden Karjala-Seuran ja Akateemisen Heimoklubin kanssa on usein oltu yhteistyössä.

Valistustyö pakolaisten keskuudessa.

Tärkein Seuramme tehtävistä on ollut Karjalan ja Inkerin pakolaisten keskuudessa tehty valistustyö. Tämä työ on sitä, mikä kerran tulevaisuudessa on parhaimman sadon kantava. Sen kautta voidaan pakolaisissa kasvattaa suomalais-karjalaista kansallistuntoa ja tehdä heille mahdolliseksi menestyksellinen työskentely elämän eri toimialoilla sekä itsensä edelleen kehittäminen. Sen kautta voidaan luoda ja kasvattaa heimoheimoisten suomalaisten ja rajantakaisten kesken onnellisemman tulevaisuuden varalta. Kun ne tuhannet lapset, nuorukaiset ja neitoset, jotka joutuvat yhteyteen suomalaisen sivistyksen kanssa ja maamme oppilaitoksissa saavat oppia ja valistusta, kerran palaavat Karjalan saloille, niin he muodostavat sen rungon, jonka ympärille koko Karjalan heimo on ryhmittynyt ja joka takaa, ettei suomalais-karjalainen kansallisuus Karjalasta koskaan kuole. Sillä valistus lisää aina kansan itsesäilytyskykyä ja tekee mahdolliseksi kansallisen olemassaolon puolustamisen ja pitää kansan valveilla silloin kun vapautuksen hetki koittaa.

Tuntien asemansa vakavuuden ja uskollisena Suur-Suomi aatteelleen on A. K.-S. ponnistanut voimansa voidakseen tarjota valistusta mahdollisimman useille pakolaisille. Oppilassuojatelkseen on Seura valinnut nuorukaisia mahdollisimman eri osista Karjalaa, saadakseen täten varmasti valistusta koko laajalle alueelle.

Seuran kustannuksella on ollut:

Kansakouluissa	5	oppilasta
Yhteiskouluissa	10	»
Seminaareissa	3	»
Kansanopistoissa	28	»
Maamieskouluissa	1	»
Kotitalouskouluissa	1	»
Käsityökouluissa	3	»

Yhteensä kouluissa on ollut 51 oppilasta ja ovat koulutusmenot nousseet yli 100,000:— Smk. Syyslukukaudella sijoitti Seura 43 oppilasta, joiden koulumaksut Valtion Pakolaisavustuskeskus suostui suorittamaan.

Voidakseen parhaiten vaikuttaa näihin luonnonlapsiin on Seura koettanut saada syntymään mahdollisimman läheistä ystävyyssuhdetta suojattiensa ja Seuran välillä. Kunkin oppilaan yksityistä kehitystä on koetettu seurata olemalla heidän kanssaan kirjeenvaihdossa, ja heidän opettajiltaan on tiedusteltu kunkin yksilöllisiä taipumuksia, jotta voitaisiin kullekin hankkia se koulutus- ja toiminta-ala, jossa kullakin olisi suurimmat mahdollisuudet menestyä.

Vuoden kuluessa järjestettiin korteille kaikki ne karjalaiset pakolaiset, joiden kanssa Seura suorastaan tai kesäkiertäjiensä avulla on joutunut kosketuksiin. Korttien järjestämisen toimitti yliopp. O. Pihkala. Vuoden kuluessa ovat pakolaisosaston johtajina toimineet pääasiassa yliopp. T. Niskala ja A. Walle.

Saadakseen vapaan valistustyön alulle ja juurtumaan tulevaisuudessa Karjalassa ja Inkerissä lähetti Seura kiertäviä nuorisoseuratyönneuvojia pakolaiskeskuksiin ja niihin kansanopistoihin, joissa pakolaisia opiskeli, opas tamaan nuorisoseuratyössä. Tämän toimenpiteen seurauksia oli Veitsiluotoon 11. 7. 24 perustettu karjalaisnuorisoseura. Samassa tarkoituksessa on yhdelle pakolaiselle valmistettu tilaisuus opiskella Nuorisoseura-opistossa. Pienemmässä määrin on pakolaisille jaettu kirjallisuutta ja Seuran painatta[illegible] postikortteja.

[illegible] Seura [illegible] kirjaston, joka lähetettiin Petsamoon.

Tilanteen seuraaminen.

Seura on saanut useilta maamme sanoma- ja aikakauslehdiltä lahjaksi lehdet, toiset taas ovat lähettäneet »Suomen Heimolle» vaihtokappaleet. Seura on tarkasti seurannut sanomalehdistön suhdetta heimo- ja kansallisuuskysymyksiin ja paksuksi on paisunut leikkelekirja kuluneen vuoden leikkeleistä.

Seuralla on Inkerissä ja Viron-Inkerissä omat kirjeenvaihtajat, jotka pitävät Seuran tilanteen tasalla kysymyksessä olevissa seuduissa.

Toiset maassamme olevat heimojärjestöt lähettävät julkaisemiaan sanoma- ja aikakauslehtiä Seurallemme ja kiinteämmän yhteyden saaminen niiden kanssa oli vuoden vaihteessa käsittelyn alaisena.

Haaraosastot.

Seuralla on ollut edelleen ympäri maata lukuisia alaseuroja ja toimikuntia, jotka kohdastaan huolehtivat toiminnasta paikkakunnillaan.

Rahoittaminen.

Toimintansa tukemiseksi ryhtyi Seura kevättalvella suurisuuntaiseen keräystyöhön. Tämä keräys tuottikin noin 50,000 mk. ja niillä rahoilla saatiin monet kiireisimmät menoreijät tukituiksi. Keväällä tehtiin päätös ryhtyä keräämään kannatussitoumuksia suuremman vakinaisen [illegible]määrän saamiseksi pakolaiskoulutuksen käytettäväksi, jottei tämä tärkeä työmuoto riippuisi Seuran taloudellisesta tilasta. Vuoden vaihteessa ei sopimusten keräystä vielä oltu ehditty saattaa loppuun. Seuran saamiseksi omilla jaloillaan seisovaksi ryhdyttiin välittämään kirjallisuutta y.m.s., josta tehtyjen sopimusten mukaan Seuralle tulee huomattava prosentti välityspalkkiota.

I[illegible]kuulla saatiin sopimus Tupakkatehdas Tollander [illegible]klärichin kanssa Heimo savukkeen kauppaan laskemisesta, josta Seura myös saa määräprosentin.

Suoranaisina avustuksina Seura on saanut liikkeiltä ja yksityisiltä henkilöiltä noin 60,000:—, juhlista on saatu noin 12,500:— ja kirjallisuudesta, postikorteista y.m. noin 16,000:—. Suoranainen pakolaiskoulutus on Seuralle maksanut toistasataatuhatta markkaa, joten taloudellinen asema on monasti ollut hyvin synkkä.

Loppusanat.

Ka[illegible] menneen vuoden toimintaa, voimme pääasiassa huomata Seuran onnistuneen pyrinnöissään, mutta nämä saavutukset eivät saa jättää meitä paikoilleen seisomaan vaan kaiken sen, mitä edellisenä vuonna laiminlöimme tai toimitimme, on oltava kehoituksena jokaiselle Akateemisen Karjala-Seuran jäsenelle yrittämään entistä uutterammin, jotta, kun aika lyö, koko Suomen kansa on herätetty Suur-Suomi aatteelle ja on valmis auttamaan, jos tarvitaan, verellä veljiään rajan takana.

Helsinki, 22. 2. 25. *A. Nordenstreng.*

AKATEEMISEN KARJALA-SEURAN VUOSIKERTOMUS 1925

Akateemisen Karjala-Seuran VUOSIKERTOMUS.

1925.

I. Alkusanat.

Akateemisen Karjala-Seuran neljäs toimikausi, vuosi 1925, on kulunut voimakkaan ja määrätietoisen toiminnan merkeissä. Seuran heimokansoihin suuntautunut työ on etsinyt uusia muotoja ja on se muodostettu entistä tehokkaammaksi, käsittäen Eesti—Inkerin ja Ruotsin suomalaiset. Samanaikaisesti on työskennelty aikaisemmin alulle pannuissa muodoissa erittäinkin Karjalan pakolaisten keskuudessa.

Kuluneen vuoden aikana on Seura entistä selvemmin alkanut tajuta, että sen lähimmät päämäärät, Karjalan ja Inkerin kysymykset, voidaan saattaa suotuisaan päätökseen vasta sitten, kun oma kansamme, Suomen kansa kokonaisuudessaan on saatu herätetyksi kansalliseen itsetuntoon ja tietoisuuteen historiallisesta tehtävästään. Näin ollen onkin Seura entistä enemmän kiinnittänyt huomiota oman kansamme ja omien jäsentensä kehittämiseen. Tästä johtuen on Seura ottanut tehokkaasti osaa suomalaisen valtioyliopisto-kysymyksen käsittelyn alkuvaiheisiin. Samoin on Seura merkinnyt selvästi kantansa oppikoulujen järjestysmuotoasiassa. Seuran toiminnasta onkin ollut seurauksena, että se on ylioppilaspiireissä, samoinkuin muuallakin, saanut entistä voimakkaampaa kannatusta. Sitä osoittavat

m.m. Seuran jäsenmäärän ripeä kasvaminen ja ne voitot — ensimäiset — mitkä Seura on ylioppilaspolitiikassa kuluneen vuoden aikana saavuttanut.

Neljä vuotta toimittuaan voi Seura tyydytyksekseen merkitä, että se on vallannut kiistämättömästi ensimmäisen sijan vapaitten ylioppilasjärjestöjen joukossa.

2. Seuran ulkonaiset vaiheet.

a) Yleistä.

Vuoden alussa kuuluivat Seuran Johtokuntaan:

Puheenjohtajana maisteri E. E. Kaila, varapuheenjohtajana maisteri Niilo Kärki, jäseninä lääket. kand. M. L. Kantele, pastori E. Simelius, tohtori Y. V. Puhakka, varajäseninä maisteri V. Helanen ja maisteri R. G. Kallila.

Vuosikokouksessa 22 p:nä helmikuuta 1925 uutta Johtokuntaa valittaessa tulivat siihen kuulumaan:

Puheenjohtajana edelleen maisteri E. E. Kaila, varapuheenjohtajana maisteri Vilho Helanen, jäseninä luutn. Johannes Tamminen, tohtori Y. V. Puhakka, yliopp. Jussi Annala, lääket. kand. M. J. Kantele, varajäseninä yliopp. Eino Kahelin ja yliopp. Aarne Valle.

Samassa kokouksessa valittiin tilintarkastajiksi maisteri Niilo Kärki ja komentajakapteeni V. Kinnunen sekä varalle insinööri E. Härkönen ja yliopp. Tauno Jalanti.

Seuran sihteerinä ovat toimineet: Vuoden alusta 31 p:ään tammikuuta yliopp. Reino Vähäkallio, 1. 2.—15. 5. yliopp. A. Nordenstreng (Tavaila), 15. 5.—15. 9. yliopp. Martti Turkanheimo, 15. 9.—30. 11. yliopp. Tauno Jalanti ja joulukuun aikana yliopp. M. Jaskari. Nämä tiheään sattuneet sihteerin vaihdokset ovat pahasti häirinneet Seuran juoksevien asiain hoitoa.

Sama koskee Seuran toimistoapulaista ja rahas-

tonhoitajaa. Sitä tointa ovat hoitaneet rouva Hertta Rauramon jälkeen, joka erosi vuoden alussa, yliopp. Jussi Annala, rouva Viivi Ropponen ja yliopp. Jaakko Valanne. Kesäloman aikana hoiti Turkanheimo sihteerin toimen ohella myöskin Seuran rahavaroja ja toimistoa.

Vuoden kuluessa hyväksyttiin Seuraan 188 uutta jäsentä, 5 jäsentä erosi ja yksi erotettiin. Vuoden kuluessa kuoli Seuran jäsenistä yksi, nimittäin lääket. kand. *Alpo Ensio Mononen*, yksi Seuran vanhimpia ja innokkaimpia jäseniä, joka hukkui „S 2:n" tuhoutuessa 4 p:nä lokakuuta. Siten on Seuran jäsenmäärä kasvanut 181, ollen jäsenmäärä vuoden lopussa 451. Jäsenmäärän vaihtelut käyvät ilmi seuraavasta taulukosta:

Kokous		Uusia jäseniä	Erosi	Erotettiin	Kuoli
Ilmoit. yleisessä kokouksessa	6. 2.-25	1			
	29. 3. „	28			
	26. 4. „	12			
	12. 5. „	4	2		
	27. 9. „	18			
„	25.10. „	31			1
Päätett. Johtok. kokouksessa	7.11. „			1	
Ilmoit. yleisessä kokouksessa	22.11. „	59	1		
„	6.12. „	19	2		
Johtok. kok.	14.12. „	16			
Yhteensä		188	5	1	1

Yliopiston ja Korkeakoulujen kirjoissaolevista miehisistä kansalaisista kuuluivat seuraavat määrät A. K.-S:ään:

Osak. ja yliopp. kunta	Lukum.	%-määrä
Uusmaalainen Osak.	1	0,2
Etelä-Suom.	15	5,2
Savolainen	40	18,1
Karjalainen	22	20,0

Osak. ja yliopp. kunta	Lukum.	%-määrä
Hämäläis-	47	12,7
Varsinaissuom. „	7	4,9
Satakuntalainen „	3	2,7
Viipurilainen „	11	7,5
Etelä-Pohj. „	39	35,2
Pohjois-Pohj. „	53	34,2
Koko ylioppilaskun.	238	10,1
Teknillisen Korkeak. ylioppilaskunta	46	6,9
Kauppakorkeak. ylioppilaskunta	9	10,8

Seuran lippuvalan vannoi vuoden kuluessa yli sata Seuran jäsentä.

b) *Kevätkauden toiminta.*

Vuoden 1925 kuluessa pidettiin yhdeksän yleistä kokousta. *Ensimäinen* pidettiin 6 p:nä helmikuuta 60 jäsenen läsnäollessa. Esitelmiä tällöin pitivät eestiläiset maisterit *O. Loorits,* joka kertoili liiviläisten surullisista vaiheista ja *J. Mägiste,* joka esitti näkökohtia kansallisuuskysymyksestä „ahtaalta virolaiselta katsantokannalta". Viimeksimainitun esityksen johdosta keskusteltiin. Edelleen keskusteltiin kokouksessa vuosijuhlan vietosta ja päätettiin, että se tällä kertaa vietetään vaatimattomammin kuin ennen.

Vuosikokouksessa 22 p:nä helmikuuta toimitetuista vaaleista on jo edellä mainittu. Kokouksen jälkeen kokoontui n. kuutisenkymmentä Seuran jäsentä hotelli Hansan ruokasaliin viettämään vuosijuhlaa. Kutsuvieraitten joukossa nähtiin Viron ministeri Hellat rouvineen, maaherra Jalander rouvineen, unkarilaiset professori Kerön ja maist. Farágò ja virolaiset maisterit Mägiste, Loorits ja Moora sekä useita kansanedustajia. Tilaisuudessa esitti Y. L:läisistä kokoonpantu kuoro laulua, maisteri *V. Helanen* puhui Isänmaalle, tohtori *Y. V. Puhakan* pitäessä juhlaesi-

telmän kansallisuuksien suhteesta valtioihin ja professori *Kerönin* puhuessa turanilaisesta liikkeestä. Useita muitakin puheita pidettiin.

Kolmas kevätkauden kokous pidettiin 29 p:nä maaliskuuta 80 jäsenen läsnäollessa. Kokouksessa hyväksyttiin edellisen vuoden tilit ja myönnettiin tili- ja vastuuvapaus Johtokunnalle. Lisäksi keskusteltiin Seuran vieraskielisnimisten nimenmuuttoasiasta sekä Länsi-Pohjan suomalaiskysymyksestä, jonka alusti tohtori *V. Salminen.* Päätettiin ottaa tarkka selko tilanteesta Länsi-Pohjassa.

Kevään kuluessa pantiin alulle yleisen nimenmuuton aikaansaaminen. „Suurnimenmuuton" muistoksi, ensi Snellmanin päivänä kun tulee kuluneeksi 20 v. tuosta tapauksesta. Seura ilmoitti lehdissä huolehtivansa nimenmuutoista ilman palkkiota, perimällä vain korvauksen suoranaisten kulujen peittämiseksi. Muutamia tiedusteluja on jo kuluneen vuoden aikana tullut Seuran toimistoon. Seuralla on ollut asiamiehet läänien pääkaupungeissa huolehtimassa nimenmuuttojen yhteydessä olevista käytännöllisistä toimista.

Neljäs kokous pidettiin 26 p:nä huhtikuuta. Läsnä oli 112 jäsentä. Kokoukselle ilmoitettiin, että suunnittelun alaisena olleen Eugen Schaumannin muistomerkkihankkeen toteuttamiselle ei pääministerin taholta ollut esteitä, joten hanke voitaneen lähiaikoina toteuttaa. Tohtori *V. Huhtala* alusti sen jälkeen kysymyksen suomalaisuudesta yliopistossa, jonka johdosta syntyi vilkas keskustelu. Kokouksessa läsnäolleelle eroamassa olevalle ylioppilaskunnan puheenjohtajalle lausui puheenjohtaja kiitokset yhteisymmärteisestä toiminnasta. Kokouksessa käsiteltiin lisäksi kysymystä ylioppilaiden kevätjuhlan siirtämisestä ja päätettiin kääntyä ylioppilaskuntien puoleen kirjelmällä, jossa niitä kehoitetaan ryhtymään toimenpiteisiin kevätjuhlan siirtämiseksi. Yliopp.

Aarne Valle selosti kokoukselle tilannetta Eesti-Inkerissä.

Snellmannin päivänä, toukokuun 12, pidetyn kevätkauden viimeisen yleisen kokouksen yhteydessä pidetyssä valanvannontatilaisuudessa vannoi nelisenkymmentä hyväksyttyä jäsentä Seuran lippuvalan sen jälkeen, kun pastori *Kauppinen* oli pitänyt tavanmukaisen valapuheen. Kokouksen päätyttyä liittyivät Seuran jäsenet lippuineen ylioppilaskunnan kulkueeseen käydäkseen kunniatervehdyksellä Snellmanin patsaalla.

c) *Kesätoiminta.*

Kevätkesällä vieraili Helsingissä joukko unkarilaisia ylioppilaita, joiden matkoista, majoituksesta, matka-alennuksista ja opastuksesta Seura piti huolen.

Kesätoiminnassa noudatettiin viimeksi kuluneena kesänä kesän 1924 toimintatapaa eräissä kohdin kehitettynä. Luovuttiin nimittäin lopullisesti kiertävästä toiminnasta, mutta sen sijaan oli eri puolille maata määrätty Seuran jäseniä piirimiehiksi, joiden oli pidettävä yhteyttä piireissään asuvien jäsenten kanssa. Keväällä oli sanomalehdissä ilmoitettu, että piirimiehet järjestävät puhujia eri tilaisuuksiin, kun niitä heiltä pyydetään. Niin pitivätkin Seuran jäsenet yli 60 puhetta nuorisoseura- ja suojeluskuntatilaisuuksissa. Piirimiehiä oli kaikkiaan 17.

Keväällä sai neljä seuran jäsentä tehtäväkseen kesän aikana tutustua mahdollisimman tarkasti Länsi-Pohjan suomalaisten oloihin ja suorittivatkin nämä tehtävän.

Samalla voitaneen mainita, että pari Seuran jäsentä kiersi syyskesällä Pohjanmaan ruotsalaisseuduilla asuvien suomalaisten parissa tarkoituksella ottaa selvää suomalaisten ja ruotsalaisten suhteista enemmistöruotsalaisilla paikkakunnilla.

d) Syyskauden toiminta.

Syyslukukauden *ensimäinen* yleinen kokous pidettiin 27 p:nä syyskuuta n. 90 jäsenen läsnäollessa. Kokouksessa teki puheenjohtaja selkoa kesätoiminnasta. Samassa tilaisuudessa päätettiin painattaa Seuran merkillä ja valankaavalla varustettuja tauluja. Yliopp. *M. Jaskari* piti esitelmän Keski-Ruotsin suomalaisista.

Toisessa kokouksessa 25 p:nä lokakuuta lausui puheenjohtaja muistosanoja Alpo Ensio Monosen muistolle, joka oli kuollut saman kuun 4 p:nä. Kokouksessa keskusteltiin Seuran palkkaa nauttivien jäsenten maksettavaksi suunnitellusta vapaaehtoisesta avustuksesta. Asiasta ei vielä tehty lopullista päätöstä. Kun vielä oli kuultu Everstiluutn. *Talvelan* valaiseva esitys Karjalan sotilaspoliittisesta merkityksestä, seurasi Ulkoministeriön kansliapäällikkö ministeri *Artin* alustus suomalaisuudesta ulkopolitiikassa, jonka johdosta vilkkaasti keskusteltiin. Kokouksessa oli läsnä 160 Seuran jäsentä.

22 p:nä marraskuuta pidetyssä *kolmannessa* kokouksessa, jossa oli läsnä 180 jäsentä, päätettiin kääntyä kirjelmällä Seuran palkkaa nauttivien jäsenten puoleen, kehoittaen heitä vapaaehtoisen avustuksen muodossa tukemaan Seuran toimintaa. Keskusteltiin ylioppilaskorporatioiden huoneustoissa sattuneitten järjestysrikkomusten johdosta ja päätettiin saattaa julkisuuteen Seuran paheksuva julkilausuma asiantilan johdosta. Sen jälkeen alusti professori *Iivari Leiviskä* kysymyksen yliopiston suomalaistuttamisesta, osoittaen, että korkeakoulun tieteellinen taso ei huononisi, vaikka yliopiston suomalaistuttaminen tapahtuisi heti. Esityksen johdosta keskusteltiin.

Vuoden viimeinen, *neljäs*, yleinen kokous pidettiin Itsenäisyyspäivänä, joulukuun 6, ollen se samalla Seuran valatilaisuus. Professori *Antti J. Pietilä*

piti valapuheen, jonka jälkeen n. 70 uutta jäsentä vannoi Seuran lippuvalan ja sai jäsenmerkin.

Samana päivänä klo 12 päivällä alkoi Kansallisteatterissa Seuran tavanmukainen Itsenäisyys- ja Heimojuhla. Tilaisuudessa nähtiin kutsuvieraina Tasavallan Presidentti, Viron ministeri Hellat rouvineen, Uudenmaan läänin maaherra, useita hallituksen ja eduskunnan jäseniä sekä muita tunnettuja julkisen elämän miehiä.

Tilaisuus alotettiin S. V. K:n soittokunnan soittamalla Sibeliuksen „Karelialla", jonka jälkeen maist. *R. G. Kallia* piti tervehdyspuheen. Ylioppilaslaulajain esitettyä kuorolaulua piti tohtori *J. V. Lehtonen* juhlaesitelmän. Taiteilija *Arvo Hannikainen* esitti pari viulukappaletta. Lopuksi näyttelivät Kansan Näyttämön näyttelijät maist. *V. Helasen* kirjoittaman kappaleen „Heräävä heimo".

Syksyn kuluessa oli keväällä alulle pantu arpajaishomma edistynyt niin pitkälle, että arvonta voitiin toimittaa 29 p:nä joulukuuta kuluneena vuonna.

3. Seuran sisäinen toiminta.

Seuran *Johtokunnalla* on vuoden kuluessa ollut 24 kokousta, joissa on käsitelty lähes 300 asiaa. Alulle pannuista, mutta syystä tai toisesta vielä päätökseen saattamattomista alotteista mainittakoon ylioppilaiden kevätjuhlan siirto, Sivénien hautapatsashanke, Eugen Schaumanin muistotauluhanke, lipun hankkiminen Eesti-Inkerin Seuralle, virolaisen viikon järjestäminen ja Seuran suhde maaseudulle asettuneisiin jäseniin.

Työjaon aikaansaamiseksi jäsenten kesken ja toiminnan tehostamiseksi on Seura ollut edelleenkin jaettuna osastoihin. *Sihteerin osastoon* ovat kuuluneet Seuraan viimeksi liittyneet jäsenet ja on sih-

teeri käyttänyt osaston jäseniä tarpeen vaatiessa tilapäisiin toimisto- ja muihin töihin. Syyslukukauden alusta ovat osaston jäsenet säännöllisesti päivystäneet toimistoaikana. Vuoden alussa yhdistettiin propaganda- ja alaseurojen osastot *valistusosastoksi*, jonka päällikkönä ovat toimineet yliopp. Matti Puro ja Väinö I. Oksala. Valistusosasto on ollut jaettuna koulu-, Länsi-Pohjan-, sanomalehti- ja alaseurojen jaoksiin, kullakin oma esimiehensä.

Pakolaisosastoa on johtanut yliopp. Aarne Valle yliopp. Grönroosin avustuksella. *Juhlaosaston* päänä on ollut yliopp. Tauno Jalanti ja lääket. kand. Hannes Salmenkallio. Juhlaosasto on järjestänyt ohjelman Seuran vuosijuhlaan ja Itsenäisyys- ja Heimojuhlaan. *Rahoittamisosaston* johdossa on ollut ylioppilas Jussi Annala, ja on osasto m. m. huolehtinut arpajaisten järjestämisestä. *Teknillisen Korkeakoulun osasto* on järjestetty vuoden aikana ja on sen johdossa ollut insin. E. Härkönen ja yliopp. Jarl Sundvall. *Keskusosaston* päällikkönä on toiminut luunt. Johannes Tamminen. Keskusosastoon on siirretty ne Seuran jäsenet, jotka ovat vakinaisissa viroissa ja siten suurimmaksi osaksi estettyjä ottamaan osaa Seuran jokapäiväiseen työhön. *Turun osasto* on toiminut täysin itsenäisesti.

Osastot ja jaokset ovat vuoden kuluessa pitäneet useita kokouksia ja ovat osastojen johtajat myöskin kirjeenvaihdon kautta olleet kosketuksissa osastonsa jäsenten kanssa. Samoin on Seura pitänyt kirjeenvaihdon kautta yhteyttä maaseuduilla oleskelevien jäsentensä kanssa, pitäen heitä kokous- ja tilanneselostusten välityksellä tapahtumain tasalla.

Seuran sisäisen toiminnan vilkkautta osoittaa selvästi sekin, että Seuran huoneustosta on muodostunut mieluisa oleskelupaikka jäsenille, ja on huoneusto syyskauden aikana osoittautunut liian pieneksi tyydyttääkseen Seuran huoneustotarvetta.

4. Karjalaisten pakolaisten huolto.

Pakolaisosasto on, ollen vilkkaassa sekä henkilökohtaisessa, että kirjeellisessä kosketuksessa lukuisten pakolaisten kanssa, pitänyt päämääränään muodostaa pakolaisten ja ylioppilaiden keskinäinen suhde mahdollisimman läheiseksi ja luottamukselliseksi.

Erikoisesti on kuluvan vuoden aikana huomio kiintynyt niihin suuriin pakolaisjoukkoihin, jotka suurilla tukkityömailla ja tehdasseuduilla pohjoisessa on jätetty useinkin ilman minkäänlaista huolenpitoa. Nämä pakolaisjoukot ovat joutuneet suuressa määrin rappiolle, ja on heidän keskuudessaan monasti milteipä vihamielinen mieliala Suomea kohtaan. On sellaisia, jotka eivät ole Suomessa luku- ja kirjoitustaitoa oppineet, niin — onpa venäjän kielen käyttö heidän keskisessä puheessaan hämmästyttävän yleinen. Onpa eräälläkin seudulla pakolaisten johdossa miehiä — aikaisemmin Pietarissa oleskelleita, sittemmin Suomessa n. s. kronstadtilaisten kanssa veljeilleitä — jotka suorastaan pelkäävät suomalaistumista ja ovat niin rutivanhoillisia, että haaveilevat tulevasta tsaristisesta Venäjästä. Tietämättömyys ja mitä eriskummallisimmat harhakäsitykset ovat vielä vallitsevina monien pakolaisten keskuudessa. Mainitsen vain eräänä kuvaavana esimerkkinä, että osuustoimintaliike leimataan kommunismiksi ja sitä harrastavat pakolaiset kommunisteiksi. — Ilman muuta on selvää, mitä vaaroja on Karjalan asialle, jos pakolaiset tässä tilassa, valistumattomina ja siveellisesti alhaalla olevina, jopa osaksi Suomelle vihamielisinä, pääsevät palaamaan rajan taa.

Tämän ehkäisemiseksi on pakolaisosasto tehnyt voitavansa saadakseen vapaan valistustyön vilkkaaseen käyntiin karjalaisten keskuudessa. Sopivimpana muotona tälle työlle olemme pitäneet Karjala-Kerhojen perustamista kaikille niille seuduille, missä suu-

rempia pakolaisjoukkoja oleskelee ja missä ulkonaiset olosuhteet kerhojen perustamisen sallivat. Näissä kerhoissa on karjalaisilla tilaisuus itsenäiseen työhön, joka samalla liittää kerhon jäsenet lähemmäksi toisiaan ja on omansa herättämään lukuisista karjalaisista vielä nytkin miltei kokonaan puuttuvan yhteenkuuluvaisuuden tunteen. Usein ovat karjalaisten opiskeluun käytetyt varat olleet miltei hukkaan heitettyjä, kun pakolaiset — useimmissa tapauksissa — koulunsa päätettyään ovat joutuneet tavallisiksi työmiehiksi eri puolille maata, kun ei sanottavasti ollenkaan ole pidetty huolta heistä heidän kouluista päästyään, eivät he, jouduttuaan erittäin epäedulliseen ympäristöön ole juuri lainkaan kyenneet käyttämään omaksi tai muiden pakolaisten hyväksi kouluissa saamiaan tietoja. Tästä johtuen ovat heidän koulussa saamansa tiedot jääneet kuolleeksi pääomaksi ja vuosien mennen miltei tyyten unohtuneet. Kerhojen puitteissa on koulunkäyneille pakolaisille oiva tilaisuus järjestää hyödyllistä toimintaa, joka on heille samalla hyvää harjoitusta samantapaiseen työhön heidän Karjalaan palattuaan.

Ellemme jo täällä opeta kouluuttamiamme Karjalaisia jakamaan tietojaan muille ja itseään edelleen kehittämään, eivät he sihen tule rajan takanakaan pystymään.

Eräillä tahoilla ollaan liian optimistisia karjalaisten suhteen. Luullaan, että saadaan kerhoja syntymään ja ne toimimaan vain pelkillä kehoituksilla ja alkuohjeitten lähettämisellä. Kuitenkin tiedämme kokemuksesta, että näin ei ole laita. Työn ohjaaminen ja kehittäminen ainakin ensimäisen vuoden ajan vaatii paljon huolta. Aivan olennaisesti riippuu työn onnistuminen myös kerhon johtajasta. Tämän vuoksi on erikoisesti tätä työtä varten kasvatettava pystyviä miehiä.

Kaikkialle missä suurempia pakolaisjoukkoja oleskelee, ei kuitenkaan ole mahdollista kerhoja perustaa. Näin on laita esim. pohjoisilla tukkityömailla, joissa miehet asuvat saloilla kämpissä. Tällaisille seuduin on koetettava töihin sijoittaa valistuneita pakolaisia. Edelläolevia seikkoja silmälläpitäen on Pakolaisosasto suunnitellut työnsä siten, että se sijoittaa pääasiallisimmat käyttövaransa vapaaseen valistustyöhön karjalaisten keskuudessa ja kouluuttaa ainoastaan muutamia etevimpiä pääasiassa käytännöllisen elämän aloille, jotta he kotiseuduilleen palattuaan voisivat siellä vaikuttaa taloudellisen elämän nousuun.

Viime keväänä perustettiin pakolaisosaston toimesta kolme Karjala-Kerhoa — A. K.-S:n alaosastoa — Veitsiluodon ja Varjakan sahoille sekä Ouluun. Seudulla toimi kesän aikana A. K.-S:n palkkaama kouluutettu karjalainen ja olivat kerhot vilkkaassa kirjeenvaihdossa Pakolaisosaston kanssa ja lähetettiin niille kirjallisuutta ja urheiluvälineitä. Sitäpaitsi toimi Kuopiossa — alaseuramme Kuopion Karjala-Seuran suojeluksessa ja avustamana — Kuopion Karjala-Kerho, jossa m. m. opetettiin luku- ja kirjoitustaidottomia.

Joulukuun 1 p:stä 1925 kiinnitti Pakolaisosasto palveluksensa erään pakolaisten parhaimmistoon kuuluvan kerhotyöhön kouluutetun miehen, joka on matkustanut kerhosta kerhoon ohjaten ja yhdenmukaistuttaen niiden työtä ja pitänyt yhteyttä kerhojen välillä sekä perustanut uusia. Nyttemmin onkin kerhoja toiminnassa edellisten lisäksi Kyminlinnan pakolaisleirillä, Halosenniemellä, Kiehimässä (aikaisemmin Karjalan Sivistysseuran kehoituksesta syntynyt) ja Kajaanissa. Vielä saataneen lähitulevaisuudessa perustetuiksi joitakin kerhoja edellisten lisäksi. Kaikille kerhoille on hankittu pienet kirjastot vakiinnutettuine sääntöineen. Keväällä perustetuille

kerhoille on sitäpaitsi aikanaan lähetetty urheiluvälineitä: keihäitä, kuula, kiekko, potkupallo, jotka on hankittu lahjoituksina Helsingin urheiluliikkeistä. Urheiluharrastus näissä kerhoissa olikin kesän aikana hyvin vilkasta. Talven aikana on kerhoissa harjoitettu hiihtoa ja järjestetty kilpailuja pienine palkintoineen, joiden ostoon Pakolaisosasto on antanut avustusta. Kokouksia pitävät kerhot kerran viikossa, sisältäen ohjelma puheita, keskustelukysymyksiä, laulua, lausuntaa, joskus pikku näytelmäkappaleita j.n.e. Itseopiskelu kerhoissa on myös saatu alulle säännöllisesti jaettavine läksyineen ja niihin liittyvine kuulusteluineen. Joihinkin suurempiin kerhokokouksiin ovat kerholaiset myös toimittaneet erikoista kerholehteä. Kerhojen naisjäseniä on Pakolaisosasto koettanut innostaa käsitöiden — etupäässä kotoisten karjalaisten töiden — tekoon. Suunnitelman lähempi toteutuminen on jäänyt tämän vuoden tehtäväksi ja onkin niille kerhoille, joissa tämäntapainen työ on mahdollinen, nyttemmin lähetetty työtarpeita tai tarpeellinen avustus. Pakolaisuudessa eläneet miehet ovat monasti jääneet „peukalo keskelle kämmentä" kotitaloustöihin nähden. Heillähän ei ole — pakolaisuudessa eläen — ollut tilaisuutta vanhempiensa opastukseen. Pieneltä osaltaan tätä epäkohtaa poistaaksemme on Pakolaisosaston aikomuksena järjestää kuluvana keväänä aluksi ainakin yhden kerhonsa miehille säännöllistä veiston opetusta.

Pohjois-Pohjanmaan kansanopistossa opiskelee kuluvan lukuvuoden aikana Itä-Karjalan Komitean kustannuksella 15 pakolaista, sekä Pakolaisosaston kustannuksella 2. Näitä pakolaisia tutustetaan erikoisesti kerhotyöhön. Tämän työn tehostamiseksi on Pakolaisosasto — kansanopiston johtajan pyynnöstä — hänen käytettäväkseen lahjoittanut n. Smk. 1000:— arvosta Karjala-aiheista kirjallisuutta.

Kirjallisuuden levittämistä pakolaisten keskuu-

teen on pidetty erikoisen tärkeänä. Paitsi jo mainittua kirjalahjoitusta on Karjalakerhoille, Kyminlinnan Pakolaisleirin kirjastoon, Maikkulan pakolaiskoululle ja yksityisille pakolaisille lahjoitettu kaikkiaan 1283 kirjaa. Nämä kirjat on osaksi ostettu, osittain saatu kustantajilta lahjoituksina ja osittain jäsentemme yksityisiltä keräämällä saatuja. Mainitsemme suurella kiitollisuudella seuraavat suurempien lahjoitusten tekijät: Werner Söderström Oy., Arvi A. Karisto, Oy. Valistus, S. O. K. ja Ylioppilaiden raittiusyhdistys. Vuoden lopussa oli varastossamme vielä läheisten tarpeiden varalle huomattava määrä kirjallisuutta.

Kouluutusavustuksia on Pakolaisosasto kuluneen vuoden aikana antanut 13 karjalaiselle ja 5 inkeriläiselle. Nämä pakolaiset ovat olleet seuraavalla tavalla sijoitetut:

Kansalaiskorkeakoulussa	3.
Sahateollisuuskoulussa	1.
Oppikoulussa	1.
Nuoriso-Opistossa	1.
Kauppakouluissa	3.
Maanviljelykouluissa	2.
Kansanopistoissa	6.
Puutarhakursseilla	1.

A. K.-S:n johtokunta siirsi kokouksessaan 19. 3. n.k. Eestin Inkerin kysymyksen hoidon pakolaisosastolle. Asian aikaisemmat vaiheet ovat lyhyesti seuraavat. Eestin ja Venäjän välisessä, Tartossa 1920 solmitussa rauhassa, liitettiin Länsi-Inkerin läntisin nurkka sittemmin tunnettu nimellä Eestin-Inkeri Eestin valtakuntaan. Koulut, jotka alueella aikaisemmin olivat olleet yksinomaan venäjänkielisiä, muutettiin v. 1923, lukuunottamatta yhtä koulua eestinkielisiksi, varaamatta väestön äidinkielelle — suomenkielelle — mi-

tään sijaa. Suomen puolelta kiinnitettiin tähän asiantilaan eestiläisten huomiota A. K.-S:n sekä Inkerinliiton taholta sekä suullisesti, että kirjeellisesti Eestin Haridusministeriumille tehdyin anomuksin. Myös koetettiin E. I:n hyväksi toimia lähettämällä Eestin Inkeriin suomalaista kirjallisuutta, josta varsinkin mainittakoon Inkerin Liiton suurenmoinen kirjalahjoitus käsittäen seitsemän laatikkoa suomalaista kirjallisuutta. Tämän kirjaston alustavan järjestelyn toimittivat 2 seuran jäsentä E. I:ssä viime kevätkesänä käydessään. A. K.-S. kouluutti erään Eestin Inkerin miehen v. 1923—24 Suomessa ja syntyi tämän miehen toimesta kesällä 1924 Inkeri-Seura, joka määräävästi on vaikuttanut kansallistunnon nousuun Eestin Inkerissä. Kun ei lupauksista huolimatta näyttänyt Eestin Inkerin kouluoloihin saatavan minkäänlaista korjausta oltiin A. K.-S:ssä sitä mieltä, että Eestin Inkerin kysymyksessä vihdoinkin oli päästävä nopeaan ratkaisuun. Tätä ennen oli kuitenkin tarpeellista saada mahdollisimman selvä kuva asiain tilasta Eestin Inkerissä ja mahdollisuuksista ja keinoista saada vihdoinkin tämä kysymys ratkaistuksi. Tässä tarkoituksessa kävivät pakolaisosaston miehet *Aarne Walle* ja *Eino Grönroos* kesän alussa Eestin Inkerissä tilanteeseen tutustumassa. Saman retken aikana saatiin Tarton Akateemisen Heimoklubin kanssa aikaan sopimus E. I:n kouluolojen parantamista koskevan yhteisen anomuksen jättämisestä eestiläisille viranomaisille. Anomus jätettiin vielä saman matkan aikana Eestin Haridusministeriumiin. Tähän anomukseen yhtyivät myöhemmin Inkerin Liitto, Helsingin Akateeminen Heimoklubi ja Turun Akateeminen Heimoklubi. Samaa asiaa koskevan anomuksen oli Eestin Inkerin Inkeri-Seura jo aikaisemmin Eestin viranomaisille lähettänyt. Tuloksena oli Eestin hallituksen tunnettu pää-

tös siitä, että väestön äidinkielen opetus vihdoin on saatu Eestin Inkerin koulujen ohjelmaan.

A. K.-S. on kysymyksessä oleville kouluille lahjoittanut suuremman määrän koulukirjallisuutta. Täten voimme tyydytyksellä merkitä, että Eestin Inkerin kysymyksessä kuluneen vuoden aikan on astuttu aimo askel eteenpäin.

Koulukysymyksen ratkaisu ja eestiläisten ylioppilaiden miehekäs ja kauaskatseinen esiintyminen siinä on suuresti lähentänyt meitä lahdentakaisiin heimoveljiimme.

Pakolaisosasto on työssään, niin tässä kuin muissakin tehtävissään joutunut vilkkaaseen vuorovaikutukseen muiden heimojärjestöjen kanssa, joille se pyytää lausua yhteistyöstä kiitoksensa.

Itä-Karjalan-Komitean Lieksaan järjestämillä onnistuneilla heimojuhlilla, esiintyi puhujana seuran johtokunnan jäsen lakitieteen toht. *Y. W. Puhakka* ja oli siellä sitäpaitsi seuraa edustamassa Pakolaisosaston päällikkö *A. Walle.*

5. Propagandatoiminta.

Samalla kun Seura on entistä selvemmin tullut tietoiseksi siitä, että heimokysymystä, ennen kaikkea Karjalan ja Inkerin kysymystä, ei voida ratkaista parhaalla mahdollisella tavalla ennenkuin Suomen oma kansallisuuskysymys on saatettu onnelliseen ratkaisuun ja ennenkuin koko kansamme ainakin suurin piirtein on saatettu tietoiseksi historiallisesta tehtävästään heimokansojen suhteen, samalla on Seura joutunut entistä enemmän kiinnittämään huomiota oman kansallisuuskysymyksemme ratkaisuun.

Seuran äänenkannattaja „Suomen Heimo" on kuluneena vuonna ilmestynyt entistä laajempana ja monipuolisempana tilaajamäärän noustessa 2,200:aan. Kaikkiaan on julkaistu 20 numeroa, sisältäen kirjoituksia Inkeristä, Eestistä, Eesti-Inkeristä, Vermlan-

nin ja Länsi-Pohjan suomalaisista sekä kansallisuuskysymyksestä, nimenmuuttokysymyksestä, ryssäläisyydestä puolustuslaitoksessa ja monista muista asioista.

Lehden päätoimittajana on ollut tohtori *Väinö Salminen* ja toimituskuntaan ovat edelleen kuuluneet maist. E. E. Kaila, professori Iivari Leiviskä, tohtori Y. V. Puhakka, tohtori Y. O. Ruuth, jääk. ev.luutn. P. Talvela ja kirjailija A. Tiittanen.

Kokouksessaan 19. 3.—25 teki Seura päätöksen „Suomen Heimon" pakkotilauksesta jäsenilleen.

Keväällä julkaisi A. K.-S. lentolehtisen: „Suomalaisia kansallisuuskysymyksiä" 2000 kpl. painoksena ja on miltei koko painos jo levitetty, saavuttaen vastakaikua ja tunnustusta laajoissa suomalaisissa piireissä.

Syksyllä, 24 p:nä lokakuuta ilmestyi „Ylioppilaslehden" A. K.-S:n erikoisnumero yhtenä vuoden onnistuneimmista „Ylioppilaslehden" numeroista, tehden A. K.-S:n aatteita tunnetuiksi ylioppilaspiireissä.

Kun useilla Seuran jäsenillä on ollut suhteita maan sanomalehdistöön, ovat he päivälehtien välityksellä saattaneet jossain määrin selostaa Seuran toimintaa ja aatteita laajemmillekin piireille.

Paitsi julkaisujen kautta, ovat Seuran jäsenet nuorisoseurain ja suojeluskuntain järjestämissä tilaisuuksissa puheitten ja muitten esitysten kautta vaikuttaneet ympäri maata. Suuria A. K.-S:läisten järjestämiä juhlia on pidetty m. m. Mikkelissä, Turussa ja Jyväskylässä sekä ennen kaikkea Helsingissä Itsenäisyyspäivänä pidetty juhla.

Jyrähmin kirjoittamaa karjalaisaiheista näytelmää „Pakolaiset" on edelleen esitetty kolmisenkymmentä kertaa eri puolilla maata.

Propagandaa on tehty myöskin siinä muodossa, että on kutsuttu Eduskunnan jäseniä Seuran yleisiin kokouksiin esitelmien ja keskustelujen ajaksi ja ovat

edustajat olleet erittäin tyytyväisiä tutustumiseensa A. K.-S:ään.

6. Seuran suhde ylioppilaskuntaan ja sen pyrintöihin

Seuran varttuessa yhä voimakkaammaksi tekijäksi ylioppilasjärjestöjen joukossa, on luonnollista, että Seura on joutunut yhä enemmän ottamaan osaa ylioppilaspolitiikkaan.

Kun 27 p:nä huhtikuuta toimitettiin ylioppilaskunnan puheenjohtajan vaali tohtori, dosentti V. Kerppolan ja tohtori, kuraattori Eino B. Lehtisen ollessa ehdokkaina ryhtyivät A. K.-S:läiset kannattamaan Lehtistä, koska hänestä tiedettiin, että hän oli jyrkästi suomalaisella kannalla kaikissa ylioppilaskuntaa koskevissa asioissa. Molemminpuolisen kiivaan vaalitaistelun jälkeen, johon A. K.-S:kin osallistui, lankesi niukka voitto — 239 ääntä 205 vastaan — Lehtisen hyväksi. Samalla valittiin varapuheenjohtajaksi maisteri Hj. W. Walldén 220 äänellä. Vaalin tulos merkittiin A. K.-S:läisten piirissä tyydytyksellä.

Lokakuun 8—12 päivinä Helsingissä vietettyjen ensimmäisten Viron—Suomen Ylioppilaspäivien järjestelyihin otti Seura osaa ja olivat sen edustajina valmistelevassa toimikunnassa maist. Kärki, yliopp. Valle sekä varamiehinä yliopp. H. Salmenkallio ja maist. Hakulinen. Ylioppilaspäivien valtuuskuntaan kuuluivat maist. Kärki ja yliopp. Valle sekä varamiehenä maist. Hakulinen.

30. 9. toimitettuun ylioppilaskunnan hallituksen vaaliin menivät A. K.-S:läiset omalla listallaan, jossa olivat nimet: Eino A. Einiö, Aarne O. Valle, Tauno V. Vartiovaara, R. G. Kallia, Reino Ala-Kulju, Martti J. Heikinheimo, Yrjö F. Sipi, K. B. Nissinen, Vilho Helanen, Erkki J. Saarinen, Lauri J. J. Stenbäck ja T. Päiviö Virkkunen. Äänimäärät vaaleissa jakautuivat eri listojen kesken seuraavasti: Suomalaisen vaaliliiton lista N:o 1, „yky- ja yryläis-

ten" lista sai 284, N:o 2 „kuraattorien" lista 325 ja A. K.-S:n lista N:o 4 sai 475, ruotsalaisen vaaliliiton lista N:o 3 saadessa 510 ääntä. A. K.-S:n lista oli ainoa, josta kaikki ehdokkaat menivät läpi.

Aikaisemmin ei Ylioppilaskunnan hallitus ole ollut halukas tunnustamaan A. K.-S:ää ylioppilasjärjestöksi, mutta kuluneen vuoden aikana on sekin tapahtunut, sillä kirjelmässään 19 p:vältä marraskuuta ilmoitti Ylioppilaskunnan hallitus myöntävänsä Seuralle 2500:— heimotyön tukemiseksi.

Teknillisen Korkeakoulun Ylioppilaskunnan hallituksen vaalit toimitettiin kuluneenakin vuonna suhteellisuusperiaatteita noudattaen ja oli tämä vaali ensimmäinen, jossa suomalaiset saivat 7 paikkaa hallituksen yhdeksästä. Seitsemästä suomalaisesta oli 3 A. K.-S:läistä. Tekniikan Ylioppilaiden hallituksen vaalissa oli A. K.-S:n Teknikoilla oma lista, josta tulivat valituiksi: Puheenjohtajaksi O. Tammenoksa, jäseniksi K. Svanberg, H. I. Koskiala ja E. Lindroos. Hallitukseen kuuluu seitsemän miestä, joista neljä A. K.-S:läisiä.

Enimmät suomalaiset osakunnat ovat olleet myötämielisiä A. K.-S:ää ja sen pyrintöjä kohtaan. Osakuntalaisten omasta aloitteesta on pidetty illanviettoja A. K.-S:n merkeissä ja ovat tulot niistä tulleet Seuran hyväksi.

7. Tilanteen seuraaminen.

Seuran julkaisu „Suomen Heimo" on saanut useimmilta maaseutulehdiltä ja aikakauskirjoilta vaihtokappaleet Seuran toimistoon. Näitten ja tilattujen lehtien ja aikakauskirjojen välityksellä on koetettu mahdollisimman tarkasti seurata kansallisuus- ja heimokysymyksien vaiheita kuluneena vuonna.

Samassa tarkoituksessa on otettu yhteys Aitosuomalaisen Kerhon, Suomalaisuuden Liiton ja muitten suomalaisten yhdistysten kanssa.

8. Rahoittaminen.

Kuluneenakin vuonna on Seura saanut suurimman osan käyttövaroistaan lahjoitusten kautta. Pakolaistyönsä tukemiseksi on Seuralla ollut säännöllisiä tuloja edellisenä vuonna alullepannusta kannatussitoumusrahastoa, jonka kautta on keräytynyt 26,450 markkaa. Sen lisäksi on kannatussitoumusrahastoon lahjoitettu 1400 markkaa, suurimpain lahjoittajain ollessa Suonnejoen Karjalaseura 511:65, Kuopion Karjanmyynti-Keskus 500 markkaa, K. F. Paulamäki 250 markkaa ja maisteri Hakulinen 100 markkaa. Kristikansan apu Karjalalle-nimisen rahaston lopetettua toimintansa, siirsi se varansa — 10175:75 markkaa — A. K.-S:n käytettäviksi pakolaisten hyväksi. Samaan tarkoitukseen myönsi Sisäasiainministeriö vuoden lopulla 12,000 mk., jotka summat ovat vielä suurimmaksi osaksi käyttämättä. Pakolaisavustuksena on vuoden kuluessa myönnetty 24,800 mk. Kirjoja on pakolaisia varten ostettu noin 3000 markan arvosta.

Lahjoituksina oman työnsä tukemiseksi ilman, että varojen käytöstä on määrätty, on Seura saanut vuoden kuluessa 28,500 markkaa, suurimpain lahjoittajain ollessa Henkivakuutusosakeyhtiö Salama (5000 mk.), Suomen Kumitehdas Oy. (5000), Kuopion K.-S. (500), Oy. Forssa (3000), K.-O.-P. (3000), Suomen Ylioppilaskunta (2500), Kansalliskauppa Oy. Sampo (2000), Astola (1000), Kirjailijanimi „Kontio" (1000), A. Mitro (500), Laukkanen (252), Teivaala (200); muita pienempiä mainitsematta. Sen lisäksi on Seura saanut kirjalahjoituksia monilta kustannusliikkeiltä useiden tuhansien markkojen nimellisarvosta, kuten edellä on jo mainittu.

Sopimuksen nojalla Tollander & Klärich'in kanssa „Heimo"-tupakan valmistamisesta kertyi vuoden kuluessa tuloja 6870 mk. Sopimuksen perusteella Jakelukirjakaupan ja Wulffin paperikaupan kanssa on

Seura saanut n. 6500 mk. Jäsenten vapaaehtoisista avustussitoumuksista on kertynyt 7600 mk.

Vuoden kuluessa toimeenpantujen arpajaisten tuottama puhdas tulo nousee n. 46000 markkaan. Kuitenkin on huomattava, että tilitystä arpajaisista ei ole saatu valmiiksi vuoden kuluessa.

Arpajaisten voittokokoelmaa kartuttivat lahjoituksilla m. m. seuraavat liikkeet: Werner Söderström Oy., Oy. Perkko Ab., Dahlbergin paperikauppa, S. O. K., Uusi kultaseppä Oy., Siemens & Schuckert, Suomen Käsityön Ystävät, Wulffin paperikauppa, Suomalainen Kirjakauppa, Kustannus-O.y:t Kirja ja Otava, Herm. Lindell, Vainon, Walldenin ja Kaivopuiston kirjakaupat, Porsliini ja Lasi Oy., Taito Oy., Suomen Kultaseppä Oy., kultasepät N. Vesterback ja U. V. Aarne, Oy. Ajantieto. Voittokokoelman arvo oli n. 15000 mk.

Kuluneena vuonna olivat Seuran kokonaismenot 135806 mk. 41 p. johon summaan sisältyy myöskin edellämainitut pakolaisavustukset. Konttorikulut nousivat lähes kuuteen tuhanteen. Huoneustovuokria on maksettu 11000 mk. Palkkaustililtä on maksettu toimihenkilöille n. 26500 mk.

Seuran tilitase oli vuoden lopussa näennäisesti edullinen, mutta johtui se siitä, että tulot arpajaisista saatiin vasta vuoden lopussa kassaan. Samoin on rahaston Kristikansan Apu Itä-Karjalalle varat, sen käytöstä, annettujen määräysten johdosta, miltei kokonaan käyttämättä. Edellä jo viitattiin valtiolta saadun avustuksen suhteen, että sitä ei ole vielä juuri ollenkaan sijoitettu. Joka tapauksessa on Seuran taloudellinen tilanne ollut jonkunverran siedettävämpi kuluneena vuonna kuin esim. sitä edellisenä.

9. Loppusanat.

Kuten edellisestä käy selville, on Seura kuluneena vuonna onnistunut saavuttamaan eräitä merkittäviä

voittoja. Näitten voittojen ei saa kuitenkaan muodostua Seuralle tappion aluksi, jota ne voivat merkitä siinä tapauksessa, että jäädään lepäämään laakereilla siinä hurskaassa uskossa, että asiat menevät eteenpäin omalla painollaan kun vain on päästy hyvin matkaan. Voittojen täytyy olla päinvastoin kannustamassa jokaista Seuran jäsentä uusiin ponnistuksiin samalla kuin saavutetut tulokset ovat takeena siitä, että uusien voittojen saavuttaminen ei ole mahdotonta, kun vain tehdään *työtä* menestymisen eteen.

Helsingissä, helmikuulla 1926.

Akateeminen Karjala-Seura.

SISÄLTÖ:

HELSINKI 1926
O.Y. GUTENBERG A.B.
KIRJAPAINO

AKATEEMISEN KARJALA-SEURAN VUOSIKERTOMUS

1926

Akateemisen Karjala-Seuran VUOSIKERTOMUS 1926.

Alkusanat

Akateemisen Karjala-Seuran viides toimintakausi, vuosi 1926, on kulunut voimakkaan ja määrätietoisen toiminnan merkeissä. Seuran Karjalan pakolaisten keskuudessa tekemää työtä on kuluneen vuoden aikana jatkettu innolla. Vapaan valistustyön ja kerhotoiminnan kautta ovat yhä suuremmat pakolaisjoukot tulleet kosketuksiin Seuran kanssa. Eesti-Inkerin ja Ruotsin suomalaiset ovat myös edelleen kuuluneet Seuran harrastuspiiriin. — On jo aikaisemmin todettu, että Karjalan ja Inkerin kysymysten ratkaiseminen vaatii kansallista itsetuntoa koko Suomen kansalta, ja siksi onkin Seuran työhön oman kansamme herättämiseksi kiinnitetty yhä suurempaa huomiota. Seuran jäsenluvun kasvaessa on se pitänyt myöskin huolta jäseniensä kehittämisestä ja heidän perehdyttämisestään Seuran toimintaan kuuluviin kysymyksiin. Samoin on Seura toiminut kansallisen harrastuksen herättämiseksi opiskelevassa nuorisossa.

Seuran toiminta on ylioppilaspiireissä saanut yhä suurempaa kannatusta. Sitä osoittaa m. m. jäsenluvun nopea kasvaminen.

Yleistä.

Seuran johtokuntaan kuuluivat vuoden alussa:

Puheenjohtajana maist. E. E. Kaila, varapuheenjohtajana maist. V. Helanen, jäseninä luutn. Johannes Tamminen, toht. Y. V. Puhakka, yliopp. J. Annala, lääk. kand. M. Kantele, varajäseninä yliopp. E. Kahelin ja A. Valle.

Vuosikokouksessa 22 p:nä helmikuuta valittiin uusi johtokunta vuodeksi eteenpäin ja tulivat siihen seuraavat:

Puheenjohtajaksi maist. E. E. Kaila, varapuheenjohtajaksi maist. V. Helanen, jäseniksi lakit. toht. Y. V. Puhakka, yliopp. A. Valle, maist. Lauri Hakulinen, yliopp. T. Jalanti, varajäseniksi lääk. luutn. M. Kantele ja tekn. yliopp. J. Sundvall.

Toht. Puhakan ilmoitettua, ettei hän voi ottaa osaa johtokunnan kokouksiin, valittiin hänen sijaansa lääk. luutn. M. Kantele. Uudeksi varamieheksi valittiin yliopp. O. Oksala.

Vuosikokouksessa valittiin Seuran tilintarkastajiksi ylioppilaat K. Hannén ja I. Koskiala, varalle yliopp. P. Kuoppamäki ja Arvo Antila.

Vuoden kuluessa on Seuran sihteerintointa hoitanut vuoden alusta toukokuun 15 päivään yliopp. M. Jaskari sekä mainitusta päivämäärästä edelleen yliopp. J. Valanne. Yliopp. Valanne on myöskin hoitanut Seuran taloutta ja rahavaroja koko kuluneen vuoden ajan.

Seuraan on johtokunta hyväksynyt vuoden kuluessa 249 uutta jäsentä. Seurasta erosi 8 jäsentä ja 3 erotettiin. Seuran jäsen, ylioppilas *Ilmari Krohn* kuoli tapaturmaisesti moottoripyöräonnettomuudessa elokuun lopulla Helsingissä.

Seuran jäsenmäärän vaihtelu käy ilmi seuraavasta taulukosta:

Kokous		Uusia jäseniä	Erosi	Erotettiin	Kuoli
Ilmoitettiin ylei-		39	1		
sessä kokouksessa	7/2	47			
	25/4	5		2	
	2/5	1			
	12/5	25			1
	17/10	40	2		
	7/11	12	2		
„ „	27/11				
Johtokunta hyväk-					
synyt kokouksessa	30/11	4			
	10/12	12	1		
	17/12	67	2		
	Yhteensä	258	8	2	1

Jäsenmäärä oli vuoden alussa 451, vuoden kuluessa siis liittyi Seuraan 252 uutta jäsentä, 8 erosi, 2 erotettiin ja 1 kuoli, joten jäsenluvun lisäys oli 241, ollen koko jäsenmäärä vuoden viimeisenä päivänä siis 692.

Yleiset kokoukset.

Tavanmukaisia yleisiä kokouksia Seura piti vuoden kuluessa 8, joissa käsitellyistä asioista mainittakoon seuraavaa:

Ensimmäisessä kokouksessa 7/2 piti tohtori Juvelius laajakantoisen ja mielenkiinnolla kuunnellun esitelmän aiheesta: „Suomalaisten merkitys Ruotsin sodissa". Samassa kokouksessa alusti Seuran jäsen, maist. L. Hakulinen keskustelukysymyksen Aleksanteri I:n kuvapatsaan poistamisesta Yliopiston juhlasalista.

Vuosikokouksessa 22/2 toimitettiin Seuran virkailijain vaalit, joista aikaisemmin on jo mainittu.

Vuosikokouksen jälkeen pidettiin Ostrobotnialla vuosijuhla.

Kolmannessa kokouksessa 25/4 käsitellyistä asioista mainittakoon, että kokoukselle luettiin I Viron-Suomen ylioppilaspäivien virallisten valtuutettujen kokousten pöytäkirjat, jotka kokoukset oli pidetty Helsingissä ja Turussa 9. 11. lokakuuta 1925. Näissä kokouksissa oli käsitelty m. m. suomenkielen laajemman opetuksen järjestämistä Viroon ja samoin vironkielen opetuksen aikaansaamista Suomen kouluihin.

Seuraavassa yleisessä kokouksessa keskusteltiin Seuran jäsenten nimiensuomentamisesta ja päätti kokous yksimielisenä mielipiteenään lausua, että jokaisen jäsenen tulisi esiintyä nimeltään suomalaisena.

Kevätkauden viimeinen kokous pidettiin Snellmanin päivänä 12/5 jolloin 100 Seuran jäsentä vannoi lippuvalansa. Valapuheen piti professori Antti J. Pietilä, jossa hän m. m. teroitti mieliin, että A. K.-S:llä on suurena tehtävänä viedä eteenpäin suomalaisuuden asiaa ja kohoittaa miehisen kunnon tasoa maassamme — molemmat tehtäviä, joiden vääjäämätön ajaminen ei ole mahdollinen ilman voimakasta herätystyötä. Tämä työ on sitä laatua, että se herättää voimakasta vastustusta niiden taholta, joiden velttoa rauhaa se häiritsee, ja siksi A. K.-S:n jäsenet saavat olla valmiit tekemään henkilökohtaisia uhreja ja kärsimään nöyryytyksiä ja parjausta, jos he järkähtämättä noudattavat suoraviivaista ohjelmaansa. — Valatilaisuuden jälkeen marssi Seura lippunsa jälessä kunniatervehdykselle Snellmanin patsaalle.

Syksyn ensimäisessä yleisessä kokouksessa 17/10 piti ministeri Pontus Artti mielenkiinnolla kuullun esitelmän balttilaisten maitten, Viron, Latvian ja

Liettuan, itsenäisyytensä aikana harjoittamasta politiikasta. Samassa kokouksessa käsitellyistä asioista mainittakoon että kokoukselle tehtiin selkoa Seuran Mikkelissä syyskuun 5.—15. p:nä toimeenpanemista Karjalan pakolaisten kerhonjohtajakursseista. Kurssit olivat onnistuneet hyvin ja osaanottajien kiitollisuutta todistaa heidän Seuralle lähettämä lämminhenkinen kirjelmä.

Seuraavassa kokouksessa 7/11 esitelmöi Puolantäkäinen sanomalehtiattashea Jan Weinstein Puolan valtio- ja yhteiskuntajärjestyksen kehityksestä sekä sen vaikutuksesta ulkopuolella maan rajojen.

Marraskuun 27. ja 28. p:nä teki Seura retken Turkuun, sikäläisen alaosaston vieraaksi. Viimeksimainittuna päivänä pidettiin Turun Yliopiston juhlasalissa yleinen kokous ja turkulaisten jäsenten valanvannontatilaisuus. Yleisessä kokouksessa keskusteltiin kysymyksestä Seuran jäsenten suhtautumisesta valtiollisiin vaaleihin, seuraavat ponsilauselmat hyväksyttiin:

1. Pelkälle suomalaiselle kansallisuusaatteelle perustuva suomalainen valtiollinen puolue merkitsisi kansallisuusaatteen karille ajamista. Sen sijaan on toimittava siihen suuntaan että yleiseen tietoisuuteen muodostuu käsitys kansallisen valveutumisen välttämättömyydestä ja että tätä ominaisuutta ennen kaikkea vaaditaan niiltä henkilöiltä, joiden tehtäväksi joutuu tämän kansan hallinnosta ja lainsäädännöstä.

2. Akateemisen Karjala-Seuran on kiinnitettävä entistä suurempaa huomiota sosiaalisiin kysymyksiin ja pyrittävä tässä suhteessa avartamaan jäsentensä mieltä. Kokouksen jälkeen seuranneessa valanvannontatilaisuudessa piti ponnekkaan lippupuheen sacr. min. cand. R. Ala-Kulju ja vannojille puhui Seuran puheenjohtaja huomauttaen valan tär-

keästä merkityksestä ja painostaen sitä, että ettei kukaan miehenä voi siitä vapautua. Valan vannoi tällöin 26 Seuran turkulaista jäsentä, joilla ei ollut tilaisuutta saapua Seuran varsinaiseen valanvannontatilaisuuteen.

Vuoden viimeinen yleinen kokous pidettiin itsenäisyyspäivänä joulukuun 6:na. Tällöin vannoi 50 Seuran uutta jäsentä valansa professori Antti J. Pietilän pitämän voimakashenkisen ja innostavan lippupuheen jälkeen.

Kesätoiminta.

Kesätoimintaan on tänäkin vuonna maa ollut jaettuina piireihin. Mainittuja piirejä on ollut 21. Jo keväällä ilmoitti kunkin piirin johtaja, piirimies, paikkakuntansa lehdissä, että A. K.-S:läisiä voidaan hänen kauttaan pyytää puhujiksi nuorisoseura-, suojeluskunta- y. m. s. juhliin. Niinpä tulikin puhujapyyntöjä runsaasti, muutamissa piireissä enemmän kuin voitiin täyttää. Piirikertomusten mukaan ovat A. K.-S:läiset kesän aikana pitäneet puheita ja esitelmiä yhteensä 106.

Kevätkesällä ilmestyi myös A. K.-S:n julkaisema ,Suomalainen valtionyliopisto"-kirjanen, jossa selvästi ja asiallisesti käsitellään suomalaisen valtionyliopiston järjestämismahdollisuuksia. Kirjasta möivät A. K.-S:läiset ympäri maata yht. n. 500 kpl. Samoin möivät A. K.-S:läiset kesän aikana suurimman osan A. K.-S:n toimeenpanemien arpajaisten arvoista.

Keväällä suunnitellun tutkimusmatkan Länsi-Uudenmaan ruotsalaisseuduilla asuvien suomalaisten keskuuteen suoritti kaksi A. K.-S:läistä kesäkuun jälkipuoliskolla. Mainitulla matkalla todettiinkin monta huomioonotettavaa ja tärkeää seikkaa sikäläisten suomalaisten sivistyselämässä.

Valistusosaston toiminta.

Valistusosaston työalaan on lyhyesti sanoen kuulunut propagandan teko, alaseurojen (s. o. kouluseurojen) hoito ja yhteyden ylläpitäminen maaseudulla olevien jäsenten kanssa. Näitä tehtäviä varten on valistusosasto ollut jaettuna sanomalehti-, koulu- ja yhdysjaoksiin. — Koko valistusosaston päällikkönä on toiminut ylioppilas *Ohto Oksala*, koulujaoksen johtajana yliopp. *Toivo Himanen*, sanomalehtijaoksen ylioppilaat *Eino Leskinen* ja *Toivo Laitinen* sekä yhdysjaoksen ylioppilaat *Arvi Simelius* ja *Paavo Viljanen*.

Yhdysjaoksen tehtävä käy luonnollisesti vuosi vuodelta yhä tärkeämmäksi, koska yhä suuremmat määrät lukunsa lopettaneita Seuran jäseniä siirtyy maaseudulle tai pääkaupungissakin ollen estyy ottamasta osaa toimistotyöhön ja kokouksiin. Kuluneena vuonna on maaseutujäsenille lähetetty säännöllisesti selostukset yleisistä kokouksista sekä kiertokirjeiden avulla pidetty heitä muuten tilanteen tasalla. — Parhaillaan on erikoisen suunnittelun alaisena yhdystoiminnan tekeminen entistä tehokkaammaksi.

Valistusosasto on sihteerin ohella ottanut osaa kesätoiminnan järjestämiseen. Siinä tarkoituksessa m. m. julaistiin vihkonen „Akateemisen Karjalaseuran työmaalta", joka sisältää ohjelmakirjoituksia.

Juhlaosaston kanssa oli valistusosasto järjestämässä Länsi-Pohjan päivää huolehtien maaseudulla toimeenpannuista esitelmä- ja juhlatilaisuuksista.

Kouluseuratoiminta.

Kulunut vuosi on ollut nousukautta varsinkin kouluseurojen toiminnassa. Näitten seurojen, joita nykyisin on oppikoululaisten keskuudessa 22 sekä seminaareissa 3, ja joiden yhteinen jäsenmäärä nou-

seen puoleen tuhanteen, ohjaaminen ja toiminnan avustaminen on muodostunut erikoisen suureksi ja tärkeäksi työalaksi A. K.-S:lle.

Tärkeimpää syynä siihen, että näitten Karjala-Seurojen toiminnan on katsottu ansaitsevan sijansa jo koululaisten keskuudessa, on se, että nykyinen kansallinen herätysliike on omalla sisäisellä pakollaan temmannut nuoret polvetkin mukaansa ja että tämän liikkeen menestys on vaatinut omaa järjestäytymistä. Sitä ei ole voinut tarjota nykyisin laimeasti toimivat koulujen toverikunnat, joissa enimmäkseen puhtaasti aatteelliselle pohjalle perustuva, pitkäaikainen työ pian laimenisi. Tarjotakseen sitä haluaville tilaisuuden eläytyä suurinta osaa suomalaista ylioppilasmaailmaa innostaviin aatteisiin ja taatakseen tällaisen toiminnan jatkuvaisuuden sekä vihdoin tajuten sen merkityksen, mikä itsenäisillä Karjala-Seuroilla on koulun oppilaiden henkisiin harrastuksiin, on A. K.-S. perustanut tällaisia seuroja kuluneen vuoden aikana lähes 20 ja järjestänyt niiden yhteyden A. K.-S:ään. Paitsi varsinaista koulujaosta, joka on ollut elimenä antamassa yhteisiä toiminta-ohjeita kouluseuroille, hankkien esitelmiä ja alustuksia, puhujia näitten iltamiin y. m. s. on järjestetty myös n. s. yhdysmiehet pitämään personallista yhteyttä alaseurojen kanssa. Tällaisen personallisen yhteyden on havaittu olevan kouluseurojen olemassaololle tärkeän elinehdon. — Kouluseuroihin kuuluu yksinomaan poikaoppilaita.

Saadakseen tietää, mitä alaosastoina toimivat Karjala-Seurat kaipaavat toiminnassaan, antaakseen näille lähempää selitystä A. K.-S:n tehtävistä ja päämääristä ja neuvotellakseen yhteisen toiminnan järjestämisestä, kutsui A. K.-S. viime keväänä toukokuun 12 ja 13 p. Helsinkiin oppikoulujen ja seminaarien Karjala-Seurojen edustajat yhteiseen

neuvottelukokoukseen. Tämä innostava kokous, jossa käsiteltiin A. K.-S:läisten alustamia kansallisuus-, heimo- ja puolustustahtokysymykset sekä Karjala-Seurojen toiminnan järjestämiskysymys, avasi uusia näköaloja puolelle jos toisellekin ja siitä kokouksesta saadulle pohjalle on pyrittävä järjestämään nykyinen työskentely Karjala-Seuroissa. Tässä kokouksessa hyväksyttiin kouluseuroille oma rintamerkki, joka on hakaristin muotoinen, vihreä-puna-mustaksi emaljoitu miekkaa pitävine käsivarsineen. Toivottavaa on, että tällaisia selvittäviä ja ennenkaikkea herättäviä kokouksia olisi A. K.-S. tilaisuudessa uutenakin toimintavuotena järjestämään.

Kouluihin seuroja perustettaessa on toimittu yhteisymmärryksessä koulun johdon kanssa, ja täytyy sanoa, että seurojen työlle on opettajien puolelta osotettu suurta huomaavaisuutta ja tunnustusta. Tästä todistuksena on se uuras työ, minkä usean Karjala-Seuran kurattori uhraa valvomansa seuran hyväksi.

Karjala-Seurojen pääasiallinen työ on ollut sisäistä laatua. Pääpaino on pantu jäsenen kasvattamiseksi tietoiseksi suomalaisen hengen pohjalta luotavasta suurisänmaallisesta työstä. Vasta toisella sijalla on ollut ulospäin suunnattu toiminta juhlien y. m. s. muodossa. Ilahduttavaa on ollut panna merkille seurojen kokouksissa alustettujen keskustelukysymysten laatu ja luku ja myös ne lukuisat juhlat ja iltamat, joita melkein jokainen K. S. on pannut toimeen ja joihin A. K.-S. on tavallisesti lähettänyt puhujan. Useat kouluseurat järjestivät vanhemman väen avustuksella Länsipohjan-päivän paikkakunnallaan. — Kiitoksella on lisäksi mainittava eräitten seurojen A. K.-S:lle lähettämät rahalliset avustukset. —

Jos jo v. 1925 aloitettu ja uudella pohjalla oleva, n. s. henkilökohtaiseen ohjaukseen nojautuva, oppikouluseurojen toiminta on osoittautunut hedelmälliseksi, niin vielä siunauksellisemmaksi aatteittemme ja pyrintöjemme merkeissä tapahtuvaksi kansamme syvien rivien herätykseksi on muodostuva kuluneena vuonna alulle pantu kansakoulunopettajaseminaarien Karjala-Seurojen työ. — Alku tehtiin Jyväskylässä perustamalla sinne maaliskuussa seminaarin miesosastolle Karjala-Seura. Seura osoittautui heti alusta alkaen erittäin elinvoimaiseksi saavuttaen voimakasta vastakaikua laitoksen varttuneen ja hyville harrastuksille alttiin opiskelijakunnan keskuudessa. Seuran kokoukset muodostuivat erittäin mielenkiintoisiksi ja kehittäviksi tilaisuuksiksi: keskustelukysymyksenä esim. historian opetus kansakouluissa. Jo heti alusta alkaen ovat Seuran jäsenet ryhtyneet käytännössä toimimaan: seminaarien harjoituskoulujen ja jo monien maalaiskansakoulujen oppilaat ovat saaneet kuulla uusia asioita, samaten kesän aikana maalaisväestö ympäri maata. — Nyt Karjala-Seura on oppilaitoksen voimakkain yhdistys omine laulukuoroineen. Kuluneena syksynä on pantu toimeen kaksi erittäin onnistunutta juhlaa. Kun näin oli saatu Jyväskylässä hyvät kokemukset, lähtivät valistusosaston päällikkö yliopp. Ohto Oksala ja Jyväskylän seminaarin Karjala-Seuran innokas puheenjohtaja opettajakokelas Lauri Honkavaara syyskuun alussa Rauman ja Kajaanin seminaareihin perustamaan Karjala-Seuroja, jotka heti innostavien perustavien kokousten jälkeen alkoivat toimintansa. Raumalla herätti varsinkin aitosuomalaisuus tavatonta vastakaikua ja Kajaanin Seura rakentaa uutta Kajaanin linnaa hyvässä yhteistyössä sikäläisten pakolaisten Karjala-Kerhon kanssa. Toiminta on yleensä kulkenut samoja raiteita kuin Jyväskylässäkin. —

Kouluseuratoiminta on yleensä ollut järjestetty siten, että valistusosaston johto on huolehtinut uusien seurojen perustamisesta ja koulujaos yhdysmiehineen on sitten ottanut ne johtoonsa ja valvontaansa.

Pakolaisosaston toiminta.

Pakolaisosaston tarkoituksena on ollut Suomessa oleskelevien Karjalan ja Inkerin pakolaisten kaikinpuolinen tukeminen. Varojen puutteessa on ollut pakko supistaa toimintaa neuvojen antamiseen ja pienien raha-avustusten jakamiseen. Vuodeksi 1927 myönsi Sisäasiainministeriö pakolaistyöhön Smk. 12,000:—.

Päähuomio on kiinnitetty vapaaseen valistustyöhön pakolaisten keskuudessa. Sopivimpana työmuotona pidetään yhä edelleen kerhotoimintaa. Karjala-Kerhoissa ovat pakolaiset tilaisuudessa keskustelemaan yhteisistä asioistaan, toivomuksistaan ja harrastuksistaan. Kokousten ohjelmassa on ollut yhteislaulua, puheita, esitelmiä, lausuntoa, soittoa j. n. e. Kerhoissa on opiskeltu Suomen, Karjalan ja yleistä historiaa, yhteiskuntaoppia, maantiedettä, laskentoa, kirjoitusta j. n. e. Naisjäsenet ovat järjestäneet myös ompeluiltoja. Tuskin voi arvioida kyllin suureksi tällaisten tilaisuuksien merkitystä, joissa heimolaisemme tietojen kartuttamisen ohella kaukana kotitanhuviltaan tapaavat heille hyvin läheisiä ihmisiä, jotka ymmärtävät heitä oikein. Silloin unohtuu varmaankin arkinen raadanta, jota ikävystyttää se seikka, että rajantakaisia karjalaisia joskus halveksitaan „ryssinä" joko tietämättömyydestä tai suorastaan ilkeydestä. Monet ovat taipuvaisia tarttumaan heidän vikoihinsa ja pitävät hyödyttömänä toimia sellaisten ihmisten hyväksi. Jos vikoja kerran on ja onhan niitä tietysti yhtä hyvin

kuin kaikissa muissakin ihmisissä, niin silloin on luonnollisesti ensimmäinen työ ruveta poistamaan niitä ja luomaan hyveitä tilalle.

Tähän pyritään kerhoissa. Kerhotyön menestyminen riippuu tietysti paljon johtajasta, onko hänellä innostusta, voiko hän uhrata tarpeeksi aikaa toimintaan, osaako hän suhtautua „kasvatteihinsa" oikein j. n. e. Olisi erittäin hyvä, jos n. s. sivistyneistö saataisiin ottamaan osaa karjalaisten rientoihin ja yleensä kansanvalistustyöhön. Onko lääkäri, opettaja, pappi j. n. e. liian arvokas mennäkseen ohjaamaan tavallista kansanlasta?

Kerhonjohtajien kasvattamista varten A. K.-S. järjesti ensimmäiset, mutta erinomaisesti onnistuneet Karjala-kurssit Mikkelin Paukkulassa 5—15. 9. 1926. Kursseilla pidettiin yhteensä 43 luentoa valistustyössä, kristinopin siveysopista, Karjalan historiasta ja maantieteestä, yleisestä historiasta, kirjallisuudesta, raittiusasiasta, kansallisuuskysymyksestä ja puolustustahdosta, järjestettiin illanviettoja ja keskustelutilaisuuksia, urheiltiin, laulettiin j. n. e. Eräissä illanvietoissa oli mukana muitakin kuin kurssilaisia. Kursseja on pidettävä joka suhteessa erittäin hyvin onnistuneina. Siitä ovat parhaana todisteena karjalaisten omat lausunnot ja lukemattomat kiitokset opettajille ja kaikille kurssien avustajille. Merkillepantavaa on, että Mikkelin Sanomalehtimiesyhdistys vakuutti Mikkelin sanomalehdistön tulevan ajamaan Karjalan asiaa ja muita heimokysymyksiä. Tällainen menestys on epäilemättä opettajien ja osaaottajien harrastuksen ja innostuksen yhteistulos. Opettajina kursseilla toimivat Suomen Nuoriso-Opiston johtaja A. Ripsaluoma, toht. Karttunen, leht. Åkesson, hrat Takala (kurssien johtaja), Manninen ja Mäkelä sekä A. K.-S:läiset Himanen, Jalanti ja Leskinen. — Tuntui varsin

mielenkiintoiselta kuulla opettajien ja oppilaiden puhuvan omakohtaisesta heimoherätyksestä ja koko Mikkelin „heräämisestä". — 10-päiväisten kurssien jälkeen karjalaiset hajaantuivat kerhoihinsa hyödyttämään muitakin saamillaan leivisköillä.

Joulukuun 31 p:nä oli toiminnassa seuraavat 10 Karjala-Kerhoa: Lieksan, Varjakan, Haukiputaan, Kajaanin, Kuopion, Kyminlinnan, Kiehimäen, Potkärannan, Suojärven ja Kuhmoniemen.

Kerhotyötä on johtanut karjalainen hra Roope Takala, joka opiskelee tällä kertaa Kansalaiskorkeakoulussa A. K.-S:n avustuksella. Tällaista työtä ei voi arvioida numeroilla, sillä eihän siitä hyvinkään tehtynä jää juuri mitään silminnähtävää. Kaikissa kerhoissa on kuitenkin ahkeroitu. Näkyväisenä tuloksena mainittakoon m. m. Kajaanin Karjala-Kerhon joulujulkaisu „Korpien Kaiku".

Karjalaisten tarpeet ja mahdollisuudet tuntevat eräissä suhteissa parhaiten juuri karjalaiset itse. Asiain näin ollen on selvää, että kun Karjalan kysymys on kerran saanut onnellisen ratkaisunsa, pitäisi asiain johdossa olla mahdollisimman paljon karjalaisia. Tällaisen kantajoukon kasvattamiseksi on A. K.-S. vapaan valistustyön ohella harrastanut myös pakolaisten kouluuttamista.

Kevätlukukaudella 1926 opiskeli A. K.-S:n avustuksella:

Kansalaiskorkeakoulussa	3
Kauppakouluissa	3
Oppikouluissa	1
Kansanopistoissa	6

Syyslukukaudella 1926 opiskeli A. K.-S:n avustuksella:

Kansalaiskorkeakoulussa	4
Kauppakouluissa	2
Oppikouluissa	2

Avunpyyntöjä koulunkäyntiä varten saapuu melkein joka päivä, joista varojen puutteessa voidaan täyttää vain murto-osa. „Eloa on paljon, mutta työväkeä vähän". — A. K.-S. on antanut eräille pakolaisille myös sairasavustusta. Yhteensä käytettiin pakolaistyöhön v. 1926 Smk. 40,532:50. Kerhokirjastot ovat muuten varsin vaatimattomat. Mahdollisesti olisi parasta hankkia yksi ainoa kunnollinen kirjasto ja lähettää se vaikka pienissä osissa kiertämään kerhosta kerhoon, joiden köyhät kantakirjastot saisivat siten väliaikaisen „keinotekoisen" täydennyksen.

Pakolaisosastoa on johtanut yliopp. Eino Grönroos syyskuun 15 päivään ja siitä lähtien yliopp. Jussi Turunen.

Pakolaisosasto on saanut paljon apua muilta heimojärjestöiltä, liikkeiltä, ja yksityisiltä henkilöiltä, joille kaikille se pyytää lausua vilpittömät kiitoksensa.

Vieläkin on varsinaisen heimotyön rinnalla tärkein tehtävä yleisen mielipiteen muokkaaminen sille mahdollisimman edulliseksi. Ei tarvita teeskenneltyä heimorakkautta, vaan velvollisuuksien täyttämistä meitä huonommassa asemassa olevia heimoveljiämme kohtaan.

Seuran suhde ylioppilaskuntiin.

Suomen Ylioppilaskunnassa on Seuran vaikutus v. 1926 ollut edelleenkin huomattava, paljon entistäkin huomattavampi, jopa siihen määrin, että voidaan sanoa A. K.-S:lla olleen kunnassa melkein täydellinen määrämisvalta. Erikoisesti kuvastuu tämä seikka siinä, että ensi kerran Hallituksen puheenjohtajana on ollut Seuran jäsen, kevätlukukaudella Erkki Saarinen ja syyslukukaudella Helanen. Kevätluku-

kaudella oli sitäpaitsi Hallituksen jäsenistä seuraan kuuluvia puolet eli 10, mikä luku sittemmin kylläkin eroamisten kautta väheni. Marrask. 22 p:nä 1926 toimitetuissa Hallituksen vaaleissa, joissa A. K.-S:llä oli oma listansa N:o 6, palautettiin entinen asema, s. o. seuran jäseniä kuuluu Hallitukseen jälleen 10. Mainitussa vaalissa jakaantuivat äänet suomalaisten listojen kesken seuraavasti: lista N:o 1—157; N:o 3—100; N:o 4—114; N:o 5 (Y.K.Y:n ja Y.R.Y:n)—320; N:o 6—461. Tulos on sitäkin huomattavampi, kun listat 3 ja 4 muodostivat eri vaaliliiton, nimenomaan A. K.-S:aa vastaan taistelemaan perustetun. Niinkuin tuloksista näkyy, kuivui yritys kokoon, kun mainittu vaaliliitto sai Hallitukseen *yhden* edustajan. A. K.-S:ään kuuluvat v. 1927 seuraavat Hallituksen jäsenet: Helanen, Ala-Kulju, Tavaila, Pakaslahti, Jalanti, Valle, Einiö, Karikko, Tuovinen, Olander ja Tunkelo, joista Helanen toimii Hallituksen puheenjohtajana.

Ylioppilaskunnan puheenjohtajaksi valittiin keväällä 1926 yksimielisesti uudelleen tri Eino B. Lehtinen ja varapuheenjohtajaksi maist. Hj. Walldén, mihin vaaliin A. K.-S. suhtautui suurella tyytyväisyydellä.

Kuluvanakin vuonna on A. K.-S. saanut Ylioppilaskunnalta avustukseksi heimotyötä varten Smk. 2500:—.

Huomattavin työ kuluneena vuonna, jonka Seura on Ylioppilaskunnan hyväksi suorittanut, on toisten Viron-Suomen ylioppilaspäivien matkavalmistelujen hoitaminen syyslukukaudella.

Teknillisen Korkeakoulun Ylioppilaskuntaan kuuluvat A. K.-S:läiset ovat huomattavalla tavalla ottaneet osaa sekä T. K. Y:n että T. Y:n asioihin. T. K. Y:n ja T. Y:n hallituksen jäseniä valittaessa ovat A. K.-S:läiset esiintyneet omalla listallaan. Sekä Ylioppilaskunnan että osakunnan hallituksen jä-

senistä on huomattava osa ollut A. K.-S:läisiä Ylioppilaskunnan hallituksen 9:stä jäsenestä oli kevätlukukaudella 5 ja syyslukukaudella 4 A. K.-S:läisiä, samoin osakunnan hallituksen 7:stä jäsenestä kevätlukukaudella 5 ja syyslukukaudella 4.

T. Y:n hallituksen aloitteesta otettiin kevätlukukaudella esille T. K. Y:ssä sekä Länsi-Pohjan kysymys että n. s. Minervan juttu, mitkä molemmat johtivat T. K. Y:ssä tarkoitettuihin tuloksiin. Samoin kevätlukukaudella heräsi Länsi-Pohjan kysymyksen ohella rajaseutukysymys. T. Y:n pyynnöstä esitelmöitsi siitä ylijohtaja U. Brander osakunnalle, ja T. K. Y:n työtoimistolle annettiin tehtäväksi hankkia harjoittelupaikkoja rajaseuduilta, jotta kunnan jäsenet saisivat itse henkilökohtaisesti tutustua tähän kysymykseen.

Samoin tuli T. Y:n hallituksen herättämänä esille kysymys Teknillisen Korkeakoulun opetuskielestä. Osakunta kääntyi mainitussa asiassa kirjelmällä opettajakolleegin puoleen, mikä toimenpide ei kuitenkaan aiheuttanut muutoksia k. o. asiassa.

Kauppakorkeakoulun ylioppilaskunnassa ei Seuralla ole ollut mainittavaa vaikutusta, johtuen A. K.-S:aan kuuluvien kauppakorkeakoululaisten vähälukuisuudesta.

Nimien suomalaistaminen.

Jo edellisenä vuonna alotettua nimien suomalaistamista on Seura jatkanut kuluvan vuodenkin aikana. Varsinkin on koetettu saada Seuran omat vierasnimiset jäsenet vaihtamaan nimensä. Onpa asia ollut esillä Seuran yleisessä kokouksessakin. Seurauksena on ollut, että suuri osa Seuran vierasnimisistä jäsenistä on kuluvan vuoden aikana luopunut vieraasta lipustaan. Kaiken kaikkiaan on nimenmuuttojaoksen kautta viime vuonna lähemmäs 100 henkilöä

saanut itselleen lopullisena päätöksenä suomalaisen nimen, jonkun määrän keskeneräisiä asioita siirtyessä v. 1927 loppuun saatettaviksi.

Juhlaosaston toiminta.

Juhlaosasto on tehtävänsä mukaisesti ollut seuran toimeenpanemien juhlien järjestäjänä. Näistä juhlista ansaitsee maininnan vuosijuhla, joka vietettiin helmikuun 22 p:nä Pohjalaisten Osakuntatalolla. Juuri ennen Ruotsin viikon alkua maaliskuun 7:nä toimeenpanivat A. K.-S. ja Helsingin Aitosuomalainen kerho yhdessä Länsipohjan päivän Vanhalla Ylioppilastalolla. Samana päivänä oli useissa muissakin kaupungeissa samanlaisia propagandajuhlia. Länsipohjan päivän merkitystä ei sovi vähäksi arvioida, sillä sen aikana ja sen jälkeen ryhtyivät useimmat maan sanomalehdet kirjoittelemaan Länsipohjan kysymyksestä ja saivat mielenkiinnon asiaa kohtaan laajemmissa piireissä vireille.

Tavanmukainen itsenäisyys- ja heimojuhlat vietettiin jälleen joulukuun 6:na. Sitä ei kuitenkaan vanhan tavan mukaan voitu pitää Kansallisteatterissa, koskapa teatterin johtokunta A. K.-S:n aikaisemmasta anomuksesta huolimatta oli vuokrannut teatterin sanotuksi päiväksi Itsenäisyyden Liitto nimiselle yhdistykselle, vaan vietettiin se Vanhan Ylioppilastalon muistorikkaassa juhlasalissa.

Itsenäisyyspäivänä järjestettiin myöskin soihtukulkue, joka kävi Snellmannin patsaalla sekä tervehdyskäynnillä Tasavallan presidentin luona.

Rahoittaminen.

Kulunut vuosi on seuralle ollut taloudellisesti epäedullinen. Menot ovat olleet huomattavasti suuremmat kuin tulot, joten edellisen vuoden säästö on tullut melkein kokonaan käytetyksi. Lahjoituksia seura

on saanut vastaanottaa Smk. 13,250:—. Huomattavimmat niistä ovat kirjailija Jukka Kontion lahjoitus Smk. 2000:—, piispa Koskimiehen Smk. 2000:—, Lassila & Tikanoja Oy:n Smk. 2000:—, Turun Oppikoulujen Karjala-Seuran Smk. 1500:—, johtaja Väyrysen Smk. 1000:—, Oy. Valistuksen Smk. 1000:— sekä eri henkilöitten lahjoitukset maisteri Kailan kautta yhteensä Smk. 1250:—.

Pakolaistyötä varten seura on vuoden aikana saanut varoja seuraavasti: Vapaata valistustyötä varten pakolaisten keskuudessa myönsi Sisäasiainministeriö Smk. 12,000:— suuruisen määrärahan, Kalevalanpäivänä toimeenpantu Karjala-merkkien myyminen tuotti seuralle Smk. 6,941: 50 ja kannatussitoumukset ovat tuottaneet Smk. 22,524: 15. Vuoden aikana käytettiin pakolaisten avustukseen ja valistustyöhön Smk. 40,532: 50.

Seuran vuonna 1926 toimeenpanemat arpajaiset tuottivat tuloja Smk. 32,336: 80. Kuitenkaan eivät kaikki tilitykset arvoista vuoden loppuun mennessä olleet saapuneet.

Ne seuran jäsenet, jotka virkansa vuoksi eivät ole voineet ottaa osaa Seuran toimintaan siinä määrin kuin esim. opiskelijat, ovat kukin harkintansa mukaan suorittaneet vapaaehtoista jäsenveroa, mikä onkin tuottanut seuralle Smk. 9,800: —.

Mainita voidaan myöskin ne tulot, joita Seura on saanut juhlista eri osissa maata sekä esittämisoikeuden myöntämisestä näytelmille „Pakolaiset" ja „Heräävä heimo".

Julkaisuista ei kuluneena vuonna Seuralle ole ollut huomattavia tuloja; on kuitenkin otettava huomioon, että esim. Ylioppilaan Kirjasta ei Seura vielä vuoden lopussa ollut saanut tilitystä.

Kokonaismenot ottaen huomioon myöskin pakolaistarkoituksiin käytetyt olivat kuluneena vuonna Smk. 141,696:99, tulojen ollessa vain Smk. 107,571:04

Tilanne siis vuoden lopussa oli vaikeahko. Kuitenkin, kuten edellä on viitattu, osa niistä tuloista, jotka oli suunniteltu kuluneena vuonna saataviksi, siirtyi vuoden 1927 alkuun, joten asema ei päässyt kehittymään suorastaan epätoivoiseksi.

Kuten edellisestä käy selville, on Seura kuluneena vuonna toiminut määrätietoisesti ja innokkaasti. Seuran työ on saavuttanut yhä suurempaa kannatusta, varsinkin maaseutuväestön keskuudessa. Kansallisen herätyksen merkeissä saavutetut voitot velvoittavat entistä innokkaampaan toimintaan, sillä asiamme eteenpäin vieminen vaatii jatkuvaa, keskitettyä työtä.

Helsingissä, helmikuulla 1927.

Akateeminen Karjala-Seura.

HELSINKI 1927.
O.Y GUTENBERG A.B.
KIRJAPAINO

AKATEEMISEN KARJALA-SEURAN VUOSIKERTOMUS

1927

Akateemisen Karjala-Seuran VUOSIKERTOMUS 1927.

1. Alkusanat

Akateemisen Karjala-Seuran kuudes toimintavuosi, vuosi 1927, on ollut voimakkaan toiminnan vuosi. Erittäin huomattavaa tämän vuoden kuluessa on ollut Seuran sisäinen järjestäminen suuremman tehokkuuden saavuttamiseksi sen työssä. Huolimatta siitä, että tämä' työ, Seuran järjestysmuodon uusiminen, oli erittäin vaikea tehtävä, aiheuttaen toiminnassa jonkunmoisen ylimenokauden, ei Seuran ulospäin suuntautuvassa ole sattunut haitallisia keskeytyksiä. Se työ, mitä Seura on Karjalan ja Inkerin pakolaisten keskuudessa tehnyt, on johtanut sellaisiin tuloksiin, että Seuran alaosastoina toimineet Karjala-Kerhot ovat voineet jo asettaa itselleen oman keskuselimen, mikä on omiaan helpottamaan sivistystyötä heidän keskuudessaan. Eestin, Inkerin, Länsi-Pohjan ja Ruijan suomalaisen asujamiston sivistysharrastusten elvyttäminen ja tukeminen on myöskin kuluneena vuonna kuulunut Seuran toimintapiiriin. Suurta huomiota on myös kohdistettu oman kansamme isänmaallisuuden ja kansallisen itsetunnon herättämiseen, sekä eduskuntavaalien yhtey-

dessä suoritetulla voimakkaalla toiminnalla koetettu suunnata valtiollista elämäämme kansallisesti valveutuneelle suunnalle. Jäsenluvun suuri kasvaminen osoittaa myös, että Seuran toiminta opiskelevan nuorison keskuudessa on saavuttanut yhä enenevää kannatusta.

2. Yleistä.

Vuoden alussa oli Seuran Johtokunnan kokoonpano seuraava: Puheenjohtajana toimi maisteri E. E. Kaila, varapuheenjohtajana maisteri Vilho Helanen, sekä jäseninä maisteri L. Hakulinen, lääk. kand. M. I. Kantele, ylioppilaat Aarne Valle, ja Tauno Jalanti, varajäseninä ylioppilaat Ohto Oksala ja Jarl Sarvas. — Vuosikokouksessa, jossa m.m. vahvistettiin Seuralle uudet säännöt, valittiin niiden mukaan Seuralle seuraava 12-miehinen Hallitus: Puheenjohtajaksi maisteri E. E. Kaila, varapuheenjohtajaksi pastori Reino Ala-Kulju, jäseniksi maisteri R, G. Kallia, hovioik. ausk. Urho Kekkonen, lääk. kandidaatit Aarne Valle, M. I. Kantele, Hannes Salmenkallio, luutnantti M. Simojoki, tekn. yliopp. Olavi Avela sekä ylioppilaat Olavi Kares ja Ilmari Turja.

Paikkakunnalta poismuuttojen tähden kuitenkin vuoden kuluessa Hallituksesta erosivat Seuran monivuotinen ansioitunut puheenjohtaja, maisteri E. E. Kaila, varapuheenjohtaja pastori Reino Ala-Kulju ja luutnantti M. Simojoki. Syyslukukauden alussa valittiin heidän tilalleen puheenjohtajaksi maisteri Vilho Helanen, varapuheenjohtajaksi lääket. lis. M. I. Kantele sekä Hallituksen jäseniksi maisteri Kauko Haahtela ja ylioppilaat. Jussi Teljo.

Jäsenmäärä oli vuoden alussa 625, uusia jäseniä hyväksyttiin vuoden kuluessa 197, erosi tai erotettiin 10, joten jäsenmäärä vuoden lopussa oli 879.

3. Yleiset kokoukset.

Tavanmukaisia yleisiä kokouksia pidettiin kuluneena vuonna 10, ja niissä käsitellyistä asioista voidaan mainita seuraavat:

30/1. Hyväksyttiin Seuralle uudet säännöt sekä päätettiin myös uusia ohjesääntöjä. Keskusteltiin tulevien eduskuntavaalien merkityksestä maallemme ja päätettiin ryhtyä voimakkaisiin toimenpiteisiin sen hyväksi, että eduskuntaan tulisi valituksi mahdollisimman paljon kansallisesti täysin valveutuneita suomalaisia.

22/2. Suoritettiin Seuran Hallituksen vaalit. Toimitettiin keräys Salmijärvelle haudattujen Aunuksen retkeläisten haudan kuntoonsaattamiseksi, minkä keräyksen tuloksena mainittuun tarkoitukseen voitiinkiin käyttää 500 mk. Kiinnitettiin Seuran jäsenien huomio Suomalaisuuden Liiton toimintaan ja päätettiin ryhtyä toimenpiteisiin sen elvyttämiseksi. Samana päivänä illalla vietti Seura vuosijuhlaansa Pohjalaisten osakuntatalolla.

20/3. Hyväksyttiin Seuralle uudet ohjesäännöt. Teollisuusneuvos Pero esitelmöi ruotsalaisten ylivallasta liike-elämässämme samalla selvittäen niitä syitä historiassamme, jotka ovat asian nykyiselleen johtaneet.

3/4. Esitettiin Seuralle Hallituksen suunnitelma niiksi toimenpiteiksi, joilla Seura voi vaikuttaa eduskuntavaalien kulkuun. Yleisesikuntamajuri Rihtniemi piti mielenkiinnolla kuunnelluun esitelmän asevelvollisuusajan lyhentämisen vaikutuksesta maanpuolustukseen.

12/5. Seuralle luovutettiin perilletoimitettavaksi Eestin Inkeri-Seuran lippu, jonka heimotyötä harrastavat Helsingin naiset olivat ommelleet. Esitettiin ja hyväksyttiin lopullinen suunnitelma Seuran vaalitoimintaa varten. 118 jäsentä vannoi Seuran lippuvalan. Kokouksen jälkeen käytiin kunnianosoituksella Snellmannin patsaalla.

18/9 toimitettiin täydennysvaali, jossa valittiin uudet henkilöt poismuuttaneiden hallituksen jäsenien tilalle. Maisteri Kallia selosti kesällä suoritettua vaalitoimintaa sekä loi katsauksen niihin syihin, jotka aiheuttivat sen, että mainittu toiminta ei tuottanut niin hyviä tuloksia kuin oli suunniteltu.

16/10. kertoi yliopp. Mikkonen matkahavaintojaan Ruijan suomalaisen asujamiston oloista. Esitelmä aiheutti vilkkaan keskustelun.

6/11. esitelmöi maisteri A. Salminen Ylioppilaskunnan kieliolojen kehityksestä. Esitelmää seuranneessa keskustelussa päätettiin Ylioppilaskunnan sääntöjä uusittaessa koettaa saada useita eri parannuksia mainittujen sääntöjen kielipykäliin.

27/11. esitettiin ja hyväksyttiin Hallituksen suunnitelmat vaaliliitoksi joidenkin muiden ylioppilasjärjestöjen kanssa lähestyviä Ylioppilaskunnan Hallituksen vaaleja varten.

6/12. Itsenäisyytemme 10-vuotispäivän johdosta päätettiin perustaa Suur-Suomirahasto. Seuran lippuvalan vannoi 69 jäsentä. Saman päivänä illalla käytiin soihtukulkueena kunnianosoituksella Snellmanin patsaalla.

4. Työ-osastot.

Kuten aikaisemmin on mainittu, järjestettiin kuluneena vuonna Seuran osastojako uudel-

leen. Toimintamuotojen enentyessä ja jäsenluvun kasvaessa kävi tällainen järjestelytyö välttämättömäksi huolimatta siitä, että siirryttäessä vanhoista järjestysmuodoista uusiin, aiheutti ylimenokausi vaikeuksia ja keskeytyksiä muutamissa toimintamuodoissa. Ohjesääntöjen mukaisesti onkin nyt toiminnassa seuraavat osastot: Heimotyö-osasto, valistusosasto, alaseuraosasto, talousosasto, kirjeenvaihto-osasto, „Suomen Heimon" osasto. Sitäpaitsi ovat ne Seuran jäsenet, jotka eivät ole vannoneet Seuran lippuvalaa, muodostaneet n.s. sihterin työ-osaston.

Sihteerin työ-osaston tarkoituksena on perehdyttää uusia jäseniä Seuran monipuoliseen toimintaan. Työskennellessään Seuran toimistossa sihteerin johdolla, saavat he selvän yleiskatsauksen seuran toiminnasta ja vannottuaan lippuvalan siirtyvät he siihen työosastoon, missä he parhaiten katsovat voivansa toimia. Mainittu osasto on kuluneen vuoden aikana voinut päivittäin asettaa 2—5 jäsentään toimistotyössä käytettäviksi.

Valistusosaston toimintaa.

Valistusosaston tehtäviin on vuoden kuluessa sisältynyt Seuran juhlien järjestäminen, puhujien hankkiminen sekä nimenmuuttotoiminta vuoden jälkipuoliskolla.

Seuralle on vuoden kuluessa saapunut erittäin lukuisasti puhujapyyntöjä eri tahoilta maatamme, ja onkin Seura tehnyt parhaansa voidakseen aina tällaiset pyynnöt täyttää ja lähettää jonkun Seuran jäsenistä puhujamatkalle. Näitten puhujien työ on arvioitava erittäin suurimerkitykselliseksi, heidän kauttaan

on A.K.-S:n edustama ajatussuunta päässyt yhä enemmän leviämään kansamme keskuuteen.

Vuoden ensimmäinen juhla oli Seuran viisivuotisjuhla, jota vietettiin helmikuun 22 p:nä Ostrobotnian juhlasalissa. Juhla oli kokonaisuudessaan erittäin onnistunut, päättäen arvokkaalla tavalla Seuran ensimäisen 5-vuotistaipaleen.

Huhtikuussa järjesti Seura Kadettikunnan jäsenille seurusteluillanvieton, jossa oli läsnä n. 75 kadettia ja Seuran jäsentä.

Kolmas juhlatilaisuus oli itsenäisyytemme 10-vuotispäivänä vietetty itsenäisyys- ja heimojuhla Vanhalla Ylioppilastalolla. Tavallisuuden mukaan olivat tämänkin juhlan pääsyliput loppuunmyydyt jo pari päivää ennen juhlaa, osoittaen tämä, että Seuran ajamilla ajatuksilla on voimakas kannatus.

N i m e n m u u t t o t o i m i n n a s t a mainittakoon, että vuoden kuluessa on neljäkymmentä henkilöä hakenut Seuran kautta nimenmuutosta.

Alaseura-osaston toiminta.

Vuoden 1927 kuluessa on Alaseura-osaston toiminta jatkunut pääasiassa samoissa puitteissa kuin edellisenäkin vuonna. Osaston tehtävä on, kuten tunnettua, huolehtia Seminaarien ja Oppikoulujen Karjala-Seurojen opastamisesta ja antaa niiden toiminnalle tarpeellista tukea. Kirjeenvaihdon avulla suoritetun yhteystoiminnan lisäksi on Osaston puolesta järjestetty A.K.-S:n jäseniä yhdysmiehiksi kotikaupunkiensa seuroihin. Seuroja on vuoden 1928 alussa toiminnassa 21 kouluseuraa, kolmea seminaariseuraa lukuunottamatta.

Niiden yhteinen jäsenmäärä on sitten vuoden 1926 kasvanut edelleen ripeästi, jota todistaa sekin, että vuoden kuluessa jaettiin 146 uudelle jäsenelle kouluseurojen hakaristi-merkki.

Innostus isänmaalliseen toimintaan on edelleenkin ollut sangen suuri, ja toiminta onkin useimmissa seuroissa ollut tarmokasta ja tuloksellista. Jonkun verran haittaa on muutamissa kouluissa tosin nähtävästi tuottanut yläluokkien oppilaspolven nopea vaihtuminen, mikä on aiheuttanut toivottavasti vain tilapäistä toiminnan lamautumista. Seurojen työ on suurimmaksi osaksi kohdistunut jäsenten kehittämiseen. On pidetty lukuisia kokouksia, joissa pidetyillä keskustelukysymyksillä ja esitelmillä on koetettu perehdyttää jäseniä tärkeisiin kansallisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin. Ulospäin ovat seurat esiintyneet järjestämällä ohjelmallisia iltamia ja juhlatilaisuuksia heimo- ja kansallisuusaatteen merkeissä. Näitä tilaisuuksia on Alaseura-osasto koettanut avustaa lähettämällä puhujia. — Myös puolustuslaitokseen ja sen yhteydessä olevaan toimintaan on kiinnitetty huomiota.

Samoinkuin edellisenäkin vuonna, järjestettiin nytkin keväällä kouluseurojen yhteinen edustajakokous Helsingissä. Edustettuina oli 15 seuraa 29 edustajalla. Kokouksessa, jossa vallitsi innostunut, isänmaallinen mieliala, kosketeltiin suhtautumista eduskuntavaaleihin, Länsi-Pohjan ja Ruijan suomalaisten sivistyspyrkimysten tukemista sekä suomalais-virolaisten suhteiden lujittamista.

Erikseen on mainittava kolmesta Seminaarien Karjala-Seurasta. Niiden toiminta on kuluneena vuonna ollut kiitettävän vilkasta, nimenomaan Jyväskylän seuran, jonka toimesta

mm. on kerätty Karjalan pakolaisten hyväksi kirjallisuutta n. 7,500 Smk. arvosta.

Alaseura-Osasto on kuluneena vuonna joutunut hiukan kärsimään siitä, ettei sen toimihenkilöillä ole ollut tilaisuutta koko vuotta omistautua tehtävälleen. Osaston päällikköinä ovat toimineet ylioppilat Toivo Himanen, Reino Kuuskoski ja Antero Manninen sekä sihteereinä ylioppilaat R. Kuuskoski, K. Kallio, R. Castren ja T. K. Mäkinen.

Heimotyöosaston toiminta.

Kuluneena vuonna on Pakolaisosaston nimi muutettu Heimotyöosastoksi ja on osasto jaettu neljään alaosastoon: Karjalan, Viron ja Inkerin, Länsipohjan, ja Ruijan jaostoihin. Toimintaa on siis täten entisestään huomattavasti laajennettu. Tärkeimmäksi toimeksi on kuitenkin edelleenkin jäänyt Karjalan ja Inkerin pakolaisten kaikinpuolinen tukeminen. Varojen puutteessa on taas ollut pakko supistaa toiminta neuvojen antamiseen ja pienten raha-avustusten jakamiseen.

Vapaata valistustyötä on edelleenkin harjoitettu pakolaisten keskuudessa. Sopivin toimintamuoto on kerhotyö. Se onkin ollut erittäin vilkasta. Karjalakerhoissa on pakolaisilla tilaisuus tavata toisiaan, keskustella yhteisisä asioista, pyrkimyksistään y.m.s. Samalla he voivat kartuttaa tietojaan ja saavat esiintymisvarmuutta ohjelmanumeroita suorittaessaan. Ohjelmissa on ollut yhteislaulua, puheita, esitelmiä, soittoa y.m. Kerhoissa on opiskeltu historiaa, yhteiskuntaoppia, maantiedettä, laskentoa, kirjoitusta j.n e.

Myös urheiluharrastus on kerhojen jäsenten keskuudessa ollut sangen vilkasta. Kesän kuluessa lähetettiinkin paljon urheiluvälineitä eri kerhoihin.

Eräs karjalainen sanoo kerhoista seuraavasti: „Kerho on meille kuin palanen Karjalaa, siellä näemme tuttuja ihmisiä, kuulemme tuttuja, meille niin rakkaita asioita. Paitsi sitä, että kerhot kylvävät keskuuteemme valistuksen siemeniä, niissä työskenteleminen kehittää myös yhteistuntoa ja esiintymistaitoa meissä pakolaisissa.“ — Kerhotyötä on johtanut karjalainen Roope Takala, joka opiskelee Kansalaiskorkeakoulussa A.K.-S:n avustuksella.

Kuluneena vuonna ovat olleet toiminnassa Kuopion, Kiehimän, Pitkärannan, Kuhmoniemen, Orismalan, Karihaaran, Laitakarin, Lieksan, Varjakan, Haukiputaan, Kajaanin, Kyminlinnan ja Suojärven Karjala-kerhot. Näistä Haukiputaan kerho lopetti jo vuoden alussa toimintansa jäsenten vähyyden tähden. Avustuksia on lähetetty 7:lle ensinmainitulle. Sitäpaitsi on annettu avustuksia yksityisille pakolaisille heidän kouluuttamistaan varten. Onhan selvää, että kun Karjalan kysymys kerran on saanut onnellisen ratkaisunsa, täytyy asiain johdossa olla mahdollisimman paljon karjalaisia, jotka tuntevat heimonsa mahdollisuudet ja tarpeet parhaiten. Tällaisen kantajoukon kasvattamiseksi on juuri kouluutusavustuksia annettu. Kevätlukukaudella v. 1927 opiskeli A.K.-S:n avustuksella kansalaiskorkeakoulussa 4, Hyvinkään kansalaisopistossa 1, oppikouluissa 2 ja kauppakoulussa 2 pakolaista. Syyslukukaudella v. 1927 opiskeli A.K.-S:n avustuksella kansalaiskorkeakoulussa 4, Hyvinkään kansalaisopis-

tossa 1 ja oppikouluissa 2 pakolaista. Avustusten suuruus oli kaikkiaan 20,000 mk. urheiluväline- ja kirja-avustukset mukaan laskettuina.

Kesällä kokoontui pakolaisten ja muutamien heimojärjestöjen edustajia neuvottelemaan yhteisen keskuselimen muodostamisesta. Tällainen päätettiinkin perustaa, ja liitto sai nimekseen Karjala-kerhojen Keskusliitto. Yhteisistä asioista kokoontuu neuvottelemaan 5 edustajaa pakolaiskerhoista, ja A.K.-S:stä, Itä-Karjalan komiteasta, Karjalan Sivistysseurasta, Karjalan Kisa-Komiteasta ja Karjalan Ulkomaisesta Valtuuskunnasta kustakin 1 edustaja, siis 10-henkinen elin. Tämä liitto tulee huolehtimaan karjalaisista pakolaisista.

A.K.-S:n teoloogit ottivat syksyllä esille kysymyksen puhujan lähettämisestä Karjalakerhojen keskuuteen. Heimotyöosaston aloitteesta kiersikin jumaluusopinyliopp. Saarikoski joululoman aikana eri Karjala-kerhoissa pitämässä uskonnollisia puheita. Matka-avustusta antoi Itä-Karjala Komitea.

Myös Viron inkeriläisten kanssa on A.K.-S. ollut kosketuksissa. Alkusyksystä maisteri Villio Helanen ja lääk.-kand. Aarne Valle kävivät Kalliveressä, luovuttaen siellä pidetyssä juhlassa inkeriläisille Naisylioppilaiden Karjala-Seuran jäsenten ompeleman lipun. — Mainittakoon myös, että saman seudun inkeriläiset ovat alkaneet julkaista omaa lehteä, nimeltä „Sanaseppä".

Heimotyöosaston johtajana toimi huhtikuuhun saakka ylioppilas Jussi Turunen, huhtikuusta joulukuuhun yliopp. Risto Uppa ja siitä alkaen lääk. kand. Mauno Oravainen.

Varsinaisen heimotyön rinnalla on erittäin tärkeää saada yleinen mielipide muokatuksi

mahdollisimman edulliseksi heimotyölle. Koko kansa on saatava ymmärtämään, mitä velvollisuuksia meillä on heimoveljiämme kohtaan.

5. B-jäsenet.

Vuoden aikana voimaantulleiden ohjesääntöjen mukaan ovat ne Seuran jäsenet, jotka toimensa tai muiden syiden takia eivät voi ottaa osaa Seuran toimintaan kuuluen mihinkään työ-osastoista, n.s. B-jäseniä. Työvelvollisuuden vastikkeeksi suorittavat he Seuralle jäsenmaksua. Kuluneen vuoden aikana on Seuraan kuulunut B-jäseniä 115 henkilöä.

6. Suur-Suomirahasto.

Itsenäisyytemme 10-vuotispäivänä, jouluk. 6 p., päätti Akateeminen Karjala-Seura perustaa rahaston, jonka nimeksi määrättiin Suur-Suomirahasto. Tämän rahaston tarkoituksena on osaltansa turvata maamme ja heimomme tulevaisuutta. Rahaston pääomaa voidaan käyttää ainoastaan silloin, kun maamme turvallisuus tai Suomen suvun tulevaisuus sitä vaativat. Korkovaroista käytetään 1/3 Akateemisen Karjala-Seuran toiminnan tukemiseksi ja 2/3 liitetään pääomaan. — Yleisen kokouksen päätöksen mukaan lahjoittaa jokainen Seuran jäsen rahastoon ainakin 100 mk., joten sen pohjaksi saadaan kokoon 100,000:— mk. Rahastoa kartutetaan lahjoituksia hankkimalla.

7. Kesätoiminta.

Sen yksityisen valistustoiminnan ohella, jota Akateemisen Karjala-Seuran jäsenet ovat loma-aikoinaan suorittaneet kukin kotiseuduil-

laan, on kuluneena vuonna, kuten ennenkin, järjestetty puhujia ja esitelmöitsijöitä nuorisoseurojen, suojeluskuntien y.m. järjestämiin tilaisuuksiin niitä Seuran asettamilta piirimiehiltä pyydettäessä. Mutta kesän varsinainen päätoiminta, kuten jo aikaisemmin on mainittu, suuntautui eduskuntavaalien yhteydessä suoritettuun työhön, josta lyhyesti voidaan mainita seuraavaa:

Toimintaa varten oli painatettu 8,000 kpl. suurikokoisia vaalikehoitusplakaatteja sekä 120,000 kpl. lentolehtistä. Nämä painotuotteet, sekä niiden lisäksi 250,000 kpl. Aitosuomalaisen Liiton julkaisemaa lentolehtistä levitti Seura jäseniensä välityksellä ympäri maata. Sitäpaitsi jäsenet, kukin paikkakunnallaan, tekivät yksityistä valistustyötä selittäen äänestäjille, kuinka tärkeätä suomalaisuusasian eteenpäinviemiselle on se, että eduskuntaan saadaan valituksi kansallisesti valveutuneita, tosisuomalaisia edustajia. Huomattakoon, että tätä agitatiotyötä tehtiin täysin puolueettomasti, pitäen yksinomaan silmällä edustajaehdokkaiden kansallismielisyyttä. Tätä toimintaa johtivat Seuran asettamat piirimiehet, ja yli 500:aan pitäjään saatiin toimimaan n.s. vaali keskus, jonka johtajana oli joku A.K.-S:läinen. Vaalikeskus hankki itselleen apuvoimia, kuten alaseuralaisia ja suomalaisuustyöhön innostuneita paikkakuntalaisia. Niinpä voidaankin mainita, että toimintaan otti osaa n. 2,500 henkilöä A.K.-S:n johdolla. Huolimatta vaalissa kärsitystä tappiosta, olivat äänestystulokset useissa pitäjissä sellaiset, että selvästi huomaa äänestäjien lukumäärän nousseen A.K.-S:n toiminnan kautta. Samoin voidaan mainita, että aitosuomalaisten edustajien lukumäärä eduskunnassa kohosi huomatta-

vasti. Vaalityön positiiviseksi tulokseksi voidaan mainita myöskin se seikka, että myöskin vastustajamme ovat tunnustaneet työmme ansiokkuuden sekä myöntäneet Seuran toimivan koko maan etua silmälläpitäen. Se, että vaaleissa ei saatu toivottua tulosta, johtui eri puolueiden välisestä taktikoimisesta, joten asiaa ajavien järjestöjen toiminnalla ei ollut mahdollisuutta parempiin tuloksiin.

Rahoittaminen.

Kuluneenakin vuonna on seuran talous ollut hieman horjuvalla kannalla. Moni tärkeäkin aloite on varojen puutteessa täytynyt jättää silleen ja moni avustuksen tarpeessa oleva pakolainen on täytynyt olosuhteiden pakosta jättää ilman anomaansa apua.

Suurimman osan tuloista ovat yhä edelleenkin muodostaneet lahjoitukset, joita viime vuonna saatiin vastaanottaa yhteensä Smk:n 76,717:55 edestä. Huomattavimmat lahjoitukset ovat olleet: viipurilaisten suurlahjoitus Smk. 36,000:—, Savo-Karjalan Osake-Pankki Smk. 8,000:—. Eri liikkeiltä Vaasasta Smk. 6,200:— (Turkanheimon kautta) ja Smk. 6,650:— (Ala-Kuljun kautta). Vielä mainittakoon Ylioppilaskunnan 4,000:— markan lahjoitus ja kotkalaisten liikemiesten lahjoitukset yhteensä Smk. 6,425:—.

Ylioppilaan Kirjasta, Sukunimioppaasta y.m. julkaisuistaan on Seura viime vuoden aikana saanut tuloja yhteensä Smk. 28,972:91.

Näiden lisäksi sai seura vastaanottaa liikemies V. Portanolta Smk. 50,000:— perustettavaksi erityiseksi rahastoksi, jonka koroista 1/3 vuosittain liitetään pääomaan, ja loput saadaan käyttää seuran toimintaan.

Kuten Seuran taseista näkyy, ei taloudellinen tilanne tällä hetkellä ole suinkaan loistava. Siinä suhteessa on tilanne kuitenkin parempi kuin koskaan ennen, että Seura tällä hetkellä on velaton, ja että sillä on vakinaiset rahastot. Sitävastoin ei käyttövaroja ole liiemmälti, joten toivoa sopii, että kaikki A.K.-S:läiset koettaisivat tehdä kaikkensa Seuransa rahallisen aseman parantamiseksi.

9. Loppusanat.

Kuten edellisestä käy selville, on Akateemisen Karjala-Seuran toiminta kuluneenakin vuonna ollut vilkasta ja määrätietoista. Useat henkilövaihdokset ovat kyllä tuottaneet työssä hankaluuksia, samoin Seuran sisäinen järjestely on vienyt aikaa. Saatu kannatus maaseudulla ja toiminnasta havaitut tulokset velvoittavat edelleen ponnistelemaan siinä työssä, minkä Seura on suoritettavakseen ottanut.

HELSINKI 1928
O.Y. GUTENBERG A.B.

AKATEEMISEN KARJALA-SEURAN VUOSIKERTOMUS

1928

Akateemisen Karjala-Seuran VUOSIKERTOMUS 1928.

1. Alkusanat.

Seitsemättä toimivuottaan voi Akateeminen Karjala-Seura täydellä syyllä pitää suurimpien voittojensa vuotena, sillä vuosi 1928 merkitsi A.K.-S:n aatteiden lopullista valtaanpääsyä ylioppilasmaailmassa. Ne 3000 suomalaista ylioppilasta, jotka adressillaan syksyllä 1928 käänsivät koko maan huomion ainoan valtionyliopistomme huutaviin epäkohtiin, todistivat päivänselvästi vanhemmalle akateemiselle polvelle ja koko Suomen kansalle, ettei ylioppilasmaailmassa ainoastaan puhaltele uusia tuulia, vaan että uusi kansallisesti valveutunut suunta on vallannut koko nykyisen ylioppilaspolven.

Seuran sisäisessä elämässä on vuosia merkinnyt eheytymistä ja toiminnan keskittymistä. Useat työjaostot eli osastot ovat saaneet entistä varmemmat suuntaviivat toiminnalleen ja siten myös entistä määrätietoisemmin voineet työskennellä kansallisen ajattelutavan levittämiseksi, heimopakolaisten keskuudessa harjoitettavan sivistys- ja valistustyön tukemiseksi ja ennen kaikkea irredenta-alueillamme asuvain suomalaisten onnettoman aseman korjaamiseksi.

Taloudellisesti vaikeudet, joita vuoden huo-

no satotilanne ei suinkaan lieventänyt, ovat vuoden mittaan tuntuvasti haitanneet toimintaa, mutta — kiitos jäsenten uhrautuvaisuuden — ei sanottavia keskeytyksiä työssä sentään ole taloudellisten seikkain takia sattunut. Tuntuvaa vahinkoa aatteelliselle kasvatustyölle tuottaa kyllä se, että Seuran aktiivisimpain voimain jatkuvasti täytyy uhrata suuri osa aikaansa ja tarmoansa rahoittamishuoliin — sensijaan, että ne käytettäisiin suoranaiseen positiiviseen työhön. Tämän epäkohdan poistamiseksi perusti Seura 6. 12. 27 Suur-Suomi rahaston, jonka koroista se saa käyttää 2/3 toimintansa tukemiseen. Perustava työ mainitun rahaston hyväksi on tänä toimikautena tehty, mutta pitkälti on vielä matkaa 1 1/2 miljoonaan, summaan, joka takaisi Seuralle vakinaiset tulot ja antaisi sille mahdollisuuden keskittää kaikki voimansa aatteelliseen suurtehtäväänsä, kansallisesti rohkean sivistyneistön kasvattamiseen ja — vapaan Suomen luomiseen.

2. Yleistä.

Vuoden alussa toimi Seuran puheenjohtajana maisteri Vilho Helanen ja varapuheenjohtajana lääket. lis. Martti Ilmari Kantele. Muina Hallituksen jäseninä olivat lakit. kand. R. G. Kallia, tuomari Urho Kekkonen, lääk. kand. Hannes Salmenkallio, luutn. Miika Simojoki, maanmitt. ins. Olavi Avela, maisteri Jussi Teljo ja Kauko Haahtela sekä ylioppilaat Olavi Kares ja Ilmari Turja. — Vuosikokouksessa 22. 2. valittiin Seuran puheenjohtajaksi maisteri E. E. Kaila, varapuheenjohtajaksi maisteri Martti Haavio ja Hallituksen muiksi jäseniksi lakit. kand. R. G. Kallia, lää-

ketieteen kandidaatit Väinö Oksala (Koivusalo) ja Mauno Oravainen, maisteri Aaro Pakaslahti ja ylioppilaat Lauri Aho, Mikko Jaskari, Iiro Kaikko, Toivo Laitinen ja Toivo Vapalahti.

Tilintarkastajiksi valittiin Arvo Antila ja Aulis Kauppinen, varalle Tauno Waro ja A. Vuotilainen.

Väitöskirjatöittensä takia myönnettiin Seuran puheenjohtajalle maisteri E. E. Kailalle vapautta toimestaan kevätlukukauden loppuun, ja valittiin väliaikaiseksi puheenjohtajaksi lääket. lis. Martti Ilmari Kantele.

Seuran sihteerin tointa hoiti vuoden alusta tammikuun loppuun lakit. kand. R. G. Kallia. Helmik. alusta elokuun loppuun oli sihteerinä yliopp. Tauno Pöyry ja toimivat hänen sijaisinaan kevätlukukauden aikana ylioppilaat Reino Kuuskoski ja Risto Uppa. Syyskuun alusta vuoden loppuun on toimessa ollut V. J. Sukselainen.

Jäsenmäärä oli vuoden alussa 879, uusia hyväksyttiin vuoden kuluessa 126, erosi tai erotettiin 6, joten jäsenmäärä vuoden lopussa oli 999.

3. Yleiset kokoukset.

Yleisiä kokouksia on vuoden kuluessa pidetty 10, ja ovat niissä käsitellyt asiat pääkohdittain seuraavat:

5/2. Päätettiin kesällä panna toimeen Kiviniemessä tai Raudussa juhla Vienan-Karjalan retken muistoksi. Samassa yhteydessä pidetään A.K.-S:n ensimmäinen kesäjuhla ja yleisöjuhla Terijoella.

Keskusteltiin suhtautumisesta aitosuomalaisuuteen ja päätettiin panna toimeen joukko-

liittyminen Helsingin Aitosuomalaiseen Kerhoon.

22/2. Suoritettiin Seuran Hallituksen vaalit.

4/3. Keskusteltiin toimenpiteistä Suur-Suomi Rahaston kartuttamiseksi ja kehoitettiin niitä A.K.-S:laisia, joilla on tuttavuussuhteita helsinkiläisiin liikkeisiin kääntymään näiden puoleen sitä varten laaditulla avustuskirjelmällä.

25/3. Tohtori Yrjö Ruutu alusti keskustelukysymyksen suomalaisten ylioppilaitten suhtautumisesta Helsingin Yliopiston ruotsalaisten jäsenten eroon Ylioppilaskunnasta. Asiasta syntyi pitkä ja perinpohjainen keskustelu, jonka tuloksena voidaan mainita, että A.K.-S. periaatteessa kannattaa ruotsalaisten eroamispyyteitä.

29/4. Keskusteltiin kansallislaulukymyksestä, joka oli tullut päiväjärjestykseen sen takia, että Turun Yliopiston Ylioppilaskunta ja A.K.-S:n Turun Osasto olivat päättäneet Maamme-laulun asemasta tästä lähtien käyttää V. A. Koskenniemen runoa „Isänmaan kasvot", ja tätä laulua oli ehdotettu ylioppilaitten kevätjuhlassa esitettäväksi kansallislauluna. Keskustelun tuloksena hyväksyttiin seuraava päätöslauselma:

Akateeminen Karjala-Seura katsoo, ettei Maamme-laulu vastaa enää niitä vaatimuksia, jotka Suomen kansallislaululle on asetettava. Ottaen kuitenkin huomioon, ettei uutta kansallislaulua tietenkään voida omaksua millään päätöslauselmalla Akateeminen Karjala-Seura puolestaan on sitä mieltä, että kansan laajat kerrokset käytännössä ratkaisevat, mikä laulu on perivä Maamme-laulun kunniapaikan.

Suomen Laivastoyhdistyksen asiamies Ilmari Wirkkala piti mielenkiinnolla kuullun esitel-

män suomalaisesta merivallasta muinoin ja meripuolustuksemme nykyisestä tilasta. Puhuja korosti sitä, että Suur-Suomi on luotavissa vain merivallan avulla.

Komentajakapteeni Eino Huttunen alusti keskustelukysymyksen maamme mahdollisuuksista meripuolustuksen alalla. Alustuksen johdosta keskusteltiin.

Kehoitettiin jäseniä kesän aikana levittämään Snellmanin Koottuja Teoksia ja Suomen lippuja.

12/5. 72 jäsentä vannoi Seuran lippuvalan.

23/9. Päätettiin kehoittaa Seuran palkkaanauttivia jäseniä maksamaan Smk. 250:— suuruisen vapaaehtoisen veron Seuran taloudellisen aseman parantamiseksi.

Martti Haavio alusti keskustelun Helsingin Yliopiston suomalaistuttamisesta ehdottaen, että laadittaisiin adressi, johon kerättäisiin noin 1000 suomalaisen ylioppilaan nimeä ja vietäisiin se sitten in corpore Konsistorille, ja että yliopistoasiaa muutenkin alettaisiin ajaa erikoisella ponnella alkavana lukukautena, jotta voitaisiin muokata maaperää Eduskunnassa esille tulevalle kansanedustaja Saarisen aloitteelle Helsingin Yliopiston suomalaistamisasiassa.

Tauno Jalanti täydensi edellisen puhujan alustusta ehdottaen, että työn käytännöllisen puolen hoitaminen jätettäisiin kokonaan Suomalaisuuden Liitolle, jolla on siihen tarpeellinen toimistohuoneisto ja palkattu työvoima. Suomalaisuuden Liitto kutsuisi eri kansallisista järjestöistä kokoon keskuselimen, jonka toimisto sijaitsisi Suomalaisuuden Liiton huoneustossa ja joka järjestämällä Helsingissä ja maaseudulla juhlia ja esitelmätilaisuuksia tekisi asiaa tunnetuksi, koettaisi vai-

kuttaa kansanedustajiin ja maaseudun sanomalehdistöön j. n. e. Ylioppilaslehdestä julkaistaisiin erikoinen laaja suomalaistuttamisnumero, osakunnissa ryhdyttäisiin voimaperäiseen työhön asian hyväksi.

Alustusten johdosta virinneen vilkkaan keskustelun tuloksena oli yksimielinen päätös laatia adressi, johon hankitaan mahdollisimman monta allekirjoitusta ja joka sitten viedään in corpore Konsistorille. Hallituksen tehtäväksi annettiin asian perinpohjainen valmistelu ja oikeutettiin se määräämään adressin jättöpäivän, jos sopiva ajankohta sattuu ennen seuraavaa yleistä kokousta. Aloitteenteko erikoisen keskuselimen valitsemiseksi jätettiin Suomalaisuuden Liitolle.

21/10. Käsiteltiin eräitä Seuran sisäisiä asioita, kuten liittymistä osastoihin, keskinäisen toveruuden höltymistä y.m. Toivo Laitinen kertoi matkastaan Eestin Inkeriin, jossa hän oli käynyt Seuran lähettinä tutustumassa nykyiseen olotilaan siellä ja pitämässä uskonnollisia puheita.

11/11. Puheenjohtaja selosti niitä syitä, jotkä olivat saaneet Hallituksen luopumaan adressin jättämisestä Konsistorille ja ehdotti, että adressi osoitettaisiin Valtioneuvostolle ja tehtäisiin samanaikaisesti kunniakäynti Snellmanin patsaalle. Kokous hyväksyi yksimielisesti Hallituksen ehdotuksen.

Puheenjohtajan vielä teroitettua alkavan työviikon merkitystä A.K.-S:lle jaettiin adressilehdet kerääjille.

6/12. Juhlakokous Pohjalaisten Osakuntatalolla. Valapuheen piti pastori Martti Rantanen ja lippuvalan vannoi 64 jäsentä. Illalla käytiin soihtukulkueena ensin Tasavallan Presidentin linnassa, jossa Lauri Aho lausui Seu-

ran onnittelut Tasavallan päämiehelle, ja sitten Snellmanin patsaalla, jossa taas Toivo Vapalahti tulkitsi niitä tunteita, jotka näin itsenäisyyden muistopäivänä A.K.-S:laisen rinnassa liikkkuvat.

4. Työosastot.

Jäsenluvun yhä lisääntyessä, on ollut käytännöllinen mahdottomuus jakaa kaikkia jäseniä osastojen kesken. Siksi onkin käytäntö muodostunut sellaiseksi, että osaston muodostavat päällikkö ja sihteeri, jotka aina tarpeen tullen hankkivat itselleen lisävoimaa osaston käytettäviksi ilmoittautuneista Seuran jäsenistä. Poikkeuksen on kuitenkin tehnyt kirjeenvaihto-osasto. Ohjesäännön mukaisesti on toiminnassa: Heimotyö-osasto, valistusosasto, alaseura-osasto, talousosasto, kirjeenvaihto-osasto, „Suomen Heimon" osasto. Syyslukukauden aikana perustettiin lisäksi nuoriso-osasto, jonka tarkoituksena on yhteyden ja keskinäisen vuorovaikutuksen aikaansaaminen maaseudun nuorison ja opiskelevan nuorison välillä. Sitäpaitsi ovat ne Seuran jäsenet, jotka eivät ole vannoneet Seuran lippuvalaa, muodostaneet n.s. sihteerin työ-osaston.

Sihteerin työ-osaston tarkoituksena on perehdyttää uusia jäseniä Seuran monipuoliseen toimintaan. Työskennellessään Seuran toimistossa sihteerin johdolla, saavat he selvän yleiskatsauksen seuran toiminnasta ja vannottuaan lippuvalan siirtyvät he siihen työosastoon, missä he parhaiten katsovat voivansa toimia. Mainittu osasto on kuluneen vuoden aikana voinut päivittäin asettaa 2—3 jäsentään toimistotyössä käytettäviksi.

Valistusosaston toimintaa.

Valistusosaston tehtäviin on vuoden kuluessa sisältynyt Seuran juhlien järjestäminen, puhujien hankkiminen sekä nimenmuuttotoiminta vuoden alkupuoliskolla.

Seuralle on vuoden kuluessa saapunut erittäin lukuisasti puhujapyyntöjä eri tahoilta maatamme, ja onkin Seura tehnyt parhaansa voidakseen aina tällaiset pyynnöt täyttää ja lähettää jonkun Seuran jäsenistä puhujamatkalle, vaikka lukukausien aikana puhujien lähettäminen kauemmas maaseudulle onkin tuottanut melkein voittamattomia vaikeuksia. Puhujien välityksellä on A.K.-S:n edustama ajatussuunta päässyt yhä enemmän leviämään kansamme keskuuteen.

Vuoden ensimmäinen juhla oli vuosijuhla, joka tavanmukaisesti vietettiin Ostrobottnialla Seuran perustamisen vuosipäivänä, 22 p. helmikuuta.

Kunnioittaakseen Uhtualla 10 v. aikaisemmin vietettyjen suurten heimojuhlain muistoa järjesti Seura kesä- ja heinäkuun vaihteessa ensimmäiset kesäjuhlansa, jotka pidettiin Karjalan kannaksella, Kiviniemessä ja Terijoella. Ryssien samanaikainen varustelupuuha rajan takana antoi juhlille tavallista vakavamman leiman ja johti läsnäolijain ajatukset puolustustahtokysymykseen, jota kysymystä juhlapuhujat maist. Vilho Helanen ja lakit. kand. R. G. Kalliakin puheissaan koskettelivat.

Kolmas juhlatilaisuus oli Itsenäisyys- ja Heimojuhla Vanhalla Ylioppilastalolla. Juuri pari viikkoa aikaisemmin sattuneen ylioppilaitten joukkoesiintymisen takia kiinnittivät sanomalehdetkin tähän jo perinnäistavaksi

muodostuneeseen juhlaan entistä suurempaa huomiota ja referoivat melko tarkkaan tuomari Lauri Halmeen ja maisteri Vilho Helasen tilaisuudessa pitämät suomalaista uskoa uhkuvat puheet. Yleisöjuhlan jälkeen oli Seuran jäsenillä yhdessä Naisylioppilaitten Karjala-Seuran jäsenten kanssa Viron ja Karjalan retkien muistolle pyhitetty toveri-ilta, jonka eheä ja kokonainen tunnelma varmaan jätti unohtumattoman muiston jokaiseen mukanaolleeseen.

Nimenmuuttotoiminta lopetettiin puolivälissä vuotta, koska Suomalaisuuden Liitto sitä nyttemmin täysin pätevästi hoitaa. Vuoden alkupuoliskolla muutti Seuran välityksellä nimensä noin 20 henkilöä.

Alaseura-osaston toiminta.

Vuoden 1928 kuluessa on Alaseura-osaston toiminta jatkunut pääasiassa samoissa puitteissa kuin edellisenäkin vuonna. Osaston tehtävä on, kuten tunnettua, huolehtia Seminaarien ja Oppikoulujen Karjala-Seurojen opastamisesta ja antaa niiden toiminnalle tarpeellista tukea. Kirjeenvaihdon avulla suoritetun yhteystoiminnan lisäksi on Osaston puolesta järjestetty A.K.-S:n jäseniä yhdysmiehiksi kotikaupunkiensa seuroihin. Seuroja on vuoden 1928 alussa toiminnassa 21 kouluseuraa, kolmea seminaariseuraa lukuunottamatta. Vuoden kuluessa nukahti 3 kouluseuraa ja perustettiin lisäksi Sortavalan Seminaarin Karjala-Seura.

Innostus isänmaalliseen toimintaan on edelleenkin ollut sangen suuri, ja toiminta onkin useissa seuroissa ollut tarmokasta ja tuloksellista. Jonkun verran haittaa on muuta-

missa kouluissa nähtävästi tuottanut yläluokkien oppilaspolven nopea vaihtuminen, mikä on aiheuttanut toivottavasti vain tilapäistä toiminnan lamautumista. Seurojen työ on suurimmaksi osaksi kohdistunut jäsenten kehittämiseen. On pidetty lukuisia kokouksia, joissa pidetyillä keskustelukysymyksillä ja esitelmillä on koetettu perehdyttää jäseniä tärkeisiin kansallisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin. Ulospäin ovat seurat esiintyneet järjestämällä ohjelmallisia iltamia ja juhlatilaisuuksia heimo- ja kansallisuusaatteen merkeissä. Myös puolustuslaitokseen ja sen yhteydessä olevaan toimintaan on kiinnitetty huomiota.

Ovatpa muutamat alaseurat pystyneet rahallisesti tukemaan pääseuran toimintaa ja kartuttamaan Suur-Suomi rahastoa. Oulun Oppikoulujen Karjala--Seura m.m. keräsi 18 kpl. Snellmanin Koottujen Teosten tilauksia ja luovutti asiamiespalkkion yht. Smk. 2,700:— pääseuran käytettäväksi. Lapuan Yhteiskoulun Karjala-Seura on lähettänyt Smk. 1,500:— ja Forssan yhteiskoulun Karjala-Seura Smk. 700:—.

Erikoisen ilahduttavaa on Alaseuraosastolle ollut todeta se uutteruus ja tunnollisuus, jolla Jyväskylän Seminaarin Karjala-Seura on pyrkinyt kasvattamaan jäsenistään todella suursuomalaisen hengen ja kansallisen katsantotavan omaavia kansanopettajia. Mainittu seura on kuluvana vuonna myös lahjoittanut 3:lle Karjala-Kerholle 50 kpl. sidottuja kirjoja kullekin, yht. noin Smk. 5,000:— arvosta.

Alaseuraosaston päällikköinä ovat vuoden kuluessa toimineet ylioppilaat Antero Manninen ja Toivo Mäkinen ja sihteereinä Toivo Mäkinen ja Tapani Virkkunen.

Heimotyöosaston toiminta.

Vuoden 1927 kuluessa laajennettiin Heimotyöosaston toiminta maassamme oleskelevien pakolaisten piiristä myös lähimpien ulkosuomalaisryhmien piiriin. Niinpä jaettiin Osasto neljään jaostoon: Karjalan, Eestin-Inkerin, Länsipohjan ja Ruijan jaostoihin, jotka kuluneenakin vuonna ovat toimineet. Jaostojen toiminta ei vielä toistaiseksi ole saanut vakiintuneita muotoja ja sen vuoksi onkin toimittu enemmän olosuhteiden kuin varsinaisen ohjelman mukaan.

Suhde maassamme olevien karjalaisten pakolaisten keskuudessa toimiviin Karjala-kerhoihin on kuluneena vuonna muuttunut sikäli, että ne eivät enää ole olleet välittömästi A. K.-S:n alaisia, vaan on niiden kanssa oltu yhteydessä Karjala-kerhojen Keskusliiton välityksellä. Mainittu Liitto perustettiin 1927 Karjala-kerhojen keskuselimeksi ja on Liiton tarkoituksena yhdistää ja lähentää toisiinsa Karjala-kerhoihin ja muihin maassamme toimiviin heimojärjestöihin kuuluvia henkilöitä. Liiton johtokuntaan on kuulunut jäseniä Karjala-kerhoista, Itä-Karjalan Komiteasta ja A. K-S:stä. Mahdollisuuksiensa mukaan on Liitto huolehtinut karjalaisten valistustyöstä ja heidän taloudellisesta avustamisestaan y. m. Liitto sai vuoden lopulla A. K-S:ltä suuren joukon kirjoja, etupäässä oppikirjoja, Karjala-kerhoille lähetettäväksi. — A.K-S:n taholta on edelleenkin avustettu muutamia pakolaisia raha-avustuksilla, neuvottu ja opastettu heitä tointa hakiessaan y.m.

Eestin-Inkerin kanssa on ylläpidetty kiinteää yhteyttä. Keväällä kävi Suomessa opiskellut inkeriläinen Leander Reijo A.K-S:n kutsumana puhumassa useissa etelä-Suomen

kouluissa. Syksyllä taas kävi ylioppilas Toivo Laitinen Eestin Inkerissä Reijon koululla Kalliveressä puhumassa ja tutustumassa sikäläisiin oloihin. Matkastaan kertoi veli Laitinen A.K-S:n yleisessä kokouksessa. A.K-S:n toimesta on levitetty Reijon Eestin Inkerissä toimittamaa Sanaseppä-lehteä.

Mielenkiinto Länsipohjaa kohtaan muodostui kuluneena vuonna erittäin suureksi, varsinkin sen vuoksi, että suomalaiset ylioppilaat esittivät Länsipohjan-kysymyksen ottamista Pohjoismaiden ylioppilaiden kokouksen ohjelmaan. Huolimatta innokkaasta ruotsalaistuttamistyöstä, ovat Länsipohjan suomalaiset alkaneet kansallisesti herätä. Useina kesinä on A.K-S:läisiä ollut sikäläisiä oloja tutkimassa. Kun länsipohjalaisilla ei ole tilaisuutta saada suomenkielistä opetusta eikä kirjallisuutta, on A.K-S:n taholta hankittu pieniä kirjastoja eri paikkoihin. Mainittakoon tässä pionierien lehden „Hakun" keräämät 500 teosta, jotka lähetettiin A.K-S:n kautta Länsipohjassa oleville kirjastoille.

Ruijan jaosto ei vielä ole ennättänyt paljoakaan toimia, osaksi varojen, osaksi meillä Ruijasta olevien tietojen puutteellisuuksien takia Tarkempien tietojen saamiseksi ovatkin Ruijassa kuluneena vuonna olleet ylioppilaat Turja ja Manninen. Pieniä kirjastoja Ruijassa jo on olemassa ja niitä voitaneen suurista vaikeuksista huolimatta vielä kartuttaa. Erikoisesti Ruijan suomalaisille on tärkeää saada omakielistä kirjallisuutta, sillä norjalaisten taholta koetetaan heitä innokkaasti norjalaistuttaa.

Mainittakoon vielä joku sana A.K-S:n osuudesta opetusmääräraha-anomuksen tekoon Valtiolle heimopakolaisten kouluuttamiseksi. Eri heimojärjestöjen edustajain yhteises-

sä kokouksessa sai A.K.-S. tehtäväkseen anoa Valtiolta erikoista määrärahaa karjalaisten ja inkeriläisten pakolaisten kouluuttamiseksi. Eduskuntaesitys saatiinkin aikaan ja käytiin asiasta puhumassa useiden valtionvarainvaliokunnan jäsenten kanssa. Valiokunnassa asia kuitenkin hylättiin ruotsalaisten ja vasemmiston vastustuksen takia yhden äänen enemmistöllä. Samojen puolueiden ansiosta hylättiin asia myös eduskunnassa. Vaikka asiassa ei tällä kertaa päästykään toivottuun tulokseen, on sen hyväksi edelleenkin tarmolla työskenneltävä, sillä onhan tärkeää saada kasvatetuksi valistunut karjalainen ja inkeriläinen kantajoukko tulevaisuuden Karjalaa ja Inkeriä varten.

Heimotyöosaston johtajana on toiminut ylioпp. Risto Uppa ja sihteereinä ylioppilaat Reino Kuuskoski ja Eljas Haataja.

Yhdysosaston toiminta.

Osaston tehtävänä on pitää yhteyttä maaseutujäseniin ja toimittaa se sitävarten jäsenlehteä A.K.-S., joka ilmaiseksi on postitettu maaseutujäsenille. Lehteä on vuoden kuluessa ilmestynyt 5 numeroa ja on niissä selostettu Seuran toimintaa ja käsitelty suuren yhteisen veljespiirin asioista eri puolilta. Lehti on pyrkinyt tuomaan maaseutujäsenille silloin tällöin tuulahduksen „päämajasta“, jotteivat he maaseudun rauhassa vallan vieraantuisi Seurasta. Lehti lieneekin vastannut tarkoitustaan, koska monet maaseutujäsenet kirjeissään ovat lausuneet ihastuksensa siihen.

Osaston päälikköinä ovat vuoden aikana toimineet Lauri Kivekäs ja Reino Kuuskoski

sekä sihteereinä Lauri Vuorenmies ja Jaakko Laurila.

Kirjeenvaihto-osaston toiminta.

Osaston tehtävänä on pitää Seuran kirjoitustaitoiset jäsenet päivän tapausten tasalla ja hankkia heille ainehistoa artikkeihinsa. Osasto sai varsinaiset toimintamuotonsa vasta syyslukukauden alkupuolella, jolloin se herätettiin henkiin ja kesti se tulikokeensa mainiosti Suuren Adressipäivän aikana, sen todistaa pikaisinkin silmäys maamme sanomalehtiin menneen marraskuun loppupäivinä.

Osaston päällikkönä on suurella innolla toiminut yliopp. Jussi Koskiluoma ja sihteerinä E. V. Valtasaari. Jäseniä on ollut 48 ja ovat nämä kirjoitelleet 37 lehteen. Moniin lehtiin kyllä on ollut vaikea saada kirjoituksia niiden jyrkkäsanaisuuden takia. Erittäin ynseitä ovat asioillemme olleet pääkaupungin lehdet, mutta koitunee tuo ynseys niiden omaksi tappioksi.

Kiertokirjeitä jäsenilleen on osasto syyslukukauden aikana lähettänyt 5 ja on niissä käsitelty eri puolia suomalaisuuskysymyksessä Helsingin yliopiston suomalaistamisen kuitenkin ollessa johtavana lankana. Lisäksi kerää osasto tarkkaa kansallisia kysymyksiä koskevaa sanomalehtileikkelekokoelmaa.

5. Kesätoiminta.

Sen yksityisen valistustoiminnan ohella, jota Akateemisen Karjala-Seuran jäsenet ovat loma-aikoinaan suorittaneet kukin kotiseuduillaan, on kuluneena vuonna, kuten ennenkin, järjestetty puhujia ja esitelmöitsijöitä nuorisoseurojen, suojeluskuntien y.m. jär-

jestämiin tilaisuuksiin niitä Seuran asettamilta piirimiehiltä pyydettäessä. Mutta kesän varsinainen päätoiminta suuntautui Suur-Suomi rahaston kartuttamiseen voimaperäisellä keräystyöllä ja Snellmanin Koottujen Teosten tilausten keruuseen.

6. B-jäsenet.

Ne Seuran jäsenet, jotka toimensa tai muiden syiden takia eivät voi ottaa osaa seuran toimintaan kuuluen johonkin työosastoista, ovat n.s. B-jäseniä. Työvelvollisuuden vastikkeeksi suorittavat he Seuralle jäsenmaksua. Kuluneen vuoden aikana on Seuraan kuulunut B-jäseniä 152 henkilöä ja on jäsenmaksu ollut Smk. 100: —.

7. Rahoittaminen.

Seuran rahoitus on kuluneenakin vuonna kulkenut ennen viitoitettuja latuja jakautuen seuran tulot pääasiallisesti seuraavaan kolmeen ryhmään.

1. Lahjoitukset, joita seura on saanut pääasiallisesti samoilta lahjoittajilta kuin ennenkin. Suurin lahjoitus viime vuonna oli Savo-Karjalan Osake-Pankin 8,000: —. Sen jälkeen olivat suurimmat lajoittajat Suomen Gummitehdas O/Y. ja Maakuntain Keskuspankki O/Y.
2. Julkaisut. Seuran julkaisuista on Suomen Heimo edelleenkin kyennyt tuottamaan seuralle sievoisia summia. Sitäpaitsi julkaisi seura viime vuonna matkailuoppaan „Amerikan Suomalaisille“, josta julkaisuta seuralle myös koitui huomattava tuloerä. Vielä sai

seura pienempiä summia edellisenä vuonna julkaisemastaan sukunimioppaasta.

3. Huomattavan osan seuran tuloissa muodostivat myös jäsenten suorittamat verot: B.-jäsenten maksut, palkkaanauttivien jäsenten vero ynnä vapaaehtoiset avustusmaksut.

Edellälueteltujen tulojen lisäksi on seura kuluneenakin vuonna n.k. kannatusmaksusitoumusten kautta saanut varoja pakolaiskouluutusta varten, jotapaitsi pakolaiskouluutukseen on saatu pari pienempää lahjoitusta.

Kuten A.K.-S:n taseista selvenee, ei seuran taloudellinen tilanne tällä hetkellä ole suinkaan mikään loistava, mutta on seura nyt kumminkin sikäli paremmassa taloudellisessa asemassa kuin ennen, ettei sillä ole mitään velkoja rasituksenaan.

Suur-Suomirahasto, jonka A.K.S:n yleinen kokous joulukuun 6 p:nä 1927 päätti itsenäisyytemme 10-vuotismuiston kunniaksi perustaa, on nykyään noin Smk. 135,000: —, jotka varat ovat talletettuna eri pankkeihin kuten Suur-Suomirahaston taseista lähemmin ilmenee.

8. Loppusanat.

Kuten edellisestä selviää on Akateemisen Karjala-Seuran toiminta kuluneena vuonna entisestään monipuolistunut ja laajentunut. Yhä uusia tehtäviä ja toimintamuotoja on ilmaantunut. Tämä laajentuminen on kyllä vaikeuttanut Seuran taloudellista tilaa, mutta samalla kannustavat vuoden voitot ja saavutettu tunnustus entistä rohkeammin ponnistelemaan kohti korkeata päämaalia. Meidän on huomispäivä, meidän on voitto!

HELSINKI 1929
O. Y. GUTENBERG

AKATEEMISEN KARJALA-SEURAN VUOSIKERTOMUS 1929

Akateemisen Karjala-Seuran VUOSIKERTOMUS 1929

1. Alkusanat.

Kulunut vuosi, Akateemisen Karjala-Seuran toiminnassa kahdeksas, on julkisessa elämässämme ollut monipuolisen kriisin aikaa. Taloudellisella alalla on vallinnut lamakausi, jonka vaikutukset ovat painaneet heräävää ja meillä niin tarpeellista yritteliäisyyttä. Monin paikoin on maatalousväestö sangen vaikeassa asemassa. Valtiollista ja yhteiskunnallista elämää on samaan aikaan monet tekijät madaltaneet ja kahlinneet. Eduskunnan hajoitus ei kyennyt palauttamaan parlamenttaariseen elämään sitä vakavaa vastuunalaisuutta, mikä on sen menestymisen edellytys. Aatteeksi tehty maanpetoksellisuus lahottaa lain muotojen turvissa yhteiskuntaamme, jonka näkyvimpiäkään paikkoja ei ole voitu siltä varjella. Hyvien tapojen kunnioitus vähenee peloittavassa määrässä. Moraalittomuus ja rikollisuus alkavat olla jokapäiväisen elämänmenon ilmiöitä. Henkisen viljelynkin alalla näyttää elämä yleensä laimealta ja ristiriitaiselta.

Tässä tilanteessa, jonka monet kansalaiset näkevät liiankin synkissä väreissä, on A.K.-S:n toimintaan kiinnitetty suuria odotuksia kuten yleensä nuorisoon, jonka keskuudessa isänmaan asian harrastus on jatkuvasti voimistunut ja syventynyt. On toivottu, että

A.K.-S., jonka päämäärien vilpittömyys ja vakaumuksellisuus yleensä tunnustetaan niissäkin piireissä, jotka eivät tahdo tai uskalla niitä hyväksyä, terveellisen suolan tavoin vaikuttaisi ympäristöönsä ja vastaisuuteen. A.K.-S:hän on sitten Suuren Adressin päivän kautta maan tunnettu.

Tällaiset odotukset, joita julkisuudessa usein on esitetty, ovat olleet omiaan lisäämään sitä vastuunalaisuuden tuntoa, jota valveutunut ylioppilasnuoriso kantaa isänmaansa tulevaisuuden tähden. Se ilmenee siinäkin, että A.K.-S:n toiminta kuluneena vuonna on suuntautunut entistä enemmän sisäänpäin. Osaksi tähän suuntautumiseen on vaikuttanut Seuran ulkonaisen laajuuden kasvaminen, jonka haittapuoliin ei ennen ole kyllin kiinnitetty varjelevaa huomiota. Mutta päämotiivina on kuitenkin ollut tietoisuus, että suomalaisen sivistyneistön pätevyyttä ei suinkaan ratkaise pelkkä suomalaisuus, vaan sen rinnalla ja juuri sen itsensä takia sen on oltava kunnollista ja täysipitoista.

Seuran toiminta ulospäin on kuluneena vuonna jatkunut entiseen tapaan. Kansallisen ajattelutavan levittämiseksi on määrätietoisesti työskennelty. Entisiin työmuotoihin on juuri tässä tarkoituksessa lisätty lähentyminen maan nuorisoseuratoimintaan. Puolustuskykyisyyden ylläpitämiseksi on Seura koroittanut äänensä vastustaakseen harkitsemattomia esityksiä maanpuolustuksen suhteen. Heimopakolaisten keskuudessa harjoitettua sivistystyötä on entiseen tapaan tuettu. Maamme rajojen ulkopuolella asuvia heimolaisia ei ole unohdettu. Heidän asiaansa on jatkuvasti pidetty esillä ja heitä itseään autettu mahdollisuuksien mukaan.

Seuran sisäisen organisation saattaminen mahdollisimman tarkoituksenmukaiseksi on pantu alulle. Seuran juoksevia asioita hoitavan yleissihteerin, mikä toimi on järjestetty entistä vakinaisemman luontoiseksi, valtuuksia on lisätty. Seuran toiminnan tehostamiselle ovat suureksi helpoitukseksi Seuran talouden vakava-

raistamiseksi tehdyt aloitteet, jotka kireästä raha-ajasta huolimatta on saatu suunnitelmien mukaisesti alkuun. Tällä hetkellä nauttii A.K.-S. sellaista arvonantoa maassamme — n.s. Lapuan lähetystön vastaanoton yhteydessä se m.m. selvästi ilmeni — että tulevaisuus tuntuu tässäkin, Seuralle tähän asti kiusallisimmassa suhteessa entistä valoisammalta. Mutta kuitenkin joutuu A.K.-S. vielä toistaiseksi vetoamaan yksityisten kansalaisten myötämielisyyteen voidakseen hankkia yhä monipuolistuvalle ja kasvavalle toiminnalleen tarpeellisen taloudellisen pohjan.

Yleistä.

Kuluneen vuoden alussa toimi Seuran puheenjohtajana maisteri E. E. Kaila ja varapuheenjohtajana tohtori Martti Haavio. Seuran Hallitukseen kuuluivat muina jäseninä lakit. kand. R. G. Kallia, lääk. kand. Väinö Oksala (Koivusalo) ja Mauno Oravainen, maisteri Aaro Pakaslahti, pastori Toivo Laitinen, kamreeri Iiro Kaikko ja ylioppilaat Lauri Aho, Mikko Jaskari ja Toivo Vapalahti.

Vuosikokouksessa 22. 2. 1929 valittiin Seuran puheenjohtajaksi maisteri E. E. Kaila ja varapuheenjohtajaksi maisteri Erkki Virta sekä Hallituksen muiksi jäseniksi lakit. kand. R. G. Kallia, lääk. kand. Mauno Oravainen, luutn. I. Rytkönen, hov. ausk. Mikko Jaskari ja Armas Saari, kamreeri Iiro Kaikko ja ylioppilaat Eino Rinne, Esko Setälä ja Risto Vuorjoki. Tilintarkastajiksi valittiin osastopäällikkö Tauno Varo ja ylioopp. Arvo Antila.

Maisteri E. E. Kailaa toukokuussa kohdannut tapaturma riisti hänet Seuran työltä miltei vuoden loppuun, suureksi vahingoksi Seuralle. Tänä aikana hoiti maisteri Erkki Virta varapuheenjohtajana puheenjohtajan tehtäviä. Hallitusta täydennettiin kutsumalla siihen vuosikokouksessa 22. 2. 29 valituiden jälkeen eniten ääniä saanut ylioppilas Reino Kuuskoski. Lääk. kand.

Mauno Oravaisen paikkakunnalta muuton tähden kutsuttiin Seuran Hallitukseen hänen tilalleen ylioppilas Matti Turkka, joka äänimäärässä seurasi heti yliopp. Kuuskosken jälkeen.

Seuran sihteerinä toimi vuoden alusta syyskuun 30 pvään ylioppilas V. J. Sukselainen, ja syyskuun 30 p:stä vuoden loppuun ylioppilas Olavi Tuomola. Vuoden 1930 alusta kiinnitettiin yliopp. Jussi Saukkonen Seuran yleissihteerin toimeen.

Seuran jäsenmäärä oli vuoden alussa 999, uusia jäseniä hyväksyttiin vuoden kuluessa 79, Seurasta erosi 3. Jäsenmäärä oli vuoden lopulla näinollen 1075. Näistä on A-jäseniä 920 ja B-jäseniä 155, jotka suorittivat vuosikokouksen päätöksen mukaisesti jäsenmaksuna Smk. 100 jäseneltä.

3. *Yleiset kokoukset.*

Vuoden kuluessa on yleisiä kokouksia pidetty kaikkiaan 9. Seuraavassa selostetaan niissä käsitellyt asiat pääkohdittain.

20. 1. Keskusteltiin laajasti Suomen Heimon levittämisestä ja toimitustavan parantamisesta. Päätettiin velvoittaa jokainen A.K.-S:n jäsen hankkimaan lehdelle vähintäin 5 tilausta. Tässä kokouksessa valittiin myös 10-miehinen valitsijakunta laatimaan ehdokaslistaa uutta Hallitusta varten.

22. 2. Vuosikokouksessa toimitettiin Seuran Hallituksen ja muut sääntöjen määräämät vaalit.

3. 3. Kun kokouksen alussa oli tehty joukko ilmoituksia Seuran jäsenille, alusti maist. Koskimies kysymyksen asevelvollisten palvelusajan lyhentämisestä 9 kuukauteen. Alustus oli erittäin valaiseva ja todisti sitovalla tavalla, ettei nykyistä palvelusaikaa voida lyhentää saattamatta Isänmaamme turvallisuutta vaaranalaiseksi. Syntyneessä keskustelussa asetuttiin yksimielisesti alustajan kannalle. Samalla tehtiin useita ehdo-

tuksia asian tekemisestä tunnetuksi laajempien kansalaispiirien keskuudessa. Erikoisesti kannatettiin asiaa selvittävän julkaisun toimittamista. Ehdotusten toteuttaminen jäi Hallituksen tehtäväksi. A.K.-S:n toimesta ilmestyikin sitten viime keväänä lentokirjanen: Voidaanko palvelusaika lyhentää 9 kuukauteen?

4. 4. Tässä kokouksessa alusti yliopp. Paavo Virtanen kysymyksen Suomen kansallislaulusta. Hän ehdotti, että Maamme laulun asemasta ylioppilasjuhlissa laulettaisiin entistä enemmän "Isänmaan Kasvot" hymniä, jotta se tulisi yleisesti tunnetuksi. Käytäntö voisi siten osoittaa vastaako tämä laulu kansallislaululle asetettavia vaatimuksia. Alustuksen johdosta syntyi laaja keskustelu, jossa ehdotettua pontta kannatettiin, mutta myös vastustettiin. Tämä keskustelu päätettiin pitää vastauksena alustukseen. Lisäksi oli kokouksessa esillä joitakin ilmoitusasioita.

5. 5. Kokouksessa keskusteltiin yhteistyöstä nuorisoseurojen kanssa. Kysymyksen alusti yliopp. Kauko Kojonen. Hän esitti kaksi yhteistoiminnan muotoa. Ensinnäkin asetetaan jokaiseen nuorisoseurapiiriin piirimies, joka pitää yhteyttä nuorisoseuroihin ja välittää puhujia niille, ja toiseksi seuran jäsenet työskentelevät aktiivisesti nuorisoseuroissa liittymällä niihin jäseniksi. Kokous yhtyi alustajan ajatuksiin.

Tässä kokouksessa joutui myöskin sangen perusteellisen käsittelyn alaiseksi A.K.-S:n suhtautuminen kesällä 1929 toimitettuihin eduskuntavaaleihin. Hallitus ehdotti, ettei A.K.-S. ota virallisesti osaa vaalivalistustyöhön, koska seuraa lähellä olevat kysymykset ovat joutuneet syrjään useimpien puolueiden vaaliohjelmissa. Kokous hyväksyi Hallituksen kannan. Hallituksen ehdotuksesta päätettiin julkaista myöskin päätöslauselma, jossa perusteltiin lähemmin Seuran vaalivalistustyöstä vetäytymisen syitä.

Maat. mets. kand. E. Jamalainen piti vielä valaisevan esitelmän Inkerin taloudellisesta elämästä.

12. Pidettiin juhlakokous Pohjalaisten Osakun tatalossa. Tässä tilaisuudessa vannoi seuran lippuvalan 36 jäsentä. Valapuheen piti pastori Elias Simojoki. Kokouksen jälkeen tapahtui kunniakäynti Snellmanin patsaalle.

6. 10. Kokouksessa päätettiin, että kunkin Seuran jäsenen tulee hankkia Suomen Heimolle vähintään viisi tilaajaa. Samoin keskusteltiin myös kannatusyhdistyksen perustamisesta. Kokous piti tällaista yhdistystä Seuran taloudelle välttämättömänä. Hallitusta kehoitettiin ryhtymään heti perustamistoimenpiteisiin.

Maist. Vilho Helanen alusti kokouksessa kysymyksen "Mihin A.K.-S:n merkki velvoittaa?" Voimakashenkinen alustus herätti vilkkaan keskustelun. Se muodostui erittäin antoisaksi itsetutkisteluksi ja Seuran sisäisen elämän tarkasteluksi. Kokouksen osanottajat totesivat yhdessa alustajan kanssa, että jäsenten keskuudessa on tapahtunut monia rikkomuksia A.K.-S:n henkeä vastaan. Niitten uusiintumista ei ole sallittava; niistä on A.K.-S:n kaltaisessa veljesseurassa päästävä itsekurin ja keskinäisen valvonnan avulla. Erikoista huomiota päätettiin kiinnittää jäseniksi pyrkivien kelpoisuuteen. Alustus on julkaistu A.K.-S. lehdessä.

3. 11. Kokouksessa oli esillä joukko ilmoitusasioita. Kiinnitettiin Seuran jäsenten huomiota Ylioppilaskunnan kokoukseen, joka oli kutsuttu koolle lausumaan ylioppilaiden kannan Yliopiston suomalaistamiskysymyksestä. — Toimittaja Roope Takala piti kokouksessa erittäin mielenkiintoisen esitelmän Neuvosto-Karjalan nykyisistä sivistyksellisistä ja taloudellisista oloista.

Joulukuun 6. p. muodostui A.K.-S:läisille mieliinpainuvaksi juhlapäiväksi. Voimakas, innostunut, isänmaallinen mieliala valtasi silloin mukanaolleet Seuran jäsenet. Päättäväinen esiintyminen kommunistien maanpetoksellista toimintaa vastaan tuotti Seurallemme tuona päivänä monta vilpitöntä ystävää ja kannattajaa.

Jo varhain itsenäisyyspäivän aamuna kokoontui

A.K.-S. mieslukuisena rautatieasemalle vastaanottamaan Lapuan kansalaiskokouksen lähetystöä. Maisteri V Helanen piti sille voimakashenkisen tervehdyspuheen. Päivällä oli juhlakokous Pohjalaisten Osakuntatalolla. Tässä tilaisuudessa olivat kutsuttuina läsnä myös Lapuan lähetystön jäsenet. Kokouksessa piti valapuheen rovasti Väinö Malmivaara. Seuran lippuvalan vannoi 42 jäsentä. Tilaisuuden päätyttyä lähti Seura in corpore tervehdyskäynnille Tasavallan Presidentin luo ja Snellmanin patsaalle. Puheen Tasavallan Presidentille piti Seuran varapuheenjohtaja Erkki Virta. Snellmanin patsaalla puhui kamreeri Iiro Kaikko. Illaksi oli Seura järjestänyt Itsenäisyysjuhlan Teknillisen Korkeakoulun juhlasalissa, jonka jälkeen seurasi veljesilta. Itsenäisyysjuhlassa piti lippupuheen tohtori M. Haavio.

4. Työosastot.

Sanottavampia muutoksia ei Seuran työosastojen suhteen ole kuluneenakaan vuotena tapahtunut. Yhä edelleen ovat Seuran keskuudessa toimineet seuraavat 9 osastoa: Heimotyöosasto, Valistusosasto, Alaseuraosasto; Kirjeenvaihto-osasto; Yhdysosasto; Nuorisoseuraosasto; Suomen Heimo-osasto; A.K.-S:n teknikot ja Talousosasto. Vuoden lopulla on näistä osastoista Alaseuraosasto muutettu Nuorten osastoksi, joka huolehtii paitsi yhteydestä alaseuroihin myöskin Seuraan liittyneiden uusien jäsenten tutustuttamisesta Seuran aatteisiin.

Kullakin osastolla on ollut asioista huolehtimassa päällikkö ja sihteeri. Nuorten osastolla on sitäpaitsi v. 1929 syksystä alkaen ollut johtokunta, johon kukin Osakuntaneuvosto valitsee yhden edustajan.

Vuoden alussa uudet jäsenet muodostivat n.s. sihteerin työosaston, mutta kun Nuorten Osasto perustettiin, poistettiin tämä osasto. Kuitenkin ovat uudet jäsenet siitä huolimatta lippuvalan vannomiseen saakka velvolliset työskentelemään Seuran toimistossa sihtee-

rin valvonnan alaisena. Tällä tavalla perehtyvät he parhaiten Seuran työskentelyyn. Nuorten osaston jäseniä on ollut toimistossa työssä päivittäin vuoron jälkeen 2—3 kerrallaan.

a) Valistusosasto.

Valistusosasto on entiseen tapaansa huolehtinut Seuran juhlien järjestämisestä. Vuoden ensimäinen juhla oli vuosijuhla helmikuun 22 p:nä Pohjalaisten Osakuntatalossa. Itsenäisyyspäiväksi oli tavanmukainen itsenäisyysjuhla järjestetty T.K.K:n huoneustoon. Kevätlukukaudella järjesti Valistusosasto Nuorisoseuraosaston kanssa yhdessä viisi keskustelutilaisuutta perehdyttääkseen näiden osastojen jäseniä lähemmin niihin kysymyksiin, joita heidän tulisi kesätoimintakautena puheissaan käsitellä. Keskustelutilaisuuksissa alustettiin m.m. seuraavat kysymykset: "Suhteemme nuorisoseuroihin", "Yliopiston suomalaistaminen" ja "Palvelusajan lyhentäminen vakinaisessa väessä"

Valistusosasto on myös lukukausien aikana huolehtinut puhujien lähettämisestä maaseudulle. Puhujapyyntöjä on Seuralle saapunut kuluneenakin vuonna verrattain runsaasti. Yleensä ne on voitu täyttää.

Valistusosaston päällikkönä on toiminut yliopp. Jussi Saukkonen kevätlukukaudella ja yliopp. V J. Sukselainen syyslukukaudella.

b) Alaseuraosasto.

Vuoden 1929 alkupuolella on Alaseuraosasto toiminut pääasiassa samoin edellytyksin kuin aikaisempina vuosina. Syyslukukaudella sen toiminta sitä vastoin on ollut suurten muutosten alaisena. Se oli aikaisemmin ainoastaan A.K.-S:n ja oppikoulujen Karjala-seurojen yhdyssiteenä. Tässä ominaisuudessaan se on opastanut ja antanut tarpeellista tukea kouluseurojen toiminnalle. Mutta nyt se on laajennettu käsittämään

myöskin A.K.-S:n nuorien, vielä valanvannomattomien jäsenten valistamisen. Tämä on katsottu tarpeelliseksi senjälkeen kun A.K.-S:n jäsenmäärä on kasvanut niin suureksi, että uusille vasta Seuraan liittyneille A.K.-S:läisille on käynyt vaikeaksi järjestää sellaista työskentelyä, että heillä siinä olisi tilaisuus tutustua Seuran toiminnan eri puoliin.

Seuroja oli vuoden 1929 alussa toiminnassa 15 kouluseuraa, 4 seminaariseuraa lukuunottamatta. Vuoden kuluessa nukahti yksi kouluseura ja perustettiin kaksi uutta seuraa. Kouluseuroista on ainoastaan noin puolet toiminut tyydyttävän vilkkaasti ja seminaariseuroista ainoastaan Jyväskylän Seminaarin Karjala-Seura. Ilahduttavana piirteenä mainittakoon, että milloin oikeahenkinen A.K.-S:läinen on asettunut paikkakunnalle on alaseuran toiminta huomattavasti vilkastunut. Jotta todella hyviä tuloksia kouluseuratoiminnassa saavutettaisiin tulisi niidenkin koulupaikkakunnilla asuvien A.K.-S:läisten, jotka tähän saakka ovat passiivisesti suhtautuneet kyseessäolevaan toimintamuotoon, ryhtyä pontevasti tukemaan ja johtamaan koululaisten kansallisia pyrintöjä.

Yhteydestä seuroihin ovat huolehtineet kutakin seuraa varten valitut yhdysmiehet. Kuitenkin on myöskin Nuorten Osasto ollut suoranaisessa yhteydessä alaseurojen kanssa. Tämä on tapahtunut sekä kaikille seuroille lähetettyjen kiertokirjeiden avulla että eri seurojen kanssa käydyn yksityisen kirjeenvaihdon kautta.

Alaseurat ovat pitäneet useita kokouksia, joissa pitämällä esitelmiä ja keskustelemalla on koetettu perehdyttää seurojen jäseniä tärkeisiin kansallisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin. Sitäpaitsi ovat useat seurat järjestäneet heimo- ja kansallisuusaatteen merkeissä ohjelmallisia iltamia ja juhlatilaisuuksia, joista kertyneet tulot ovat osaksi käytetyt asianomaisen seuran toiminnan tukemiseksi, osaksi taas heimotyön tukemiseksi. Niinpä ovat seurat lahjoittaneet länsipohjalaisten kou-

luuttamiseksi suomalaisissa kansanopistoissa lähes 3.000: — markkaa. Edelleen on liiviläisille, Suur-Suomirahastolle ja A.K.-S:lle lahjoitettu pienempiä summia. Lisäksi ovat alaseurat keränneet kirjallisuutta Länsipohjan ja Eestin-Inkerin kirjastoihin ja levittäneet A.K.-S:n toimittamaa kirjallisuutta, m.m. "Länsipohjan kysymystä" 150 kpl.

Kuten alussa mainitsimme on Alaseuraosasto syksyllä järjestetty uudelleen ja sen nimi muutettu Nuorten Osastoksi. Uusia suunnitelmia ei kuitenkaan vielä syksyn kuluessa ennätetty käytännössä toteuttaa, vaan siirtyi niiden toimeenpano vuoden 1930 kevääksi.

Alaseuraosaston päällikkönä on suurella innolla toiminut ylioppilas Lauri Fröjdman ja sihteerinä ylioppilaat Osmo Kupiainen ja Tapani Virkkunen.

c) Heimotyöosasto.

Heimotyöosasto on jaettu viiteen jaostoon: Eestin ja Inkerin, Karjalan, Länsipohjan ja Ruijan jaostoihin sekä oikeudelliseen jaostoon.

Eestin ja Inkerin jaosto on erikoisesti huolehtinut yhteydestä Eestin-Inkeriin. Sen toimesta on koottu suomalaista kirjallisuutta useampia satoja niteitä lähetettäviksi Eestin-Inkeriin perustettaviin kirjastoihin. Tämä jaosto on myös levittänyt Seuran jäsenten keskuuteen Eestin-Inkerissä ilmestyvää Sanaseppä-lehteä. Joululoman aikana ovat A.K.-S:läiset teoloogit koonneet kirkkojuhlilla noin Smk. 10.000 Eestin-Inkeriin rakennettavaa kirkkoa varten. Eestin-Inkerissä on vuonna 1929 vieraillut useita A.K.-S:n jäseniä. Juhannuksena pidetyssä Eestin-Inkerin vapauden 10-vuotisjuhlassa puhuivat pastori T. Vapalahti ja maisteri Erkki Virta.

Karjala-jaosto on yhdessä Karjala-kerhojen Keskusliiton ja Heimojärjestöjen Keskusvaliokunnan kanssa opastanut ja avustanut maassa asuvia Karjalanpakolaisia. Niinikään on jaosto yhdessä mainittujen heimo-

järjestöjen kanssa myötävaikuttanut pakolaisten aseman turvaamiseen lain ja asetuksin.

Länsipohjan jaoston toimesta on alaseurojen avustuksella koottu varoja Länsipohjaan perustettavia kirjastoja varten. Tämä jaosto on huolehtinut myös innokkaasti Länsipohjan kysymyksen tunnetuksi tekemisestä alustuksien ja asiaa koskevien kirjoitusten avulla. Tämän jaoston aloitteesta ovat monet Osakunnat myöntäneet varoja Länsipohjan suomalaisten kouluuttamista varten Suomessa.

Ruijan jaoston toiminta on ollut samansuuntaista perustavaa valistustyötä.

A.K.-S:n toimesta on kuluneena vuonna avustettu paria inkeriläistä kansanopistolaista sekä yhtä karjalaista oppikoululaista. Tilapäisiä avustuksia on Seura myös myöntänyt useille pakolaisille. — Samoin on Seuran toimesta hankittu Karjalanpakolaisille kansalaisoikeuksia ja ajettu heidän muitakin oikeudellisia asioitaan. — Heimotyöosaston toimintaa ovat valvoneet yliopp. Eino Rinne ja Risto Vuorjoki.

d) Kirjeenvaihto-osasto.

Kirjeenvaihto-osasto on toiminut samojen periaatteiden mukaisesti kuin edellisenäkin vuonna. Lukukausien aikana ovat osaston jäsenet kokoontuneet yhteisiin neuvottelutilaisuuksiin, joissa on keskusteltu kulloinkin päivän tärkeimmistä kysymyksistä. Näiden keskustelujen nojalla ovat osaston jäsenet laatineet sitten artikkeleita maaseutulehtiin. Lisäksi on osaston jäsenten välistä yhteyttä ylläpidetty lähettämällä kiertokirjeitä, joissa on annettu ohjeita sanomalehtikirjoituksia varten. Kirjeenvaihto-osaston yhteistoimintaa maaseutulehtien kanssa on huomattavasti helpottanut se, että useiden maaseutulehtien toimituksissa on jo A.K.-S:n jäseniä. — Osaston päällikkönä on ollut yliopp. Jussi Koskiluoma ja sihteerinä yliopp. Lauri Puntila.

e) Yhdysosasto.

Seuran jäsenmäärän jo noustessa toiselle tuhannelle on yhteyden pitäminen seuran ja jäsenten välillä tullut yhä vaikeammaksi. Erittäinkin se seikka, että noin puolet jäsenistä on siirtynyt pois pääkaupungista eri puolille maata vartiopaikoilleen, on omiaan vaikeuttamaan kiinteän yhteyden ylläpitoa. Sopivin väline tähän tarkoitukseen on ollut jäsenlehti A.K.-S., jota jo pari vuotta on lähetetty maaseutujäsenille. Tämän vuoden alusta sitä on lähetetty kaikille Seuran jäsenille. Lehdessä on käsitelty A.K.-S:n ohjelmakysymyksiä ja toimintakauden työsuunnitelmia. Sen avulla on lähetetty monet tiedonannot jäsenille. Vuoden aikana on lehteä painettu neljä numeroa ja on painos ollut tuhat kappaletta. Lehden toimittamisesta ovat huolehtineet ylioppilaat Lauri Puntila, Jaska Laurila ja Reino Kuuskoski. Muutamia kiertokirjeitä on kaikille A.K.-S:n jäsenille lähetetty.

f) Nuorisoseuraosasto.

Nuorisoseuraosaston toimintaperiaatteet hyväksyi Seuran hallitus vuoden 1928 lopussa. Niiden mukaan on jaosto kuluneena vuonna etsinyt henkilökohtaisia suhteita johtaviin nuorisoseuramiehiin sekä kiinnittänyt kirjoituksin ja puhein maaseudun nuorison huomiota kansallisiin kysymyksiin ja heimoasiaan. A.K.-S:n aloite yhteisten harrastusten kautta ylläpitää kiinteää yhteyttä maaseutunuorison järjestöjen kanssa herätti heti alusta pitäen vilpitöntä vastakaikua, lukuunottamatta joitakin poikkeuksia, joista useimmat kuitenkin jo on voitettu puolelle tai sitten saatu väistymään. Tämän työalan kunnollinen hoitaminen vaatii huomattavan paljon työntekijöitä ja varoja. Molemmista on ollut toistaiseksi tuntuva puute.

Tuloksina tästä toiminnasta voidaan jo mainita, että useat Keskusseurat ovat ottaneet suomalaisuus- ja heimoasian kiinteästi ohjelmaansa.

Nuorisoseurajaoston johtajana on ollut maisteri Erkki Virta, sihteerinä ylioppl. Kauko Kojonen.

5. *A.K.-S:n kesätoiminta v. 1929.*

tapahtui maaseudun nuorison valtaamisen merkeissä. Tässä mielessä se kohdistui nuorisoseuroihin ja muihin nuorisojärjestöihin. Kesätoiminnan ohjaus ja suunnittelu oli pääasiassa nuorisoseuraosaston huolena. Toiminnan onnistumista vaikeutti se, että kesällä nuorisoseuratoiminta on miltei pysähdyksissä samoinkuin nuorisoseuratoiminna muutenkin laimea luonne. Mutta päättäen siitä, että A.K.-S:n jäsenet viime kesänä esiintyivät ainakin 200 nuorisoseura-, suojeluskunta- y.m.s. tilaisuudessa, ei työ ole voinut jäädä tuloksettomaksi. Sen hedelmäthän kypsyvät hitaasti ja näkymättömästi.

6. *Suomen Heimo.*

Suomen Heimon kautta on jatkuvasti levitetty yleisempään tietoisuuteen A.K.-S:n aatteita ja pyrkimyksiä. Kun lehden levikki kuitenkin on ollut aivan liian pieni katsoen siihen vaikutusvaltaan, joka A.K.-S:llä alkaa olla maassa, päätti lehden toimituskunta syksyllä ryhtyä pontevampiin toimenpiteisiin lehden saattamiseksi sekä ulkoasultaan että sisällykseltään niin edustavaksi, että sen levikkiä voitaisiin huomattavasti lisätä. Näiden suunnitelmien tuloksena ilmestyy Suomen Heimo vuoden 1930 alusta ulkoasultaan huomattavasti parantuneena sekä sisällöltään laajentuneena ja monipuolistuneena. Näin on toivottavaa, että suosio, mikä lehden osalle on tämän johdosta jo tullut, ilmenee tilaajamäärän jatkuvana kasvamisena. Toimittajina ovat olleet v:n 1929 alusta syyskuun alkuun lakit. kand. R. G. Kallia ja loppuvuoden maist. Yrjö Vuorjoki.

7. *A.K.-S:n talous v. 1929.*

Maassamme vallitseva talouspula on luonnollisesti vaikuttanut myöskin Seuran raha-asioihin, jotka muutenkin jo viime vuosina olivat tiukkenemistaan tiuken-

neet. Tuntien tilanteen vaikeuden päätti hallitus ryhtyä neuvotteluihin kamreeri Arvo A. Pylkkäsen kanssa Seuran taloudenhoidon siirtämiseksi hänen haltuunsa. Neuvottelujen tuloksena olikin, että hän pvm:llä 26. 3. 29 ilmoitti suostuvansa ottamaan vastaan A.K.-S:n taloudenhoitajan tehtävät. Samanaikaisesti tuli Ylioppilaskahvilakysymys taas aktuelliksi ja ryhtyi uusi taloudenhoitaja, tullen valituksi ensin Ylioppilaskahvila Oy:n perustavaan toimikuntaan ja myöhemmin johtokunnan puheenjohtajaksi ja toimitusjohtajaksi, toteuttamaan tätä ajatusta. A.K.-S:n intressit kahvilaan nähden turvattiin siten, että seuran ja sitä lähellä olevien henkilöiden nimissä on ehdoton osake-enemmistö. Ylioppilaskahvilakysymyksen vaiheista mainittakoon, että huhtikuussa voitiin pitää perustava yhtiökokous Ostrobotniassa, jolloin valittiin johtokuntaan hov. ausk. Mikki Jaskari, ylioppilaat H. Hartikainen ja M. Penttilä sekä puheenjohtajaksi ja toimitusjohtajaksi kamreeri Arvo A. Pylkkänen. Kahvila suunniteltiin ensin sijoitettavaksi ent. Björkquistin huoneistoon, mutta kun ruokalanpito Vanhassa Ylioppilastalossa lopetettiin samaan aikaan, varattiin Ylioppilaskahvilalle entisen ylioppilasruokalan ja teatterikahvilan huoneistot. Vanhan Ylioppilastalon korjaustöiden viivästymisen takia voitiin kahvila avata vasta 25 p:nä tammikuuta 1930. Jo viime keväänä ryhtyi Ylioppilaskahvilan johtokunta alustavasti harkitsemaan ylioppilasruokalan perustamista. 4. 1. 30 osti Ylioppilaskahvila Oy. ent. Trocaderon, jota sen edellinen omistaja ei kyennyt pitämään. Se on järjestetty samanlaiseksi annosruokalaksi kuin entinen Vanhan Ylioppilastalon ruokala oli. Sekä kahvila että ruokala ovat jo tähän mennessä ylittäneet vaihtoon nähden ennakkolaskelmat.

Ylioppilaskahvila O:n toiminnan selostaminen tässä laajuudessa on tapahtunut sentähden, että se teko on tavallaan ensimmäinen rengas A.K.-S:n uudistetun taloussuunnitelman ketjussa. Koko talous on ollut ta-

vallaan tilapäisellä kannalla, mitään systeemiä, mitään määrätietoista taloussuunnitelmaa ei ole ollut. On eletty pääasiallisesti tilapäisillä lahjoituksilla, arpajaisilla y.m.s. Nyt on kuitenkin entistä monitahoisemman toiminnan jatkaminen niissä merkeissä osoittautunut liiaksi Seuran jäsenten työtarmoa kuluttavaksi sekä muutenkin epävarmaksi ja siksi on ryhdytty laskemaan perustusta A.K.-S:n suunnitelmanmukaiselle taloudelliselle toiminnalle, jotta seuran aatteellinen työ voisi häiriintymättä jatkua. Tähän päämäärään tähtäävistä toimenpiteistä merkittäköön vielä A.K.-S:n kannatusyhdistyksen perustaminen. — Suur-Suomi rahaston keräystulot eivät vielä ole antaneet toivottuja tuloksia, vaikka rahasto onkin saanut osakseen suurta myötämielisyyttä.

Suomen Heimon taloutta on hoitanut koko viime vuoden edelleenkin hra G. Hannen.

8. *Loppusanat.*

A.K.-S. lähtee uudelle vuositaipaleelleen vakavasti tietoisena niistä velvoituksista, joita sen päämäärät itsekullekin sen jäsenistä samoinkuin myöskin koko kansallemme asettavat. Se näkee edessä yhä jatkuvan kriisikauden, joka eri aloilla koettelee kansamme elinjuurien kestävyyttä.

Mutta juuri tämänvuoksi uskoo A.K.-S. entistä lujemmin siihen, että sen edustamien aatteiden oikeutus vuosi vuodelta käy kansallemme yhä selvemmäksi. Siinä uskossa ja tietaen, että monet kansalaiset haluavat tukea A.K.-S:n työtä ja sitä seurata, on A.K.-S:n kannatusyhdistyskin perustettu sekä ryhdytty toimiin Seuran talouden vakavoittamiseksi.

Uuden toimivuoden alkaessa ei A.K.-S:ltä puutu intoa taistella eikä vakavaa harrastusta työskennellä Isänmaan suuren tulevaisuuden eteen.

ALFA
1930